

શ્રીમદ્વશોવિજયજી ઉપાધ્યાયકૃત વીરસ્તુતિરૂપ હુંમિનું

સ્તવન તથા તેમનો શા. હરરાજ દેવરાજ

ઉપર લખેલો કાગલ.

છપાવી પ્રસીદ્ધ કરનાર.

શા. પ્રેમચંદ સાંકલચંદ.

ટે. ઘાંચીની પોલ-અમદાવાદ.

પ્રથમાદિતિ.

નકલ, ૫૦૦

સને ૧૯૧૬

સંવત ૧૯૭૨

નવા દરવાજે આવેલા શ્રી સત્યવિજય પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં શા. સાંકલચંદ હરીલાલે

અને ઢીંકવા ચોકીપાસે આવેલા શાન્તિવિજય પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં શ્રીશ્વરલાલે

કેશવલાલ વકીલ અને માળેકલાલ માધવજીએ છાપ્યું—અમદાવાદ.

જયપુર

શ્રીમતી

—* કોશરધીજી *

સુવર્ણશ્રી.

પ્રસ્તાવના.

આ મહાવીર જિન સ્તુતિરૂપ દોઢસો ગાથાનું હુંમીનું સ્તવન શ્રીમદ્દશોવિજયજી ઉપાધ્યાયનું રચેલું છે, તે પદ્મવિજયજી મહારાજે કરેલા બાલાવબોધ સહિત ઠપાવ્યું છે. આ પુસ્તકની અંદર હુંડકમતિનું નિરાકરણ સૂત્ર સિદ્ધાંતની સાચો સાથે કરેલું છે. આ પુસ્તક વાંચવાથી હુંડકોના પ્રસંગે કરી જે માણસનું મન જિનપ્રતિમા ઉપર ગમે તેવું મોલાયમાન થયું હોય તો પણ સ્થિર થયા વિના રહેતું નથી. આ સ્તવનની પેહેલી ઢાલમાં જિન પ્રતિમા વાંદવા યોગ્ય છે તે ચાર નિદ્દેપે સિદ્ધકરી વતાવ્યું છે. બીજી ઢાલમાં જિનપ્રતિમા વાંદવા તથા પૂજવાયોગ્ય છે, તથા ચૈત્ય શબ્દનો અર્થ પ્રતિમા થાય છે, તે સિદ્ધકરી વતાવ્યું છે. ત્રીજી ઢાલમાં પૂજાદિક કરણી તથા પૂજા કોણે કોણે કરી તે સિદ્ધાંતની સાચે દેખાવ્યું છે. ચોથી ઢાલમાં હુંડકો જિન પૂજામાં હિંસા માને છે. તેનો નિપેધ કરી જિનપૂજા સમક્ષિત સંવરની કરણી છે તે વગેરે જણાવ્યું છે. પાંચમી ઢાલમાં દેવતાઉનંદિશ્વર પ્રમુખને વિષે જિનવિંબોને પૂજે છે, તે સવિસ્તર પણે દેખાવ્યું છે. ઠઠી ઢાલમાં યોગ વંહી-ને સૂત્ર વાંચવા જાણવાં વગેરે સિદ્ધ કરી વતાવ્યું છે. ત્યાર પછી યશોવિજયજી મહારાજે સંજ્ઞાત નગરથી

जेसलमेरना श्रावक हरराज शा. देवराजशाने तेमना लखेला कागळनो जवाव लखेलो ठे; जेमां जैन
शैलीथी विपरीत चालनारा हुंढक तथा दीगंबर लोकोने ग्रंथानुसारे शिखामण आपतां उपदेश कर्यो ठे.

संवत् १९७२ ना कार्तिक सुदी १५ ना रोज अमदावाद पांजरा पोळना उपाश्रयथी पन्या-
सजीश्री नीति विजयजीगणी चोमासुं बदली घांचीनी पोळे आव्या ते वखते घांचीनी पोळना
रहीश शेठ सांकळचंद नगीनदासना पुत्र शा. प्रेमचंद सांकळचंद साथे पोताना मयत पिताश्री
ना स्मर्णार्थे ज्ञाननुं उजमणुं करवानी वातचीत थयेली त्यारे पन्यासजीए जणाव्युं के मारवारु,
माळवा, मेवारु वगेर ज्यां ज्यां हुंढकादि लोकोनो जथो ठे त्यां विचरता साधुजने प्रतिमा संबधी
जे जे प्रश्नो पूठे तेना खुलासा आपी प्रतिमा उपर श्रद्धा कराववा आ पुस्तक अति उपयोगी
धारी अने ते नाना कदमां मळी आवतुं नहीं होवार्थी ते विहारमां सहेलाइथी साथे राखी श-
काय तेवुं प्रत रुपे बनाववानी जरूर ठे. एम कहेवार्थी आ पुस्तक प्रगट करवानुं ते माथे लइ
तेनी व्यवस्था करवानुं काम शा. हीराचंद ककलन्नाइ तथा वालाज्जाइ ककलन्नाइने सोंप्युं, तेमणे
खंतथी घणी काळजी पूर्वक यथाशक्ति मेहेनत करी सुधारी ठपावी आप्युं ठे. ली. ठपावी प्रसिद्ध कर्ता.

॥ श्रीमद्गुरुभ्योनमः श्रीमदिष्टदेवतायैनमः ॥

॥ अथ श्री श्रीमद्यशोविजयजी उपाध्यायकृत वीरस्तुतिरूप ॥

हुंमिनुं स्तवन प्रारंभ.

॥ प्रथम अर्थकर्तानुं मंगलाचरण अनुष्टुप् वृत्तम् ॥

प्रणम्यश्री महावीरं ॥ शंकरं शिवसौख्यदं ॥ धीर वीरं प्रकुर्वेहं ॥ श्रीवीरस्तववार्त्तिकं ॥ १ ॥

ए स्तवनमां प्राये (घणुं करीने) पद आघां पाठां होय, तेनो अन्वय करीने अर्थ करवो. ते अर्थ अमे अन्वय करीनें लखीशुं. ते अन्वय पद आघां पाठां होय, ते पोतानी मेले जोइ लेजो. यद्यपि श्रीमद्यशोविजय उपाध्यायजीएज आलावा लखवारूप वार्त्तिक तो करयुं ठे, पण सर्व पदनो अर्थ सर्वनी नजरमां न आवे, ते माटे पोताने संजारवा सारु तथा जे कोइ माराथी

અટપ બુદ્ધિવાલા છે, તેહના ઉપકારને અર્થે એ અર્થ લખું હું. ત્યાં પ્રથમ ગાથામાં મંગલાચરણ, પ્રયોજન, સંબંધ અને અનિધેય દેખાડે છે.

॥ હાલ પહેલી ॥ જીવિકા સિદ્ધચક્રપદ વંદો ॥ એ દેશી ॥

પ્રણમી શ્રીગુરુના પયપંકજ ॥ થુણશું વીર જિણંદ ॥ ઠવણનિક્ષેપ પ્રમાણ પંચાંગી ॥ પરખી લહું આણંદે ॥
જિનજી તુજ આણા શિર વહીએ ॥ તુજશાસનનય શુદ્ધપ્રરૂપણા ગુણથી શિવસુખ લહીએ ॥ જિ ૦ ૧ ॥

અર્થ:-હવે પ્રણમી કહેતાં પ્રણામ કરીને, શ્રી ગુરુકે ૦ તત્ત્વને જે કહે તેને ગુરુ કહીએ. તે ગુરુ શ્રીકે ૦ લક્ષ્મી જ્ઞાનાદિક ગુણની, તદ્દંત્ જે ગુરુ, તેના પયપંકજકે ૦ ચરણકમલ, તે ગુરુપદપંકજને નમીને હવે ઉત્તરક્રિયા કહે છે. થુણશુંકે ૦ સ્તવિશું. વીરજિણંદકે ૦ વીરનામા ચોવીશમા પરમેશ્વર. જિનકે ૦ જેણે રાગ દ્વેષ જીત્યા છે, એટલે સામાન્ય કેવલી તેમાં ઇંદ્રસરખા એટલે તીર્થંકર, તે સ્તવિશું તેપણ શી રીતે સ્તવિશું ? તે કહે છે. પંચાંગી પ્રમાણ ઠવણ નિક્ષેપ પરખીને આનંદ લહું. શ્લોકન્યય: પંચાંગી જે એક સૂત્ર, બીજો નિર્યુક્તિ, ત્રીજો જ્ઞાપ્ય, ચોથી ટીકા અને પાંચમી ચૂર્ણિ એ પંચાંગી

પ્રમાણે થાપના નિક્કેપો પરચીને આનંદ પામું. ઇતિ પ્રથમગાથાર્થ ॥ ૧ ॥. હવે જ્ઞાવાર્થ—એમાં એમ
 કહ્યું જે પંચાંગી માનવાને યોગ્ય છે, પ્રતિમા પણ માનવાને યોગ્ય છે. તે સર્વ વાત આગલ કહેશે; એટલે
 એ ગાથામાં પ્રથમ પદે મંગલાચરણ કર્યું ૧. બોજું, પદ તથા પંચાંગી પ્રમાણ ઠવણ નિક્કેપ પરચી,
 એ પદે અન્નિધેય દેખાડ્યું. જે માટે વીરસ્તવીશું, એ પણ અન્નિધેય. તથા પંચાંગી સ્થાપન કરવું,
 તથા સ્થાપના નિક્કેપો સ્થાપવો એ પણ અન્નિધેય જાણવું ૨. તથા પંચાંગી પ્રમાણે એ પદમાં સંબંધ
 દેખાડ્યો; જે માટે પંચાંગીના પ્રરૂપક પરંપરાએ સર્વજ્ઞ છે, તેવારે ગુરુપર્વ ક્રમ સંબંધ આવ્યો ૩.
 તથા આનંદ પામું, એ પદેકરી પ્રયોજન દેખાડ્યું. તેમાં કર્તાએ ગ્રંથ કહ્યો, એટલે પરોપકાર થયો.
 તરત આનંદ ઉપન્યો, એ અનંતર પ્રયોજન. આનંદ જે મોક્ષ તે પામું. એ છે પરંપર પ્રયોજન જેમાં
 ઇતિ. એટલે શ્રોતાને અર્થ જ્ઞાન તે અનંતર પ્રયોજન અને સિદ્ધિ વરવી એ પરંપર પ્રયોજન ॥ ૪ ॥
 એ રીત ચાર વાનાં પ્રથમ ગાથામાં દેખાડ્યાં. હે જિનજી તુજ આણા શિર વહિંએ કે ૦ તમારી આજ્ઞા
 મસ્તકે ધરીએ. એટલે એ પદમાં એમ દેખાડ્યું જે આજ્ઞા તેજ પ્રમાણ છે; પણ કુયુક્તિ કરવી તે

प्रमाण नथी. जे माटे ते हुंढक लोको एम कहे ठे जे, दया ए धर्म, किंवा हिंसा ए धर्म. एवुं जेला लोकोने कहीने समजावेठे. तेजने पाठो उत्तर वालवा ए पद कह्युं. यथा एम कहे तेने पाठुं पूठिए जे दयाए धर्म किंवा आझाए धर्म इति, एटला माटे हे प्रभुजी, तुजशासन के० तमारी आझा, तेहनी नय के० नीति तेने शुद्ध प्ररूपण गुणथीज के० यथार्थ प्ररूपवारूप गुणथकी शिवसुख वहिए के० मोक्षसुख पामीए. इतिप्रथम गाथार्थ ॥ १ ॥

हवे ते आपना निक्षेपो देखाडवा माटे सिद्धांतनी साख देखाडे ठे. ए स्तवनमां हुंढीआ बत्रीश सूत्र मानेठे. यथा अगीआर अंग, बार उपांग, एक नंदी, एक अनुयोग द्वार, एक दश-वैकालिक, उत्तराध्ययन, निसीथ, बृहत्कल्प, व्यवहार, दशाश्रुतस्कंध, अने आवश्यक ए बत्रीश. तेमांनीज साख देखाडशे. इति.

श्रीअनुयोगद्वारे ज्ञाष्या ॥ चारनिक्षेपा सार ॥ चार सत्य

दश सत्या ज्ञाष्या ॥ ठाणांगे निर्धारे ॥ जिनजी ॥ तु० ॥ २ ॥

અર્થ:-શ્રીઅનુયોગદ્વારને વિષે જ્ઞાપ્યાકે ૦ કહ્યા છે, ચાર નિદેષા સારકે ૦ પ્રધાનપણે, એટલે વધતા નિદેષા
 ન કરી શકે; તોપણ ચારનો તો પ્રધાનતા છે. અવશ્ય કરવા, એવું દેખાડવા સારુ પદ છે. યતઃ જહ્ય જં જાણિ-
 જ્ઞા નિસ્કેવં નિસ્કિવે નિરવસેસં ॥ જહ્યવિય ન જાણિજ્ઞા ચઝક્યં નિસ્કિવે તહ ॥ ૧ ॥ શ્ચિત્ અનુયોગ દ્વારે ॥
 અર્થ:-અધિકા નિદેષા ન જાણિય; તોપણ ચાર નિદેષા સર્વ ઠામે કરવા. વલી ચાર પ્રકારની સત્યજ્ઞાપા
 ચોથે ઠાણે તથા દશ પ્રકારની સત્યજ્ઞાપા દશમે ઠાણે; ઠાણાંગે નિરધારકે ૦ શ્રીઠાણાંગ સૂત્રને વિષે
 નિશ્ચયપણે કહી છે. યતઃ ॥ ચઝવિહે સચ્ચે પન્નત્તે નામસચ્ચે ઠવણસચ્ચે દ્વસચ્ચે જ્ઞાવસચ્ચે ॥ એ ચોથે
 ઠાણે તથા દસવિહે સચ્ચે પન્નત્તે તં જહા ॥ જણવય, સમ્મય, ઠવણા, નામે, રૂવે, પચુચ્ચસચ્ચેય, વવ-
 હાર, જ્ઞાવ, જોણ, દસમે ઝવમ્મ, સચ્ચેય ॥ શ્ચિત્ ઠાણાંગમધ્યે દશમે ઠાણે છે. એનો અર્થ:-કોંકણ-
 દેશ પ્રમુખને વિષે પયને પિચ્ચ કહે છે; પાણીને ઉદક કહે છે, શ્ચિત્તાદિક જનપદ સત્ય કહી ૧. કુમુદ
 કુવલયાદિક પણ પંકથી ઉપજે છે; પણ પંકજ તે અરવિંદને જ સમ્મત છે. એ સમ્મતસત્ય ૨. તથા
 લેપ્યાદિકને વિષે અરિહંત પ્રતિમા, એકકાદિક અંકવિન્યાસ. કાર્ષાપણાદિકને વિષે મુદ્રાવિન્યાસાદિક;

त सर्व थापनासत्य ३. तथा कुलनी वृद्धि न करतो होय, तोपण कुलवर्द्धन नाम होय ते नामसत्य
 ४. व्रतना गुण न होय तो लिंगमात्रे पण व्रती कहीए ते रूपसत्य ५. तथा अनामिकांगुली, कनि
 ष्ठाने आश्रीने दीर्घ कहीए अने मध्यमाश्रीने ह्रस्व कहीए, ए प्रतीतसत्य ६. पर्वत उपर तृणादिक
 बलता ठतां पर्वत बलेढे, पाणी ऊमेढे तोपण कहिशुं के घनो ऊमेढे, अने पेट ठतां पण कन्याने
 अनुदरा कहेढे, इत्यादिक सर्व व्यवहारसत्य ठे ७. वर्णादिक जे ज्ञाव ते ज्ञावसत्य. यथा बगलां
 उजलां ठे. यद्यपि बगलांमां पांचे वर्णठे; तोपण शुक्लवर्ण उत्कटठे माटे उजलां बगलां एम कहेढे.
 एमज जमरो कालो; इत्यादिक सर्व ज्ञावसत्य जाणवुं ८. तथा दंरुने जोगे जे दंरी कहीए. इत्या-
 दिक योगसत्य कहीए ९. अने समुद्रसरखुं तलावठे इत्यादिक उपमासत्य १०. ए दश सत्यमां
 स्थापना सत्य आव्युं, तथा पूर्वोक्त चार सत्यमां पण स्थापना सत्य आव्युं; तेमाटे स्थापना ते
 सत्यठे; एम श्री ठाणांगनी साखे देखाव्युं. ए गाथा पन्नवणा सूत्रे ज्ञाषा पदमां पण ठे. इति
 द्वितीय गाथार्थः ॥ २ ॥

ए तो सामान्य प्रकारे थापना पण साची ठे, एम कह्युं. हवे कहेठे जे वीतराग तो चारे निक्षेपे साचाठे. ते देखावे.

जास ध्यान किरियामांहि आवे ॥ तेह सत्य करी जाणुं ॥ श्री

आवश्यकसूत्र प्रमाणे ॥ विगते तेह वखाणुरे ॥ जि० ॥ तु० ॥ ३ ॥

अर्थ:-जास ध्यानके० जे वीतरागनुं ध्यान, किरियामां आवे के० क्रिया जे आवश्यकनी क्रिया तेमां आवे, ते सत्य करी जाणुंके० साचुं करी मानुं. जे माटे आवश्यकनी करणी ते चारित्रियानी ठे; माटे ते जे क्रियामां बोले ते साचुंज बोले तो चारित्र रहे, अन्यथा चारित्र विराधे. जापासत्य ते साचुं बोलतां थायठे ते विचारी जोजो. हवे श्री आवश्यकसूत्रप्रमाणे विग-
तेके० जित्त जित्त पणे, तेहके० ते नामादिक सत्य वखाणुं. इति तृतीय गाथार्थ ॥ ३ ॥

चोवीशठ्यमांहि निक्षेपा ॥ नाम डव्य दोय जावुं ॥ कान्ठ.

सगग्यालावे ठवणा ॥ जाव ते सघले लावुरे ॥ जिनजी ॥ तु० ॥ ४ ॥

અર્થ:-ચોવીશઠ્યકે ૦ ચોવીશ જિનની સ્તવના એટલે લોગસસબજોઅગરે એ પાઠ ઉચ્ચારતાં
રુષનાદિક ચોવીશ નામ પ્રગટપણે કહેશે તે નામ નિક્ષેપો જાણવો. તથા દ્રવ્યનિક્ષેપો જે અશ્વિ
સિદ્ધા એ ગાથામાં છે; પણ એ ગાથા, કુમતિ માને નહીં; તેને ચોવીશઠ્યામાંહેજ દેખાશે. નામદ્રવ્ય
કે ૦ નામનિક્ષેપો અને દ્રવ્યનિક્ષેપો. દોય ભાવુંકે ૦ એ બંને નિક્ષેપા ભાવુંછું. તે દ્રવ્યનિક્ષેપો એમ જે
રુષનાદિક તીર્થકરને વારે જે પ્રભુ વિચરતા તે જાવતીર્થકર જાણવા, પણ બીજા ત્રેવીશ પ્રભુ રહ્યા,
તે ચોવીશઠ્યામાં દ્રવ્યનિક્ષેપે વંદાણા. યતઃ ભૂતસ્ય જાવિનો વા જાવસ્ય હિ કારણ યદ્વોકે । તત્તદ્રવ્યં
તત્ત્વજ્ઞૈઃ સચેતના ચેતના કથિતં ? इतिवचनात् ॥ તથા વલી હમણાં જે ચોવીશઠ્યો કહેશે, તેને
અરિહંતેકિત્તશ્સં અથવા તિઠ્ઠયરામેપસીયંતુ ઇત્યાદિક પાઠ કહેતાં મૃષાવાદ લાગેશે; જે માટે હ-
મણાં તો ચોવીશે ભાવનિક્ષેપે સિદ્ધશે; તે માટે પૂર્વ જાવનો ઉપચાર લેઈ દ્રવ્યનિક્ષેપે વાંદતાંજ
સત્ય થાય તે વિચારી જોજો, એટલે ચોવીસઠ્યામાંહે નામ અને દ્રવ્ય એ બે નિક્ષેપા ફલાવ્યા. હવે
થાપનાનિક્ષેપો કહેશે. કાઉસગ્ગ આલાવેકે ૦ કાઉસગ્ગકરવાનો આલાવો જે અરિહંતચેઈઆણં

કરેમિકાઝસંગ્ગં વંદણવત્તિઆંણ પૂઅણવત્તિઆંણ ॥ ઇત્યાદિક પાઠ ઉચ્ચારતાં ઠવણાકે^૦ થાપનાનિ
 ક્ષેપો ભાવુંહું. અર્થ—અરિહંતની પ્રતિમાને વંદન પૂજનથી જે ફલ હોય, તે ફલને અર્થે કાઝસંગ્ગ
 કે^૦ કાઝસંગ્ગ કરુંહું. અહીયાં હુંડીઆ એમ કહેછે જે અમે એ આલાવો માનતા નથી. તેનો ઉત્તર
 જે, આવશ્યક સૂત્રમાંનો આલાવો સ્થિતિ થાય, તો પાંચમું કાઝસંગ્ગ નામે આવશ્યક કેમ થાય ?
 તથા આવશ્યકસૂત્ર આજ છે, તેમાં એ પાઠ છે, તે કેમ ડલવાય ? અને જે ડલવે તેને
 માંથે આજ્ઞાનંગરૂપ વજ્રદંડનો ઘાત પડે. તથા આ સ્તવનને અનુમાને જાણીએ ઢીએ, જે પૂર્વે
 હુંડીઆ આ આલાવો માનતા દીસેછે, પણ હમણાંજ ના કહેછે; વાકો જો પૂર્વે ન માનતા હોય તો
 તેનો સાલ એ સ્તવનમાંજ કેમ હોય ? ઇતિજ્ઞાવ. એમ ત્રીજા નિક્ષેપાનું ધ્યાન ક્રિયામાંહે આવ્યું
 અને જાવ તે સઘલે લાવુંકે^૦ જાવનિક્ષેપો તીર્થકરનો, જે કેવલ જ્ઞાનાદિ ગુણરૂપ, તે તો ધ્યાન
 દ્વારાં સર્વત્ર ક્રિયાતમાસિ યાવત્ હૃદયમાંહે લાવુંહું. ઇતિ ચતુર્થ ગાથાર્થ ॥ ૪ ॥

એવં ચાર નિક્ષેપા આવશ્યક ક્રિયામાંહે દેખામ્યા. હવે કેટલાંક હુંડીઆ એમ કહેછે જે

“अमे आवश्यक सूत्र मानोए ठीए पण ते आ तमे कहो ओ ते आवश्यक छे नही.” तेने उत्तर देबेजे; “तमोने कोणे कह्युंके ते आवश्यक नही ? ते विषेनो तो केवलीविना निरधार थाय नही.” तेवारे हुंढोआउं कहेके, “तमने कोणे कह्युं जे आवश्यक तेनुं तेजबे ?” तेनो उत्तर जे “अमे तो आगम प्रमाणे मान्युं.” तेज आगलो गाथाए देखामेबे.

पुस्तकलिखित सकल जिम आगम ॥ तिम आवश्यक एह ॥

जगवई नंदी साखे सम्मत ॥ तेहमां नहीं संदेहरे ॥ जि० ॥ तु० ॥ ५ ॥

अर्थ:—पुस्तकलिखित जेम समस्त आगमक० सिद्धांतबे; तेम ए आवश्यक पण पुस्तकलिखितबे; तथा जगवई साखेके० श्रीजगवतीसूत्रमांहे आवश्यकनी जलामणबे, यथा जहा आवसए इति तथा वली नंदीसाखेके० नंदीसूत्रमध्ये पण सर्व सूत्रनां नाम कहां, त्यां अकालिआ सूत्रमां आवश्यकनुं नाम प्रगटपणे कह्युंबे; तेमाटे अमे मानोए ठीए; तेम अवश्य तमारे पण मानवुं पकरो. नहीं मानो तो जगवती तथा नंदी ए बे सूत्र विराधशो. ते माटे सम्मतके० ए बे सूत्रनी साखे

માનવા યોગ્ય છે, તેમાં કાંઈપણ સંદેહ નથી; ઇતિ ગાયાર્થ ॥ ૫ ॥ હવે હુંડક કહેઠે કે “આવશ્યક સૂત્રતો ઘરઘરનું જુડુઝે; એક નથી” તેને શિક્ષા કહેઠે.

સૂત્ર આવશ્યક જે ઘરઘરનું ॥ કહેશે તે અજ્ઞાની ॥ પુસ્તક
અથ પરંપર આવ્યું ॥ માને તેહજ જ્ઞાનીરે ॥ જિઠ ॥ તુઠ ॥ ૬ ॥

અર્થ:—સૂત્ર આવશ્યક જે ઘરઘરનું નિન્ન નિન્ન છે, એમ જે કહેશે તેતો; અજ્ઞાની અથવા મૂર્ખ જાણવા. શામાટે મૂર્ખ ? તે કહેઠે. પુસ્તકકે પાનામાં લખ્યું છે તે ના કેમ કહેવાય ? જેમાટે શ્રી અનુયોગદ્વાર મધ્યે કહ્યું છે કે ॥ નોઆગમતે દ્વાવસ્સયં જંપત્તયપોઘ્યલિહિયં ॥ ઇતિ ॥ તથા અર્થ પણ ઠ આવશ્યકરૂપ ચાલ્યો આવેઠે. એમાં ત્રણ પ્રકારના આગમ દેખાયા; યતઃ ॥ સુત્તાગમે, અઢાગમે તદુત્તયાગમે ॥ ઇતિ ॥ તથા પરંપર આવ્યુંકે પરંપરાએ ચાલ્યું આવ્યુંઠે, તે પણ માનવું. એમાં પણ ત્રણ પ્રકારના આગમ દેખાડ્યાંઠે. યતઃ અત્તાગમે, અનંતરાગમે, પરંપરાગમે ઇતિ ॥ તેથી જે આવશ્યક ન માને તેણે એટલા આલાવા દૂહવ્યા; માટે તેને મૂર્ખ કહીએ. તે માટે માને તેહજ જ્ઞાનીકે ॥ જે એ

વાત માને તેજ જ્ઞાની પુરુષઠે, એમ કહીએ. ઇતિ ષષ્ઠી ગાથાર્થ ॥ ૬ ॥

વલી જે એકલો જ્ઞાવનિક્ષેપો વાદવા યોગ્ય માનેઠે, તેને સ્થાપના તથા દ્રવ્ય નિક્ષેપો વાંદવા યોગ્ય ઠે એમ બતાવેઠે.

વંન્નીલિપી શ્રીગણધરદેવે ॥ પ્રણમી જગવર્ણ આદે ॥ જ્ઞાનતણી

તે ઠવણા અથવા ॥ દ્રવ્યશ્રુત અવિવાદેરે ॥ જિ૦ ॥ તુ૦ ॥ ૭ ॥

અર્થ:-જગવર્ણ આદેકે ૦ શ્રી જગવતીસૂત્રને ધુરે શ્રી ગણધરદેવેકે ૦ સુધર્માસ્વામિએ વંન્નીલિપી કે ૦ બ્રાહ્મીલિપીને પ્રણમીકે ૦ પ્રણામ કર્યો ઠે. નમોવંન્નીલિપિએ એ સૂત્રે કરીને અને બ્રાહ્મીલિપીકે ૦ અક્ષરવિન્યાસ કહીએ. એ અર્થ આગલી ગાથાએ સ્પષ્ટ થશે. તે અક્ષરવિન્યાસ તો જ્ઞાનની સ્થાપના ઠે. યતઃ અનુયોગ દ્વારે ॥ આવસ્સયત્તિ ઠવણાઠવિજ્ઞેશ. તથા વલી સદ્યાવઠવણા અસદ્યાવઠવણા એ બે જોડ પણ અનુયોગ દ્વારમધ્યેજ કહ્યાઠે. તેમાટે તેકે ૦ તે બ્રાહ્મીલિપિ જ્ઞાનતણી ઠવણા કે ૦ જ્ઞાનની આપના જાણવો. અથવાકે ૦ પદ્ધાંતરે જો આપના ન ગણીએ અને ગ્રંથરૂપ બ્રાહ્મીલિપિ લેઈએ તો દ્રવ્યશ્રુત કહેતાં

દ્રવ્યનિક્ષેપે દ્રવ્યશ્રુત કહિયે. અવિવાદે કે. વિવાદરહિતપણે એટલે એમાં કોઈ ઝઘમ્મો નથી. યતઃ. દ્વસુઅં
 જં પત્તય પોઘ્ય લિહિયં ॥ इत्यादि अनुयोगद्वार वचनथी जाणवुं. એટલે એ જાવ જે, નમોવંન્નો
 લિવો ॥ એ સૂત્રપ્રમાણે જ્ઞાનનો આપના નિક્ષેપો, અથવા દ્રવ્યનિક્ષેપો સાધુને વાંદવાયોગ્ય છે તો
 શ્રોતીર્થે કર દેવના સ્થાપના તથા દ્રવ્ય એ બે નિક્ષેપો વાંદવાયોગ્ય કેમ ન થાય ? इति ज्ञावार्थ ॥
 इति सप्तम गाथार्थ. ॥ ७ ॥

આ ઠેકાણે કોઈ બ્રાહ્મીલિપિનો અર્થ મરમે છે; તેને શિખામણદી ૯.

જેદ અઢારજ વંન્નોલિપિના ॥ સમવાયાંગે દીઠા. શુદ્ધ અર્થ

મરમી જવ વહુલા ॥ જમશે કુમતિ ધીઠારે ॥ જિ ૦ ॥ તુ ૦ ॥ ૭ ॥

અર્થ:- જેદ અઢારજ વંન્નોલિપિના કે. બ્રાહ્મીલિપિના અઢાર ભેદ. શ્રોસમવાયાંગ સૂત્રમાં દીઠા
 કે. દેખાડ્યા છે. યથા ॥ વંન્નોલિપિ લિવિ એ અઢાર વિદે લિવિવિદ્યાણે પત્રતે इत्यादि. બ્રાહ્મીલિપિ
 અઢાર પ્રકારનો છે. તે બ્રાહ્મીલિપિ તે અક્ષરન્યાસરૂપ કહે છે. તે બ્રાહ્મીલિપિને પંચમાંગને ધુરે શ્રીગ-
 ણધર દેવ પ્રણમ્યા, તે વાંકો અર્થ કેમ થાય ? તેમાં એ શુદ્ધ અર્થ મરમીને કુમતિકે. કુબુદ્ધિના

धणी धीठाके० वांको अर्थ करवाने धैर्यवंत, गणधर तथा तीर्थकरनी पण बीक नहीं धरतां, जव-
बहुला जमशेके० घणो संसार रजलशे. ते माटे तमे संसार दीर्घताथी शुं नथी बीहीता ? इति
ज्ञावार्थ. इतिअष्टम गाथार्थ ॥ ८ ॥

हवे पूर्वे कह्युं जे कुमतिउ अर्थ मरमे ठे, ते शुं मरमे ठे ? ते कहे ठे.

बंजीलिपि जो तेहनो करता ॥ तो लेखक पण आवे ॥ गुरुआणा

विण अर्थ करे जे ॥ तेहनो बोल न जावेरे ॥ जि० ॥ तु० ॥ ए ॥

अर्थ:-बंजीलिपिके० ब्राह्मीलिपि तेना करनारा ऋषज परमात्मा, तेने गणधर नम्या. जे माटे
ब्राह्मीलिपि श्रीरुषजदेवजीए बतावी ते माटे एम आशंका परनी करीने उत्तर देठे. बंजीलिपिके०
पालाने दृष्टांते ब्राह्मीलिपिना कर्ता श्री रुषजदेव लेइए. अहींयां ए ज्ञाव जे. सूत्रधारने, पालो
घरवा काष्टलेवा जतो देखी कोइके पूठयुं के क्यां जशो ? तेवारे अशुद्धनैगमनयनी अपेक्षाए सु-
तार बोढ्यो जे पालो लेवा जइशुं. तेम अहींयां पण रुषजदेवजीनो अर्थ करे ठे. इतिज्ञाव. तेहने
उत्तर-तो लेखकपण आवेके० तो लहिउ-पुस्तकनो लखनारो पण आवशे इहां ए ज्ञाव जे नैग-

मनये रूपज्ञदेव लोधा पण अशुद्धनैगमनो अपेक्षा ठे, ते थकी हुंकमो ते शुद्धनैगम कहीए. तेम
इहां हुंकमो तो ब्राह्मीलिपिनो कर्ता लहिउं ठरे; जेम कोरीने अने ठोलीने चौकलो कयों एवो जे
पालो तेने पालो कहे, ते शुद्धनैगम कहेवाय. तेम अहींयां पण जाणवुं: ए नयनी अपेक्षाए हुंकडो
ते शुद्ध अने वेगलो ते अशुद्ध इतिज्ञाव: तेवारे लहिउं वांदवायोग्य तमारे थयो १ तथा वली
कहेशो के ब्राह्मीनो आदि कर्ता लेइशुं, तो ते मिथ्या ठे; जे माटे ए वंभोलिविए ए पदनो अर्थ
नहिं, ए तो उपचार करीने अर्थ खेंची लेइए तेवारे आवे; ते तो निःप्रयोजन उपचार करोए तो
सूत्र दोष थाय. २ तथा वली नमोवंजोएलिविए ए पद भ्रांतिनुं करणहार कर्तुं: तेवारे नमोसि-
प्पसयस्स एवुं पण भ्रांतिरहित पद थाय, ते कां न कहुं ? जे समवायांगसूत्र अठारलिपिनुं ते
साथे विरोध पडेज नहीं. ३ तथा वली नमो अरिहंताणं ए पदमां शुं रूपभदेव आव्या नहीं ? जे
वली वंजोएलिविए ए पद कहीने अलग्ग देखाड्या. ४ तथा वली वंभीनो कर्ता तो लिविए ए पद
कहेवानुं शुं काम ? तथा एम कहेशो के “ ब्राह्मीलिपिनी क्रिया एमणेज बतावी ते क्रियागुणे वां-
दवा योग्य ” तेनो उत्तर के, रूपभदेव वांधा तेवारे ब्राह्मीलिपि तो पहेलां वांदोज. जे माटे क्रियानो

કર્તાવંદ્ય તો ક્રિયા વંદ્યજથ્થુ. ઇત્યાદિ ઘણા ઉત્તર હે માટે ગુરુ આણાવિણકે० ગુરુ જે પરમગુરુ શ્રી
તીર્થંકર, તેનો આજ્ઞાવિના જે અર્થ કરે કે० ઓટો અર્થ કરે તેનો બોલ આજ્ઞાબાહ્યપણા માટે ન
ભાવે કે० ભાવતો નથી. ઇતિ જ્ઞાવઃ અથવા ગુરુ કે० શુદ્ધ પરંપરાએ આવ્યા જે ગુરુ તેની આણા. ઇતિ.
હવે બ્રાહ્મીલિપિ દ્રવ્યશ્રુત હે, માટે વંદના કરવાયોગ્ય એવું કહ્યું. તે ઉપર દૃષ્ટાંત બતાવેહે.

જિનવાણી પણ દ્રવ્યશ્રુત હે ॥ નંદીસૂત્રને લેલે ॥ જિમ તે તિમ

બંમીલિપિ નમિયે ॥ ભાવ તે દ્રવ્ય વિશેષેરે ॥ જિ० ॥ તુ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:-જેમ જિનવાણી પણ નંદીસૂત્રને લેલે દ્રવ્યશ્રુત હે, તે કે० તેને જેમ નમીએ હોય તેમ
બંમીલિપિકે० બ્રાહ્મીલિપિને પણ નમીએ “ ઇતિ પદત્રય અક્ષરાર્થ ” જ્ઞાવાર્થ તો એ હે જે શ્રીભગવ-
તીને ધુરે ‘નમો સુઅદેવયાએ’ એ સૂત્રે જિનવાણીને ગણધરે નમસ્કાર કર્યો. અને જિનવાણી તો,
નંદીસૂત્રમાં દ્રવ્યશ્રુત કહી બોલાવો હે. તથા ચ તત્પાઠ ॥ કેવલનાણેણેણાં જે તહ પસંવણજોગે
તે જ્ઞાસહ તિહયરો વહજોગસુઅં હવહ સેસં ॥ ૧ ॥ અર્થ:-કેવલજ્ઞાનેકરો અર્થ જે પદાર્થો તેને
જાણોને જે જ્યાં પ્રજ્ઞાપના યોગ્ય પ્રરૂપવા યોગ્ય તે ત્યાં તીર્થંકરો જ્ઞાણે એટલે જે અનિલાપ્ય હોય

ते बोले, अने अनजिलाप्य होय ते जाणवे; पण वचन गोचर न आवे तेथी अनजिलाप्य वचने
 कहेवातो नथी ते परमात्मानुं वचनयोग शेषश्रुत थाय एटले डव्य श्रुत थाय. इति. एटले ए
 ज्ञावार्थ; तीर्थकरनो वचनयोग ते शेषश्रुतके० डव्यश्रुत जाणवो एवो अर्थ ठे. एवुं जाणी डव्यश्रुत
 जिनवाणी वंदीएतो डव्यश्रुत वंजोलिपि केम न वांदीए ? ए वेमां फेर नथी, तेनो हेतु कहेवे.
 ज्ञावके० आपणोज्ञाव ते डव्यविशेष के० डव्यनो विशेष करे. इति अक्षरार्थ. भावार्थ तो ए ठे के,
 डव्यपणे तो सर्व वस्तु सरखी ठे, जेम ब्राह्मालिपि अक्षररूपे डव्यठे; तेम जिनवाणी ठे ते ज्ञावा-
 वर्गणाना पुज्जरूप डव्यठे. ए वेमां तो कांइ विशेष नथी. पण आपणा ज्ञानादिक ज्ञावना साध-
 नपणे प्रणम्याथको ते डव्यविशेष पाम्यो कहीये. ते माटे ए वांदवायोग्य ठे एम सद्वहुं.
 इतिदशमगाथार्थ ॥ १० ॥

कोइ कहेशेके अजीवरूप थापनाथो आपणने शो गुण थाय ? तेने कहोए छैए.

जेम अजीव संयमनुं साधन ॥ ज्ञानादिकनुं तेम ॥ शुद्धज्ञाव

आरापे विधिसुं ॥ तेहने सघले खेमेरे ॥ जि० ॥ तु० ॥ ११ ॥

વિ
સ્તુ
૧૧૫

અર્થ:-જેમ અજીવ સંયમનું સાધનકે જેમ વસ્ત્રપાત્રાદિક અજીવહે; પણ તે સંયમ કે ચારિત્રનાં સાધન છે. એથી ચારિત્ર સધાય છે. જ્ઞાનાદિકનું તેમ કે તેમજ આપના જે બ્રાહ્મીલિપિ, તથા જિનપ્રતિમા પ્રમુખ જ્ઞાનનો તથા દર્શનશુદ્ધિ પ્રમુખનો હેતુ થાય; તે માટે શુદ્ધજ્ઞાવ આરોપે વિધિ-સુંકે વિધિપૂર્વક પોતાનો જે શુદ્ધાધ્યવસાય, તેનું આરોપણ સામો વસ્તુનેવિષે કરે; તેહનેકે તે પ્રાણીને સંઘલે એમકે સર્વ ઠેકાણે મંગલીક છે. ઇતિજ્ઞાવ. ઇતિગાથાર્થ ॥ ૧૧ ॥

તે ઉપર સૂત્ર લખીએ ઠેયે:-તં મહાફલં ચલુ અરહંતાણં જગવંતાણં નામગોયમ વિસવણ્યા-
૧ ॥ અહીંયાં એ આલાવે નામનિકેય તે મહાફલદાયક કહ્યો. તથા ॥ ધંનાણં તે ગામાગર નગર
એક કવરુ મંરુવ દોણ મુહ પટ્ટણા સમસન્નિવેસા જહ અરિહંતા જગવંતા વિહરંતિ ॥ એ આલાવા-
માં ગ્રામાદિકને ધન્ય કહ્યાં. તે પણ શ્રી અરિહંતનોજ પ્રશંસા થઈ. તથા વલો શ્રીશ્રમણસૂત્ર પ્રમુખ
ઘણાં સૂત્રોમાં તેત્રીશ આશાતના મધ્યે ગુરુસંબંધી પાટી પીઠ સંચારે પગ સંઘટતાં આશાતના લાગે,
એ સર્વ વસ્તુજ અજીવહે, તોપણ પોતાને વિશેષે આરાધવા યોગ્ય કહોજ; તેતો તું પણ માનેહે; તો
પણ જિનપ્રતિમા બ્રાહ્મીલિપિ પ્રમુખ અજીવ કેમ નથી માનતો ? તથા વલો શ્રી અંતગડદશાંગમાં

સુલસાના અધિકારે હરિણગમેષીની પ્રતિમા આરાધને તે હરિણગમેષી આરાધ્ય હતો; તેથી તે હરિણ-
 ગમેષી સંતુષ્ટ થયો; તેમ વીતરાગની પ્રતિમા આરાધને વીતરાગ આરાધ્ય કેમ ન થાય ? થાયજ.
 અહીંયાં કોઈ કહેશે કે “ જેમ હરિણગમેષી સંતુષ્ટ થયો તેમ શ્રીવીતરાગ પણ એ દૃષ્ટાંતે તો સંતુ-
 ષ્ટ થયા જોઈશે. ” તેનો ઉત્તર જે દૃષ્ટાંત હોય તે તો એક દેશે હોય; તે માટે અહીંયાં આરાધ્ય-
 રૂપ દેશ લીધો છે. એટલે એ જ્ઞાવ જે વીતરાગ છે માટે કાંઈ સંતુષ્ટ ન થાય પણ આરાધ્ય તો થાયજ
 એવું સમ્યક્દૃષ્ટિએ વિચારવું. વલિ જ્ઞાવજિન પણ આરાધ્ય ફલ દેહે. તેમાં પણ બે વાત છે. જે જ્ઞાવ-
 જિનને દેખે છે તે પણ પુદ્ગલપિંડ આકાર રૂપ દેખે છે; તે તો થાપના છે, એ પણ ઝંડો આલોચ કરો
 વિચારજો. બીજું જ્ઞાવ જિન છતાં હોય ત્યાં પણ પોતાનો જ્ઞાવ નિર્મલ હોય તો ફલ આપે. જો પોતા-
 ના જ્ઞાવવિના ફલ આપે તો અજ્ઞવ્ય અને દુરજ્ઞવ્યનેજ ફલ આપવું જોઈએ, તે માટે નિજજ્ઞાવ તેજ
 પ્રમાણ છે. તેમ થાપના જિનને વિષે પણ જાણવું.

અહીંયાં પોતાનો જ્ઞાવ પ્રમાણ કહ્યો; તેમાં કોઈકને આશંકા ઉપજે કે. “ સામો વસ્તુ જેવી
 હોય તેવી હો પણ પોતાનો ભાવજ પ્રમાણ છે ” તેને કહે છે કે એમ નહીં; તે ઉપર ગાથા કહે છે.

वि०
स्तु०
॥१०॥

शुद्धज्ञाव जेहनो ठे तेहना ॥ चार निक्षेपा साच ॥ जेहमां ज्ञाव
अशुद्ध छे तेहना ॥ एक काचे सवि काच रे ॥ जि० ॥ तु० ॥ ११ ॥

अर्थ:-शुद्धज्ञाव जेहनो ठे के० जे वस्तुनो ज्ञावनिक्षेपो शुद्ध ठे, तेहना चारे निक्षेपा साचा
ठे. गौतमादिकनी परे एटले ए भाव जे, गौतमजीनो ज्ञावनिक्षेपो आराध्य साचोछे; तो नामा-
दिक पण गौतमनां आराध्यठे. परम मंगलीकभूत ठे. तथा जेमां ज्ञाव अशुद्ध के० जे वस्तुनो
ज्ञावनिक्षेपो अशुद्ध ठे; तेहने के० ते वस्तुने, एक काचे सवि काच के० एक ज्ञावनिक्षेप काचे
करिने चार निक्षेपा काचा जाणवा. अंगारमर्दकाचार्यनी परे जेम तेहनो ज्ञाव अशुद्धठे; तो तेनां
नामादिक पण परम पापरूप ठे; माटे आराध्य नही. तेथी ज्ञाव तेहज सत्यठे. माटे पापी जीवनो
अजीवस्थापना पण आराध्य नहीं. इति भाव. इति गाथार्थ ॥ ११ ॥

हवे व्यतिरेक दृष्टांते साध्य साधे ठे.

दश वैकालिके दूषण दाख्यूं ॥ नारीचित्रने ठामे ॥ तो केम जिन
प्रतिमा देखीने ॥ गुण नवि होय परिणामेरे ॥ जि० ॥ तु० ॥ १२ ॥

हुं०
स्त०

॥१०॥

अर्थः—जेम दशवैकालिकसूत्रनेविषे नारीचित्रने ठामे के० स्त्रीनुं रूप चितयुं होय, आलेखुं
 होय, तेने ठेकाणे जातां एटलुं पद अर्थगम्यथो लेवुं. दूषण दाखुं के० कंदर्पविकार उपजें एह
 दोष देखाड्यो ठे. यतः ॥ चित्त भित्तं न णिश्चाए नारी वासु अलंकियं, भस्करं पिव दद्वुणं दिष्टि प-
 मिसमाहरे ॥ १ ॥ ए गायानो अर्थ एके चित्रामणनो जित्तिप्रत्ये न णिश्चाए के० न जोइए. तेने
 विषे नारिके० स्त्री प्रतिते अलंकृत होय माटे एवो प्रत्ये न जोवुं. विकार उपजवानो हेतु ठे माटे.
 भस्करं के० सूर्य सामु जोइने, जेम दिष्ठ के० दृष्टि संहरी लेइए. तेनी परेज चित्रामण देखीने दृ-
 ष्टि संहरी लेवो. इति ज्ञाव. इति दशवैकालिके दृष्टांते जिनप्रतिमा देखीने. परिणामे के० पोताने
 ज्ञावे केम गुण न होय ? एटले स्त्रीनुं रूप देखी दोष कह्यो; तो जिनप्रतिमा देखीने गुण केम न
 थाय ? थायज. इति ज्ञाव ॥ १३ ॥

ए तो सामान्यपणे स्थापनानिक्षेपो बंध देखाड्यो. हवे जिनप्रतिमा कोणे वांदी ? ते देखाडे छे
 रुचकछीपे एक मगले जातां ॥ पमिमा नमिय आणंदे ॥ आवतां
 एक मगले नंदीसरे ॥ बीजे इहां जिन वंदेरे ॥ जि० ॥ तु० ॥ १४ ॥

वि०
स्तु०
॥११॥

अर्थ:-“अर्हीयां जंघाचारण मुनिनो अधिकार ठे. आगली गाथामां जंघाचारण एहवुं पदछे”
ते जंघाचरण मुनि रुचक द्वीपे के० रुचक नामा तेरमो द्वीप, मतांतरे एकवीशमो द्वीप, तेहनेविषे
एक डगले जातां के० एकज डग जरी उत्पत्या ते त्यां उतर्या, उतरोने पडिमा नमियके० जिन
प्रतिमा, तेने आनंदे के० हर्षे नमीने, आवतांके० पाठा वलतां, एक मगले नंदीसर के० एकमगले
नंदीसरनामा आठमो द्वीप, त्यां उतरे; त्यां उतरी विसामो लइ त्यां जिनप्रतिमा वांदे, बीजे के०
बीजे डगले अर्हीयां आवे. अर्हीयां जिनप्रतिमा वांदे. ए अर्हीयांना जिन ते अशाश्वती प्रतिमा
वांदे; एम जणव्युं. इति चतुर्दश गाथार्थ ॥ १४ ॥

त्रीं गति ए जगवई ज्ञाखी ॥ जंघाचारणकेरी ॥ पंमगवन

नंदन इहां पमिमा ॥ ऊर्ध्व नमे घणेरीरे ॥ जि० ॥ तु० ॥ १५ ॥

अर्थ:-त्रीं गति ए भगवई भाषी के० श्रीजगवतीसूत्रनेविषे ए तीर्णिगति कहो. एकवार
जगवतीनुं नाम दीधुं, एटले जंघाचारण तथा विद्याचारणनो अधिकार सघलो जगवतीसुत्रमां ठे; एम
समजवुं. जंघाचारणकेरी के० जंघाचारणनी तीरछी गति कहो. हवे ऊर्ध्वलोकनी वात कहेछे. एकमगले

हुं०
स्त०

॥११॥

उंचा मेरुपर्वतने माथे पंरुक वने के० पांडुक वनने विषे जाय, त्यांचे चैत्यवांदे; त्यांची पाठा चलतां
एक ऋगले नंदन के० नंदनवन, संजुतलापृथ्वीची पांचशें योजन उंचु ठे; त्यांचे आवे. त्यांनां चैत्य
वांदे त्यांची बीजे ऋगले इहां पद्मिमाके० अर्हीयां धरती उपरे अशाश्वतीप्रतिमाने वांदे. एम ऊर्ध्व
नमे घणेरि के० ऊर्ध्वलोके घणी प्रतिमा वांदे, इति पंचदश गायार्थ ॥ १५ ॥

हवे विद्याचारणमुनिनो संबंध कहेछे.

विद्याचारण ते एक ऋगले ॥ मानुषोत्तरे जाय ॥ बीजे नंदीस

रे जिनप्रतिमा ॥ प्रणमी प्रमुदित थायरे ॥ जि० ॥ तु० ॥ १६ ॥

अर्थ:-विद्याचारणमुनि ते प्रथम एके ऋगले मानुषोत्तरे जाय के० अढी छोसनी सर्यादा
करीने रह्यो; एवो जे मानुष्योत्तरपर्वत, ते पर्वते जाय; त्यांनां चैत्य वांदे. त्यांची बीजे के० बीजे
ऋगले नंदीश्वर छोपे जाय. त्यां जिनप्रतिमाप्रत्ये प्रणमीके० प्रणाम करीने प्रमुदित थयि, एटले
हर्षवंत थाय, इति गायार्थ ॥ १६ ॥

तिहांची पद्मिमा वंदण कारण ॥ एक ऋगले इहां आवे ॥ ऊर्ध्व

પણે જાતાં બે મગલે ॥ આવતાં એક સ્વપ્નાવેરે ॥ જિ० ॥ તુ० ॥ ૧૭ ॥

અર્થ:-તિહાંથી કે० તે નંદોસર છોપથી, પરિમાવંદણ કારણ કે० પ્રતિમા વંદણને હેતુએ, એક મગલે રૂઢાં આવે કે० એક ઉત્પાતે અહીંયાં આવે. આવીને અહીંયાંનાં ચૈત્ય વાંદે, એ તીર્થાં લોકનો વાત કહો, હવે ઝર્ધલોકનો વાત કહેછે, ઝર્ધલોકે પણ જાતાં બે ડગલાં અને આવતાં એક ડગલું, એટલે એ જ્ઞાવ જે, જાતાં એક ડગલે નંદનવને જડને ચૈત્ય વાંદે. અને બીજે ડગલે પાંચુકવને જડને ચૈત્યવાંદે. ત્યાંથી એક મગલે અહીંયાં આવી અહીંયાંનો પ્રતિમાવાંદે. સ્વપ્નાવકે० એ ગતિના એ સ્વભાવ છે. વચમાં બીજા વિસામા કરી શકાએ નહીં. ઇતિ ગાથાર્થ ॥ ૧૭ ॥

હવે પૂર્વે “જગવતી સુત્રમાં એ પાઠ છે.” એવું તો કહ્યું હતું, પણ કીએ ઠામે છે ? તે કહેઠે.

શતકવીશમે નવમ ઉદ્દેશે ॥ પ્રતિમા મુનિવર વંદી ॥ રમ દેહીજે

અવલા જાંજે ॥ તસ મતિ કુમાતિ પંદીરે ॥ જિ० ॥ તુ० ॥ ૧૮ ॥

અર્થ:-શતક વીશમે નવમ ઉદ્દેશે કે० શતક વીશમું અને ઉદ્દેશે નવમો, તેમાં પ્રતિમા મુનીવર વંદી કે० મુનિરાજે પ્રતિમા એ રીતે વાંદી છે. રમ દેહી કે० એવો પાઠ દેહીને, જે અવલા

જાંજે કે૦ જે પ્રાણી અવલા વાંકા જાય છે; તસ મતિ કે૦ તેઁની જે બુદ્ધિ, તે કુમતિ ફંદી કે૦
 કુગુરુની જોલવી થકી કુમતમાં ફંદાઈ રહે છે. એટલે જો મિથ્યાત્વને જોરે કુમતિ ફંદમાં પડ્યા
 છે, તો એવા પ્રગટ પાઠ દેખીને પણ અવલા માંજે છે, કુમતિની જાલમાં ગુંથાય છે. ઇતિ જાવ ॥
 ઇતિ ગાથાર્થ ॥ ૧૮ ॥

હવે તે પાઠ લખે છે. કશ્વિહાણં જંતે ચારણા પન્નતા ગો૦ ડુવિહા ચારણા પન્નતા “ તંજહા
 વિજ્ઞાચારણા ય જંધાચારણા ય સે કેળેઠેણં મંતે એવં વુચ્છઈ વિજ્ઞાચારણા ગો૦ ઠંઠંઠેણં અણિ-
 રિક્તેણં તવોકસ્મેણં વિજ્ઞાણ ઉત્તરગુણલક્ષિં સ્વમમાણસ્સ વિજ્ઞાચારણલક્ષિં નામ લક્ષિં સમુપ્પજ્ઞઈ.
 સે તેણેઠેણં જાવ વિજ્ઞાચારણા વિજ્ઞાચારણસ્સણં જંતે કહંસોહાગઈ કહંસીહે ગઈવિસણ પન્નતા,
 ગો૦ અયણં જંબુદ્ધીવે દીવે જાવ કિંચિ વિસસાહિણ પરિસ્કેવેણં મહિઠ્ઠિણ જાવં મહાસોરકે જાવ.
 ઇણામેવ તિકદ્ધુ જંબુદ્ધીવં દીવં તિહિં અઘ્ઘાણિવાણિહિં તિરકુત્તો અણુપરિચટ્ઠિતાણં હવ માગઠિજ્ઞા
 વિજ્ઞાચારણસ્સણં ગો૦ તહાંસોહાગઈ તહાસીહે ગઈ વિસણ પન્નતા. વિજ્ઞાચારણસ્સણં જંતે તિરિ-
 યં કેવઈણ ગઈવિસણ પન્નતા ગો૦ સેણં એગેણં ઉપ્પાણં માણુસોત્તરે પવણ સમોસરણં કરઈ માણુ-

वि०
स्तु०
॥१३॥

सोत्तर तहिं चेइआइं वंदइ वंदइत्ता बीएणं उप्पाएणं नंदीसरवरदीवे समोसरणं करेइ करेइत्ता
तहिं चेइआइं वंदइ वंदइत्ता तउ पडिनियत्तइत्ता इहमागळइ गळइत्ता इहं चेइआइं वंदइ विज्जा-
चारणस्सणं गो० जुहुं एवइए गतिविसए पन्नत्ता सेणं तस्स ठाणस्स अणालोइय पडिक्कंते कालं
करेइ नहि तस्स आराहणा सेणं तस्स ठाणस्स आलोइअ पडिक्कंते कालं करेइ अहि तस्स आरा-
हणा से केणठेणं जंतं एवं बुच्चइ जंघाचारणे गो० तस्सणं अट्ठमं अट्ठमेणं अणित्तेणं तवोक-
म्मेणं अप्पाणं जावेमाणस्स जंघाचारणलद्धी नामं लद्धी समुप्पज्जइ से तेणठेणं एवं बुच्चइ जंघा-
चारणे जंघाचारणस्सणं जंतं कहंसीहागइ कहंसीहे गइविसए पन्नत्ता गो० अयणं जंबुदीवे दीवे
जहेव विज्जाचारणस्स णवरंतिसत्तस्सत्तो अणुपरियट्ठित्ताणं हव मागळिज्जा जंघाचारणस्सणं गो०
तहासीहागइ तहासीहे गइविसए पन्नत्ता; सेसंतंचेव जंघाचारणस्सणं जंतं तिरियं केवइए गतिवि-
सए पन्नत्ता गो० सेणं इतो एगेणं उप्पाएणं रुअगवरेदीवे समोसरणं करेइ करेइत्ता तहिं चेइआइं
वंदइ वंदइत्ता तउ पडिनियत्तमाणे बीइएणं उप्पाएणं णंदीसरेदीवे समोसरणं करेइ तहिं चेइआइं
वंदइ वंदइत्ता इहमागळइ इहं चेइयावंदइ जंघाचारणस्सणं गो० तिरियं एवइए गति-

हुं०
स्त०

॥१३॥

વસણ પન્નત્તા ગોઠ જંઘાચારણસ્સણં જંતે ઉઠ્ઠં કેવણ્ણ ગણ્ણ વસણ પન્નત્તા ગોઠ સેણં
 ઇતોણ્ણેણં ઉપ્પાણં પંડગવણે સમોસરણં કરેણ્ણ કરેણ્ણ તર્હિં ચેણ્ણાઈં વંદણ્ણ વંદણ્ણ તત્થ
 પક્કિણિયત્તમાણે વિત્તિણં ઉપ્પાણં નંદણવણે સમોસરણં કરેણ્ણ કરેણ્ણ તર્હિં ચેણ્ણાઈં વંદણ્ણ
 વંદણ્ણ ઇહમાગણ્ણ માગણ્ણ ઇહચેણ્ણાઈં વંદણ્ણ જંઘાચારણસ્સણં ગોઠ ઉઠ્ઠં એવણ્ણ ગતિવસણ
 પન્નત્તાઠ સેણં તસ્સ ઠાણસ્સ ંણાલોઽથ અપ્પક્કિંતે કાલં કરેણ્ણ નહિ તસ્સ આરાહણા સેણં તસ્સ
 ઠાણસ્સ ંણાલોઽથ પડિકંતે કાલં કરેણ્ણ અહિં તસ્સ આરાહણા સેવં જંતે સેવં મંતે જાવ વિહરણ્ણ
 ઇતિ ભગવતી સૂત્રે શતક વીશમે ઉદેશે નવમે એ પાઠ છે.

હવે કુમતિ નવનવા અન્નિપ્રાય લાવી એ આલાવાનો અર્થ મરડે છે. તે પ્રગટ કરી દૂષવે છે,
 અહિંયાં હુંઠક કહે છે જે " ચૈત્ય શબ્દે અમે જિનપ્રતિમા નથી માનતા અને એમ કરતાં તમે ચૈત્ય-
 શબ્દે જિનપ્રતિમા કહો છો તો કહો, પણ તે વાંદતાં લાજી હોત તો સૂત્રમાં તસ્સ ઠાણસ્સ ંણા-
 લોઽથ ઇત્યાદિક પાઠે કેમ કહ્યું જે તે સ્થાનકને અણઆલોણ, અણ પક્કિમે કાલ કરે તો વિરા-
 ધક થાય ? " ઇતિ; તેનો ઉત્તર કહે છે જે.

વિ०
સ્તુ०
॥૧૪॥

આલોચ્ચણનું ઠાણ કહ્યું જે ॥ તેહ પ્રમાદ ગતિકેરો ॥ તીરં ગતે
જે જાત્ર વિચાલે ॥ રહે તે સ્વેદ ઘણેરો ॥ જિ० ॥ તુ० ॥ ૧૯ ॥

અર્થ:-તે ઠાણનું આલોચ્ચણ કહ્યું કે० તે સ્થાનક જે ચૈત્યવંદનામાં પ્રમાદ સ્થાનક તેહનું
જે આલોવવું, તેજ દેખામે છે. તે પ્રમાદ ગતિકેરો કે० પ્રમાદે ગતિ કરી તેનું આલોવવું છે જે કારણ
મોટે લબ્ધિ ઉપજીવન તે પ્રમાદ ગતિ છે. કોઈ પૂછે જે “ તે ઠાણનું આલોચ્ચણ કહ્યું એવો અન્વય
ક્યાંથી કર્યો ? ” તેને કહીએ એવું જે ॥ તસ્સ ઠાણસ્સ આલોચ્ચણાલોચ્ચરિત્થાદિક સૂત્રપાઠથકી
એવો અન્વય કર્યો. ઇતિ; તથા વલી પ્રમાદસ્થાન બીજું દેખામે છે. તીરંગતિ કે० તીરના વેગની
પેરે ઉતાવલી ગતિએ જે ચાટ્યા જાય તે જાતાથકા જાત્રવિચાલે કે० વચમાં તીર્થયાત્રા પ્રમુખ શા-
શ્વતાં દેહેરાં પ્રમુખ રહે કે० રહી જાણે છે. તે સ્વેદ ઘણેરો કે० ઘણો સ્વેદ ચિત્તમાં ઉપજે છે. એટલે
તીરના વેગની પેરે ગયાં તે આલોચ્ચણસ્થાનક કહીએ. ઇતિ જ્ઞાવ. ઇતિ એકોનવિંશતિતમ
ગાથાર્થ ॥ ૧૯ ॥

હવે આલાવાનો અર્થ. કશ્વિહાણં કે० કેટલા પ્રકારના હે જગવન્. ચારણ મુનિ કહ્યા છે ?

હું
સ્ત૦

॥૧૪॥

પ્રજુજી કહે છે હે ગૌતમ, વે પ્રકારના ચારણમુનિ છે. તં જહાં શ્ત્યાદિક તે કહે છે. એક વિદ્યા-
 ચારણ વીજા જંઘાચારણ. સે કેળદેણં કેળ શા કારણથી વિદ્યાચારણ ? પ્રજુજી કહે છે. હે ગૌતમ,
 ઠઠ. ઠઠને અણિક્ષિત્તેણં કેળ અવિશ્રામપણે એટલે નિરંતર તપ કરતાં વિજ્ઞાણ કેળ વિદ્યાણ કરી પૂર્વ
 ગતશ્રુત વિશેષે કરીને ઉત્તરગુણલાઠ્ઠિં સ્વમમાણસ્સ કેળ પિંમ વિશુદ્ધાદિકને વિષે તપ તેહને સ્વમતા
 સહેતા એટલે તપ કરતા. શ્તિજ્ઞાવઃ વિદ્યાચારણલબ્ધિ ઉપજે છે. સે તેણદેણં કેળ તે કારણે વિદ્યા-
 ચારણ કહીએ. હે સ્વામિન. વિદ્યાચારણની કહંસીહા ગઈ કેળ કેવી શીઘ્રગતિ છે ? કહંસીહે ગઈ-
 વિસાળ કેળ શીઘ્રગતિવિષય કેવો છે એટલે ગમનવિના પણ શીઘ્રગતિ વિષયું કેટલું સ્થેત્ર છે ? શ્તિ
 જ્ઞાવઃ પ્રજુજી કહે છે. હે ગૌતમ, અયણંકેળ આ જંબુદ્વીપ લાસ્ય યોજનનો યાવત્ ૩ ૧ ૬૨ ૨૭ યો-
 જન, ૩ ગાઝ, ૧ ૨૭ ધનુષ્ય ૧૩ અંગુલ ઝાઝેરાં. એટલો પરિક્ષેવેણં કેળ પરિધિ છે. મહાર્ઠ્ઠિક યાવત્
 મહાસુખનો ધણી દેવતા; ત્યાં અઢરાણિવાએહિ કેળ ત્રણચપટી વગામીએ એટલી વારમાં તિલુત્તો કેળ
 ત્રણવાર જંબુદ્વીપ ફરી આવે. વિદ્યાચારણની એવી શીઘ્રગતિ છે. એવો શીઘ્રગતિનો વિષય છે. એ સા-
 માન્ય પ્રકારનો ગતિ કહી. હવે ત્રીઠીગતિવિષય પૂઠેઠે. વિજ્ઞાચારણસ્સણં શ્ત્યાદિક સુગમ છે, તિરિયં

केवइ गइविसए के० त्रीढी गतिनो विषय केटलो ठे ? प्रजुजी कहे ठे. हे गौतम, एगेणं उप्पाएणं के० एके
 डगले माणुसोत्तरे पवए के० मानुषोत्तर पर्वतने विषे समोसरणं के० समवतार करे, करीने तह चेश्या-
 इवंदइ के० त्यां चैत्य वांदे. बितीएणं उप्पाएणं के० बीजे डगले नंदीसरवरदीवे के० नंदीश्वर छोपने
 विषे समोसरणं करेति के० समवतार करे. करीने तहि चेश्याइ वंदइ के० त्यां चैत्यने वांदे. ततो प-
 णिनियत्तइ के० त्यांथी पाछा निवर्त्ते. इह मागवइ के० अहींयां आवे. इह चेश्याइ वंदइ के० अहींयांनां
 चैत्य वांदे, विज्जाचारणस्सणं गो० तिरियं एवइए गतिविसए के० हे गौतम विद्याचारणनो तो ठी गति
 विषय एटलो ठे. विद्याचारणस्स एणं उहुं केवइए गइविसए पन्नत्ता के० ते विद्याचारणनो ऊर्ध्वगति
 विषय केटलो ठे ? प्रजुजी कहे ठे. हे गौतम सेणं के० ते, इतो के० अहींयांथो, एगेणं उप्पाएणं
 नंदणवणे समोसरणं करेति के० एके डगले नंदनवनने विषे समवसरण करे; करीने तहिं चेश्याइ
 वंदइ के० त्यां चैत्य वांदे; बितीएणं उप्पाएणं के० बीजे रुगले, पंडगवणे के० पांरुकवन मेरुने मस्तके
 समवसरण करे, तहिं चेश्याइ वंदइ के० त्यां चैत्य वांदे. ततो पणि नियत्तइ के० त्यांथी पाछा निवर्त्ते.
 इह मागवइ के० अहींया आवे. इहं चेश्याइ वंदइ के० अहींयांनां चैत्य वांदे. विज्जाचारणस्सणं

ઇત્યાદિ સુગમ છે. સેણં તસ્સઠાણસ્સ કેઽ તે સ્થાનકને ઇટલે લલ્લિધિ ફોરવી તે સ્થાનકને અણાલો-
 ઇય અપ્પડિક્કંતે કેઽ અણઆલોણ, અણપમ્મિક્કમે, કાલંકરણ્ણ કેઽ કાલ કરે. તોનઠિ તસ્સ આરાહણા
 કેઽ આરાધના તેને નથી. સેણં તસ્સઠાણસ્સ કેઽ તે સ્થાનકને, આલોઇય પમ્મિક્કંતે કાલંકરણ્ણ કેઽ આ-
 લોચીને અને પડિક્કમીને કાલ કરે. તોઅઠિ તસ્સઆરાહણા કેઽ તેને આરાધના છે, ઇટલે એ જાવાર્થ
 લલ્લિધિજીવન તે પ્રમાદ છે, તે પ્રમાદ આલોચાવિના ચારિત્રની આરાધના ન થાય, અને વિરાધક
 ચારિત્રનું ફલ ન પામે. સ કેણ્ણેણં જંતે, ઇત્યાદિક જંઘાચારણના આલાવાનો પણ એજ અર્થ છે,
 પણ ઇટલો ફેર છે કે અઠમ અઠમનાં પારણાં કરતાં એ લલ્લિધિ ઉપજે. ॥ જંઘાચારણસ્સ ણં જંતે
 કહંસીહાગઈ ॥ ઇત્યાદિક પણ વિદ્યાચારણની પરે છે. પણ ઇટલો ફેર જે કોઈ દેવતા તિસત્તલુત્તો
 કેઽ એકત્રીસવાર જંબુદ્ધોપને ફરી આવે એવી શીઘ્રગતિ જંઘાચારણનો છે. જંઘાચારણસ્સ ણં જંતે તિ-
 રિયં ઇત્યાદિક સુગમ છે, પણ ઇટલો ફેર જે, સેણં એગેણં ઉપ્પાણં રુઅગવરેદોવે સમવસરણં કરેઈ
 કેઽ એકે ડગલે રુચકવર જે તેરમો દ્ધોપ, તેનેવિથે સમવસરણ કરે. કરીને તર્હિં ચેઈઆઈં વંદણ્ણ કેઽ
 ત્યાં ચૈત્ય વાંદે, વાંદીને તર્જપડિનિઅત્તમાણે કેઽ ત્યાંથો પાઠાં નિવર્તતાં વિતીણં ણંદોસરવરેદોવે

वि०
स्तु०
॥१६॥

समवसरणं करेइ के० नंदीश्वरद्वीपनेविषे समवसरण करे. तहिं चेइआइं वंदइ के० त्यां चैत्यने वांदे.
इहमागढइ के० अहिंयां आवे, इहं चेइआइं वंदइ के० अहिंयां चैत्यवांदे, जंघाचारणनो
ऊर्ध्वगति विषय एटलो ठे. यावत् संपूर्ण लगी सुगम ठे. सेव जंते के० गौतमस्वामि कहे छे.
॥ तद्वत्तिइति ॥ अहीयां विद्या चारणने जावुं बे डगले अने आववुं एके रुगले; तथा जंघाचारणने
जावुं एके डगले अने आवतां बे डगलां; ते लब्धिनो स्वप्नाव ठे. तथा कोइ कहे छे के, विद्याचारणने
आवतां विद्या स्पष्टतर थाय, माटे एक रुगले आवे अने जातां तेवी न होय माटे बे रुगले जाय,
अने जंघाचारणने लब्धिथी उपजे. माटे आवतां अल्प सामर्थ होय; तेथी आववुं बे रुगले अने
जावुं एक डगले. इतिवृत्ति.

इवे ते आलोववा उपर सिद्धांत साखे दृष्टांत कहेठे.

करी गोचरी जिम आलोए ॥ दशवैकालिक साखे ॥ तिम ए

गम प्रमाद आलोए ॥ नही दोष ते पाखेरे ॥ जि० ॥ तु० ॥ २० ॥

अर्थ:-करी गोचरी के० गोचरी करीने जेम उपाश्रये आवीने साधुपद अर्थापत्तिए लहीए; ते

हुं०
स्त०

॥१६॥

साधु, जिम आलोए के० प्रमादने आलोवे ठे; पण नही दोष ते पाखे के० ते प्रमादविना वोजो दोष
 नथो. इति अक्षरार्थः ज्ञावार्थ तो ए ठे के श्री दशवैकालिके एम कह्युं जे; साधु गोचरी करी आ-
 वीने गुरु पासे आलोवे. ते जली रोते न आलोयुं होय तो फरी पडिकमे. एम कह्युं. तेमां ए पडि-
 कम्युं ते दोष लाग्यो तेने. पम्किम्युं पण गोचरी करी ते पडिकम्यो नथो; तेम अहीयां पण चैत्य-
 वंदना पम्किमी नथो. दोष लाग्यो ते पडिकम्यो ठे. इति ज्ञाव. एटले कोई पूठे जे “ आलोया प-
 म्किम्याविना काल करे तो विराधक थाय; एम करतां श्रीनगवतोसूत्रमां तेहनो शो जवाव वा-
 द्यो ” ? तेने कहीए जे हे देवाणुप्रिय, अमे जवाव वाद्यों; पण तुं जलो समज्यो नथी ! ! फरी
 सांजल. गोचरी करीने साधु, उपाश्रये आवतां मार्ग मध्ये आलोया पम्किम्या विना काल करे तो
 आराधक कहीए; किंवा विराधक कहीए ? ते विचारी जोजो. यतः श्री दशवैकालिके पंचमाध्य-
 यने ॥ विणएणं पविसित्ता सगासे गुरुणोमुणो । इरिया वहीयमादाय, आगाओ अपम्किमे ॥ १ ॥
 आज्ञोइत्ताण एीसेसं अइयारं जहकमं गमणागमणेचेव जत्तपाणे असंजये ॥ २ ॥ उज्जुप्पत्तो अणु-
 विग्गो, अवस्कित्तेण चेअसा । आलोए गुरुसगासे, जंजहा गहिंयं जवे ॥ ३ ॥ एसम्ममा लोइयं

वि०
स्तु०
॥१७॥

हुज्जा, पुर्विपढावि जंकमं । पुणो पडिक्कमे तस्स, वोसिठो चितए इमं ॥ ४ ॥ अर्थः—विणएणं के०
विनय करी, पविसित्ता के० पेशीने, सगासेगुरुणो के० गुरुनी समीपे सुणी के० मुनि, आगउ एट्ठे
आव्यो थको, इरियावहीयं पडिक्कमे के० इरियावही पन्निक्कमे, आदाय के० ग्रहोने. १ पढी काउ-
सग्गमांहे आज्ञोइत्ता के० उपयोग देइने, नीसेसं के० सघलाए, अइत्थारं के० अतीचारने, जहक्कमं
के० यथा अनुक्कमे अतीचारने, चिंतवे. गमणागमणे के० जातां आवतां, चेव के० निश्चये, जत्तपा-
णेश के० ज्ञात पाणीने विषे, संजएके० मुनि. २ उज्जुपन्नो के० सरल प्रज्ञावालो, अणुविगो के०
उद्वेग रहित, अवस्कित्तेणचेइसा के० सावधान मने करो काउसग्ग पालोने, आलोए गुरु सगासे
के० गुरुनी समीपे आलोए. जंजहागहियं के० जे जेम लीधो होय ते तेम. ॥ ३ ॥ एम करतां
कदाचित् एसम्ममालोइयंहुज्जा के० रुनी पेरे आलोयुं न होय, पुर्वि पढाविजं कं के० पूर्वे आहा-
रादिक ग्रह्यं होय तेने, अथवा पढी ग्रह्यं होय ते पूर्वे कहेवाणुं होय अथवा पढे कहेवाणुं होय, जंकमं के०
जे एम कीधां तथा पूर्व कर्म दोष पश्चात् कर्मदोष लाग्या होय, तेने पुणो पडिक्कमे के० फरी पन्निक्कमे. तस्स
के० ते सूद्धअतीचारने वोसिठो के० वोसिरावतो, चितएइमं के० एम चिंतवे. ए चार गाथानो अर्थ.

हुं०
स्त०

॥१७॥

हवे एवो जगवतीसूत्रनो पाठ सांजलीने कुमति बोव्यो.

कहे कोइ ए कहेवा मात्रज ॥ कोइ न गयो नवि जाशे ॥ नहीतो

लवणशिखामांहे जातां ॥ केम आराधक थाशे ? ॥ जि० ॥ तु० ॥ २१ ॥

अर्थ:-कोइक कुमति एम कहेते जे, कहेवामात्रज के० ए जगवतीसूत्रमां चारणरुषिनुं नाम देइने कह्युं, पण ते कहेवारूप जाणवुं. पण कोइ न गयो के० एरीते कोइ अतीत काले गयो नथो, तथा नविजाशे के० अनागत काले कोइ जाशे पण नही. तेनो हेतु कुमति देखाडे ठे. नहीतो के० जे में कह्युं तेम न होय तो लवणशिखामांहे जातां के० लवणसमुद्रनी शिखामां थइने जातां केम आराधक थाशे के० अपकायनी विराधना करीने जतां आराधक केम थाशे ? इति गाथाअक्षरार्थ. हवे ज्ञावार्थ-कहे ठे, जे जंबूद्वीपने पठवाडे वे लाख योजन एक दिशाए पहोलो एवो चारे दिशाए फरतो लवणसमुद्र ठे; ते वचमां सोल हजार योजन पाणी उंचु चोफेर ठे; ते पाणीमांथो थइने मुनि केम जाय ? अने जाय तो आराधक केम थाय ? तथा बीजो पण कोइ मार्ग जवानो नथो; ते माटे कहीए ठैए के चारणमुनिनी वात ते जगवतीसूत्रमां कहेवा रूप ठे, पण करवा रूप नथी ॥२१॥

हवे कुमतिने आगली गाथामां उत्तर देवे.

सत्तर सहस्स जोयण जई उंचा ॥ चारण तीर्ठा चाले ॥ समवायंगे
प्रगट पाठ ए ॥ शुं कुमति भ्रम घालेरे ? ॥ जि० ॥ तु० ॥ ११ ॥

अर्थ:-सत्तर सहस्स जोयण के० सत्तर हजार योजन, जई उंचा के० उंचा जईने, चारण तीर्ठा चाले के० ते चारणमुनि तीर्ठा जाए ठे. एम ए रोते श्रीसमवायांगसूत्रमां प्रगट पाठ ठे तो, शुं कुमति भ्रमघाले के० हेकुमति, कुत्सित मतिना धणी, जोलालोकेने खोटी खोटी बातो कही शुं भ्रम घाले ठे ? संशयमां शुं पाडे ठे ? जे तुं कहे ठे तेम कहेवा मात्र होय तो समवायांगसूत्रमां एवो पाठ केम कहे ? इतिज्ञावः यथा ॥ लवणेणं समुद्रे सत्तरजोयण सहस्साइं सवग्गेणं पन्नत्ता इमीसेणं रयणप्पभाए पुढवीए बहुसमरमणिज्जाउं जूमिन्नागाउं साइरेगाइं सत्तर जोयणसहस्साइ उद्दं उप्पइत्ता तउं पन्नाचारणाणं तिरियगई ॥ इति समवायांगे ॥ एनो अर्थ:-लवणसमुद्र सत्तर जोयण सहस्साइं के० सत्तरहजार जोजन, सवग्गेणं के० सर्व थइने कह्यो ठे. एकहजार उंमो, सोल हजारनी उपर शिखा. एवं १७००० इमीसंणं रयणप्पन्नाए पुढवीए के० ए रत्नप्रज्ञापृथ्वीथकी

बहुसमरमणिज्जाउं भूमिजागाउं के० घणी सरखी एटले वरावर रमणीक भूमिजागथकी, एटले
 मेरुनी धरती थकी; साइरेगाइ सतरजोअणसहस्साइं उहं उप्पइत्ता के० सत्तरहजार जोजन
 जाजेरा ऊर्ध्व जईने पहा के० पठी चारणाणं तिरियगई के० चारणमुनिनी तोर्णी गति प्रवर्ते. ते
 माटे जगवतीसूत्रनो पाठ करवारूप ठे; पण कहेवारूप नथी. इति छाविंशतिम गायार्थ ॥ २२ ॥

हवे ए आलावामां चेइआइं वंदे कह्युं; ते उपर कुमति चैत्यशब्दनो अर्थ ते ज्ञान कहे ठे,
 तेह आशंका लावोने उत्तर वालवा गाथा कहे ठे.

चैत्य शब्दनो ज्ञान अर्थ ते ॥ कहो करवो कुण हेते ॥ ज्ञान

एक ने चैत्य घणां ठे ॥ भूले जम संकेतेरे ॥ जि० ॥ तु० ॥ २३ ॥

अर्थ:—चैत्य शब्दनो जे ज्ञान अर्थ करोछो. ते शा हेतुए करवो ? पाधरो अर्थ चैत्य के०
 जिननुं घर अथवा जिनप्रतिमा. यतः ॥ चैत्यं जिनौकस्तद्विंव चैत्यो जिन सज्जातरुः ॥ “इत्यने-
 कार्थसंग्रहे ” एवो अर्थ मूकोने चैत्य के० ज्ञान एवो अर्थ शामाटे करवो परे ठे ? इतिज्ञाव.
 ज्ञान एक ने चैत्य घणां छे के० ज्ञानतो एक ठे, अने चैत्य घणां ठे; ते माटे भूले के० ते अर्थ

वि०
स्तु०
॥१॥

हुं०
स्त०

करतां भूले छे. शमाटे भूले छे ? ते कहे छे. जडसंकेते के० मूर्खसंकेते, एटले शुद्धगुरुपरंपरा आवा
होय तो निपुणसंकेत होय; पण निगुरुना संकेत ते मूर्खज होय. इतिगाथा अक्षरार्थः अथ ज्ञावार्थ.
ते कुमति एम कहे छे जे “ विद्याचारण जंघाचारण मुनिए, नंदीश्वर प्रमुखनी वातो सिद्धांतमां
सांजली; ते सांजली हृदयमां कौतुक उपन्युं, जे ए वात केम हरो ? आपणी नजरे जोइए ” एम
विचारीने नंदीश्वरादिकनेविषे जोवा गया. त्यां जेम आगममां सांजळ्युं तेम नजरे दीतुं; तेवारे
प्रभुना ज्ञाननुं बहुमान ज्ञाख्युं; जे “ धन्य प्रभुना ज्ञानने ” एम कहीने प्रभुना ज्ञानने पगे लागे.
“चेइआइं वंदइनो ए अर्थ छे; ” एम कुमति कहे छे. तेनो उत्तर वाट्यो; जे मूर्ख व्याकरण प्रमुख
ज्ञयाविना शुं समजे ? चेइआइं के० चैत्यानि ते छितोयानुं बहुवचन छे, हवे जो ज्ञानने पगे
लाग्या होय तो बहु वचनसूत्रकार शाने माटे कहे ? ज्ञान तो एक छे. एवी वातो मूर्ख शुं जाणे ? इति.

अहींयां केटलीक वातो, स्तवनमां नथी आणी पण कांइक विशेषे वात लखीए छैए. त्यां
जइ ज्ञानने पगे लाग्या; एम कहे तेवारे वाटमां जातां चमत्कार उपजे एवा पहाड पर्वत समुद्र
प्रमुख घणा आव्या हरो; तो तेने देखीने प्रभुना ज्ञानने वंदना कां न करी ? ते विचारजो. वली

॥१॥

एम चैत्य शब्दे ज्ञान कहिए तो; ॥ नाणं पंचविहं पन्नत्तं ॥ इत्यादिक, सूत्रमां ज्ञाननां आलावा
 घणा छे, त्यां सघले ॥ चेइयं पंचविहं पन्नत्तं आज्ञिणि बोहिय चेइयं, सुयचेइयं, उहिचेइयं, मण-
 पज्जावचेइयं, केवलचेइयं. इत्यादिक पाठ लखत पण तेतो क्यांए दोसता नथी; तथा वली एवो
 अर्थ करे जे, आगममांथी वात सांभली निर्णय करवा गया तेवारे शंका तो हृदयमां ठरी अने
 जिन वचनमां शंका उपजे; तेवारे साधुपणु केम रहे ? यतः ॥ पय मरुकरं पि एकं पि जो नरो एइ
 सुत्त निदिष्टं संसरोयं तोविहु मिच्छदिष्टि जमालिब ॥ १ ॥ ते माटे मूर्ख संकेतनो अर्थ ठांनो, निपु-
 ण संकेत अर्थ करीए तो सर्व ठीक आय. ए जवावना उत्तर घणा छे; तेहनो खप होयतो प्रतिमा
 शतकग्रंथ उपाध्यायजीनो करेलो ठे ते जोज्यो. ए विस्तारे सरथुं. ॥ २३ ॥

हवे वली कुमति एम कहे ठे जे, “ चैत्य के० प्रतिमा हो तो पण भले हो पण ते शाश्वतीप्रतिमा
 हती अने तमेतो अशाश्वती मानोगे. ” एम कहेनारने एज आलावामांथी अशाश्वती देखामे ठे.

रुचकादिकना चैत्य नम्या ते ॥ सासय पन्निमा कहिए ॥ जेह

इहांना तेह अशाश्वत ॥ बेजुमां जेद न लहिणरे ॥ जि० ॥ तु० ॥ २४ ॥

वि०
स्तु०
॥२०॥

अर्थ:-रुचकादिकना के० रुचक आदि देई. आदि शब्दयकी नंदीश्वरादिक लक्ष्म. तेह चैत्यने मुनि जे नम्या; ते सासयपरिमा के० ते शाश्वतीप्रतिमा कहिए तथा जेह इहांना के० अत्रे नर-तनां चैत्य वांछा; इहां ॥ चेइयाइ वंदइति पाठात् ॥ ते अशाश्वतां जाणवां. ते माटे मूर्ख होय ते शाश्वतीमां अने अशाश्वतीमां पूज्यापूज्यनो फेर पामे. तेज माटे आगल कहेवाशे जे डोपदीनो अधिकार, तेमां केवल अशाश्वतीनेज पूज्यपणु कहुं ठे, अने जिनघर कही बोलाव्युं ठे; ते कारणे बेजमां जेद न लहीए के० शाश्वतीमां अने अशाश्वतीमां अंशमात्र जेद नथी. इति गायार्थ ॥ २४ ॥
हवे ए अधिकार पुरो थयो माटे उपसंहार करे ठे.

जे उपर साहेब तुज करुणा ॥ शुद्ध अरथ ते जाखे ॥ तुज

आगमनो शुद्ध परूपक ॥ सुजश अमियरस चाखेरे ॥ जि० ॥ तु० ॥ २५ ॥

अर्थ:-जे उपर साहेब तुज करुणा के० हे साहेब, जे प्राणी उपर तमारी करुणा एटले कृपा ठे, शुद्ध अरथ ते भाषे के० ते प्राणी यथार्थ व्याख्या कहे. अहींयां ए व्याख्याए एक उपर करुणा ठे अने एक उपर करुणा नथी एवो अर्थ थाय ते वीतरागने केम घटे ? अत्र उत्तर. जेम एक बापना बे

हुं०
स्त०

॥२०॥

દોકરા હોય; વાપનું તે વેડ ઉપર હેત સરખું છે; પણ એક આજ્ઞાકારી છે, બીજો આજ્ઞાકારો નથી. તેમાં જે આજ્ઞાકારી છે તે ઉપર હેત લોક પ્રગટપણે દેખે છે; અને જે આજ્ઞાકારો નથી તે ઉપર યથાપિ પિતાનું હેત છે; તો પણ લોકો તે પ્રગટપણે દેખતા નથી; તેમ અહીંયાં પણ તીર્થકરને યથાપિ સર્વ પ્રાણીનું ઉપર કરુણા છે પણ જેનું આણાના આરાધક છે તેનું ઉપર પ્રગટપણે દીસે છે; તે માટે એમ કહ્યું. જે ઉપર સાહેવં ઇત્યાદિઃ અહીંયાં સર્વથા કરુણા નથી એમ કહે છે તે નિવાર્યું, જે માટે વીરસ્વામિને ભગ્નસ્થપણે જગવતીના શતક પન્નરમાની વૃત્તિમધ્યે શ્રી અન્નયદેવસૂરિજીણ લખ્યું છે જે ॥ સ્નેહગર્જનું કંપાસ-જ્ઞાવાત્ ॥ તેવારે કેવલીને સ્નેહરહિત અનુકંપા ઠરી; અન્યથા સ્નેહગર્જન પદનું શું પ્રયોજન ? ઇત્યાદિક વહુ ચર્ચા છે, તે ગ્રંથ વધે માટે નથી લખતા. તે માટે તુજ આગમનો જે શુદ્ધ પરૂપક હોય તે પ્રાણી સુજશ કેઽ જલા યશરૂપ, અમિયરસ કેઽ અમૃતનો રસ તે, ચાસ્કે કેઽ આસ્વાદ કરે. એટલે કવિણ પોતાનું નામ પણ સૂચવ્યું. ઇતિ પંચવિંશતિગાથાર્થ. ॥ ૨૫ ॥ એ પ્રથમ ઢાલ થયો. ગ્રંથા-ગ્રંથ ૪૭૩ અક્ષર ૧૪.

હવે બીજો ઢાલ કહે છે. તેનો સંબંધ જે પ્રથમ ઢાલે પ્રતિમા સ્થાપન કરીને પ્રતિમાને વંદના

કહી; હવે કેટલાક મૂઢ એમ કહે છે જે “પ્રતિમા વાંદીએ પણ પૂજીએ નહી.” તેમને સમજાવવા માટે બીજો ઢાલ પૂજાનો કહે છે. તેની પ્રથમ ગાથા:

મહાવિદેહ ક્ષેત્ર સોહામણું ॥ એ દેશી ॥

તુજ આણા મુજ મન વસી ॥ જિહાં જિનપ્રતિમા સુવિચાર ॥ લાલરે ॥

રાયપસેણી સૂત્રમાં ॥ સૂરિયાજ્ઞ તણો અધિકાર ॥ લાલરે ॥ તુજ ॥ ૧ ॥

અર્થ:-તુજ આણા કે તમારી જે આજ્ઞા, પ્રસ્તાવથી વીરનો જે આજ્ઞા તે મુજ મન વસી કે મહારા ચિત્તને વિષે રહી છે. એટલે શ્રીજિનશાસન માંહે આજ્ઞા એ ધર્મ છે પણ આજ્ઞાગ્રાહ્યમાં યુક્તિ ન કરવો એમ દેશાચાર્યું. તે આજ્ઞા કેવો છે ? જિહાં જિનપ્રતિમા સુવિચાર કે જે આજ્ઞામાં જિન-મુદ્રાનો જ્ઞાતો વિચાર છે તેહિજ આગમ સાચે દેશાચાર્ય છે. રાયપસેણી સૂત્રમાં કે રાયપસેણી નામે બીજું ઉપાંગ; તેમાં સૂરિયાજ્ઞ તણો અધિકાર કે સૂર્યાજ્ઞનામે દેવતા, જે પરદેશી રાજાનો જીવ પ્રથમ દેવલોકે ઉપન્યા તેનો અધિકાર વિસ્તારે છે; એટલે એ અર્થ જે, સૂર્યાજ્ઞ દેવતાએ પ્રતિમાની પૂજા કરી તેનો વિસ્તારે અધિકાર છે. ઇતિ જ્ઞાવ ઇતિ પ્રથમ ગાથાર્થ ॥ ૧ ॥

તેહિજ વિસ્તારે દેખાડે છે.

તે સુર અગ્નિનવ ઉપન્યો ॥ પૂઠે સામાનિક દેવ ॥ લાલરે ॥ શું મુજ

પૂરવ ને પઠી ॥ હિતકારી કહો તત્તેવ ॥ લાલરે ॥ તુઠ ॥ ૨ ॥

અર્થ:-તે સુર કે૦ તે દેવતા અગ્નિનવ ઉપન્યો કે૦ નવો જેવારે ઉપન્યો તેવારે પૂઠે સામાનિક દેવ કે૦ સામાનિક જે પોતાને સરખી રુદ્ધિના ધણી તે દેવતાને પૂઠે છે. શું મુજ પૂરવ ને પઠી હિતકારી કે૦ મહારે પૂર્વે અને પઠી હિતકારી આ વિમાનમાં શું છે ! તે કહો તત્તેવ કે૦ તત્કાલ કહો. इति छितीय गार्थ ॥ २ ॥

તે કહે એહ વિમાનમાં ॥ જિનપરિમા દાઢા જેહ ॥ લાલરે ॥

તેહની તમે પૂજા કરો ॥ પૂર્વ પઠાહિત એહ ॥ લાલરે ॥ તુઠ ॥ ૩ ॥

અર્થ:-તે કહે કે૦ હવે તે દેવતાને ઉત્તર કહે છે જે, એહ વિમાનમાં કે૦ એહનું આ પ્રત્યક્ષ વિમાન તેહમાં જિનપરિમા દાઢા જેહ કે૦ જિનેશ્વરની પ્રતિમા છે; તથા જિનેશ્વરની દાઢાને જે છે તેની તમે પૂજા કરો. इति स्पष्टं ॥ પૂરવ પઠાહિત એહ કે૦ પૂર્વે તથા પઠી જિન પ્રતિમા તથા

વિ
સ્તુ
૨૨

જિન દાઢા એ બે વસ્તુની પૂજા તેજ હિતકારી છે. એ રીતે સામાનિક દેવતાએ ઉત્તર વાલ્યો. ઇતિ તૃતીય ગાથાર્થ ॥ ૩ ॥

અહિંયાં જિનદાઢા શબ્દે જિનઅસ્થિ (હાઠ) જાણવાં. અન્યથા સૂર્યાન્નદેવતા વિમાનને વિષે જિનદાઢા સંજ્ઞવે નહીં. જે કારણ માટે એક સૌધમેંદ્ર, બીજો ઈશાનેંદ્ર, ત્રીજો ચમરેંદ્ર અને ચોથો વર્ધીંદ્ર, એ ચોરે ઇંદ્રનેજ દાઢા લેવાનો અધિકાર છે, એટલા માટે જંબુદ્વીપ પન્નતીનો વૃત્તિમાં શાંતિ-ચંદ્ર ઉપાધ્યાયજીએ જિનસકહા શબ્દે ॥ જિનાસ્થિની ॥ એવું લખ્યું છે. જેમ અહિંયાં રાયપસેણીમાં પણ ॥ સકહા ॥ એવોજ પાઠ છે; તેમાટે દાઢા શબ્દે અસ્થિ કહિએ. ઇતિજ્ઞાવ તથા પૂર્વ પઢાનો અર્થ પોતેજ અનેક રીતે કરશે; માટે અમે નથી લખ્યો.

એ ત્રણ ગાથા કહી તેમાં સૂત્ર પાઠ હતો. તે પ્રમાણે ગાથામાં અર્થ બાંધ્યો. તથા ચ તત્સૂત્ર ॥ તણં તસ્સ સૂરિયાન્નસ્સ દેવસ્સ પંચવિહાએ પચ્છતિ પચ્છતિ જ્ઞાવંગયસ્સ સમાણસ્સ ઇમેયારૂવે અ-ચ્છન્નિએ પઢિએ મણોગએ સંકપ્પે સમુપજ્ઞિહા કિં મે પુવિં કરણિયં ? કિંપઢા કરણિયં, કિં મે પુવિં સેયં, કિં મે પઢા સેયં, કિં મે પુવિં પઢાવિ હિયાએ સુહાએ સ્વમાએ ણિસેસાએ આણુગામિયત્તાએ જ્ઞ-

विस्सइ तएणं तस्स सूरियाजस्स देवस्स सामाणिय परितोववणगा देवा सूरियाजस्स इमे यारूवं
अश्वत्थियं समुप्पन्नं समज्झिज्जाणिता जेणेव सूरियाजे देवे तेणेव उवागच्छंति सूरियाजं देवं करयल
परिगाहियं दसनहं सिरसावत्तं मत्तए अंजलिं कट्टु जएणं विजएणं वद्धावेइ वद्धावेत्ता एवं वयासी
एवं खलु देवाणुप्पियाणं सूरियाजे विमाणे सिद्धाय तणे जिणपक्खिमाणं जिणुस्सेह प्पमाणं मेत्ताणं स-
छसयं सन्निखित्ताणं चिच्छइ सभाएणं सुहमाएणं माणवणं चेइयखंभे वइरमएसु गोलवट्ट समुग्गएसु
वहुइजं जिणसकहाजं सन्निखित्ताजं चिच्छंति ताजं णं देवाणुप्पियाणं अन्नेसयं बहुणं वेमाणियाणं
देवाणय देवीणय अज्झणिच्छाजं जाव पद्युवासणिच्छाजं तं एयणं देवाणुप्पियाणं पुव्विकरणिच्चं एयणं
देवाणुप्पियाणं पट्ठाकरणिच्चं एयणं देवाणुप्पियाणं पुव्विं पट्ठा वि हियाए सुहाए खमाए निस्सेसाए
आणुगामियत्ताए ज्जविस्सइ ॥ इति रायपसेणीजपांगे ॥ अस्यार्थः—तएणं तस्स सूरियाजस्स
देवस्स के० तेवारे ते सूरियाभ देवताने, पंचविहाए पद्यत्तीए पद्यत्तो ज्ञावं गयस्स समाणस्स के०
पांच प्रकारनी पर्याप्तिए पर्याप्तिज्ञाव पाम्या थकाने एट्ठे देवताने ज्ञाषा अने मन ए वे
पर्याप्ति साथे नीपजे ठे; माटे पांच कहो. इमे यारूवै के० एवा प्रकारनो अश्वत्थिए पठिए के० म-

वि०
स्तु०
॥२३॥

नमां प्रार्थ्यो, मणोगए संकप्पे समुपज्झिष्ठा के० मनोगत संकल्प उपन्यो ते कहे ठे, किं मे पुर्विंसेयं
के० शुं माहारे पूर्वे श्रेयकारी ? किं मे पढा सेयं के० शुं माहारे पढी श्रेयकारो ? किं मे पुर्विंपढावि के०
शुं मारे पूर्वे अने पढी हियाए के० हितकारी पथ्य आहारनो पेरे, सुहाए के० सुखने अर्थे, खमाए के०
संगतने अर्थे, खेमने अर्थे, निस्सेसाए के० निश्रेयस जे मोक्ष तेने अर्थे, आणुगामि अत्ताए के०
अनुगमन करे ? एटले परंपराए शुज्जानुबंधी जविस्सइं के० अशे ? तएणं सूरियाज्जस्स देवस्स सा-
माणिय परिसोवन्नगादेवा के० तेवारे ते सूरियाज्जदेवना सामानिक पर्षदामां उपन्या देवता ते, सू-
रियाज्जस्स इमेयारूवं अद्यत्थियं समुप्पन्नं समज्जि जाणित्ता के० सूर्याज्ज देवतानो एवो अज्जिप्राय
उपन्यो जाणीने, जेणेव सुरयाज्जदेवे के० ज्यां सूर्याज्ज देवता ठे. तेणेव उवागहंति के० त्यां आवे.
सुरियाभंदेवं के० सुर्याभ देवने, करयलपरिगाहियं के० वे हाथ जोमीने, दसनहं सिरसावत्तं मन्त्रए
अंजलिं कट्ठु के० दश नख जेला करी, मस्तके आवर्त करी अंजली करीने, जएणं के० स्व
पद्दनो जय तेणे करीने विजएणं के० परपद्दनो जय तेणे करीने वधावे; वधावीने एवंव-
यासी के० एमकहे. एवं खलु देवाणुप्पियाणं के० खलु नाम निश्चये ए देवानुप्रियाना सुरयाज्जेवि-

हुं०
स्त०

॥२३॥

માણે કે૦ સુર્યાન્ન નામા વિમાનનેવિષે સિદ્ધાયતણે કે૦ સિદ્ધનું ઘર ઇટલે દેહેરું, તે દેહેરાનેવિષે
જિનપડિમાણં કે૦ જિનેશ્વરનો પ્રતિમાને, તે પ્રતિમા કેવી છે ? જિણુસેહપમાણમિત્તાણં કે૦ તીર્થ-
કરના ઉત્સેધ કે૦ ઊંચ પ્રમાણ માત્ર છે. અઠ્ઠસસયં સણિલિતં ચિઠ્ઠ કે૦ એકશોને આઠ થાપના છે;
તથા સન્નાણં સુહમ્માણં કે૦ સુધર્માનામા સન્નાનેવિષે માણવણ ચેદ્ધયલ્લં કે૦ માણવકનામા
ચૈત્યસ્તંભ છે; તે સ્તંભને વિષે વઝરમણસુ ગોલવટ્ટ સમુગ્ગણસુ કે૦ વજ્રમય ગોલવૃત્ત ડાવડા છે. તેમાં
વહુડું કે૦ ઘણાં, જિણસકહાઉં કે૦ જિનનાં સકહા શબ્દે અસ્થિ છે. સન્નિલિત્તાઉં ચિઠ્ઠિ કે૦
થાપના છે, તાઉં કે૦ તે જિનપ્રતિમા તથા જિણસકહાઉં તે દેવાણુપ્પિયાણં કે૦ હે દેવાનુપ્રિય
તમને તથા અન્નેસિં કે૦ વીજાપણ સમ્યગ્દષ્ટિ, વેમાણિયાણં દેવાણં દેવીણય કે૦ વૈમાનિક દેવતા
દેવીઉંને, અચ્છણિજ્ઞાઉં કે૦ અર્ચવા યોગ્ય છે. જાવ પદ્ધવાસણિજ્ઞાઉં કે૦ યાવત્ સેવા કરવા યોગ્ય
છે. અહીંયાં યાવત્ શબ્દે વંદણજ્ઞાઉં સમ્માણણિજ્ઞાઉં ઇત્યાદિક કહેવું. તં ઇયણં દેવાણુપ્પિયાણં
ઇત્યાદિક સુગમ છે. જાવાર્થ ઇ છે કે ઇ તમને પૂર્વે કરવા યોગ્ય છે, પઠી કરવા યોગ્ય છે, ઇ
તમને પૂર્વે તથા પઠી હિતકારી સુલને અર્થે, કેમને અર્થે, મોક્ષને અર્થે અને શુજ્ઞાનુબંધને અર્થે થાશે.

અહિયાં કેટલાએક કુમતિ કહે છે કે, “એ દેવતાની સ્થિતિ છે.” તેહનો ઉત્તર જે, સુત્રપા-
ઠમાં ॥ અત્રેસિંં બહૂણં વેમાણિયાણં ॥ ઇતિ બહુ પદ શું કરવા કહ્યું ? ॥ સર્વેસિંં વેમાણિયાણં ॥ એવો
પાઠ કાં ન કહ્યો ? તેજ માટે જાણિયે ઢીએ જે, એ સર્વ દેવતાની સ્થિતિ નહિં, એ સ્થિતિ તે સ-
મ્યગૃહસ્થિનોજ દોસે છે. તથા વલો સિદ્ધાયતન કહેતાં ગણધરજીને મૃષાવાદ કેમ ન થાય ? પણ
જિનપ્રતિમા સિદ્ધ જગવાન ઠરે તો સિદ્ધાયતન કહેતાં મૃષાવાદ ન લાગે તે વિચારો જોજ્યો.
વલો એ આલાવે એવાં જિનપ્રતિમા વાંધાનાં ફલ કહ્યાં; તેવાંજ ફલ વર્તતા જિનને વાંધાનાં
કહ્યાં છે. જેમ એ રાયપસેણીમાંહેજ પાઠ છે ॥ તં મહાફલં ચત્તુ તહારૂવાણં અરહંતાણં જગવંતાણં
નામગોયસ્સ વિસવણ્યાએ કિમંગ પુણ વંદણ નમંસણ પણિપુઠ્ઠણ પજ્જુવાસણ્યાએ એગસ્સવિ આરિ-
યસ્સ સવણ્યાએ કિમંગ પુણવિજલસ્સ અઠ્ઠસ્સ ગહણ્યાઇ તંગઘામિણં સમણં ભગવં મહાવીરં વંદામિ
નમંસામિ સક્કારેમિ સમ્માણેમિ કહ્વાણં મંગલં ચેદયં દેવયં પજ્જુવાસામિ એયંમે એચ્ચાહિયાએ સુહાએ
ચમાય નિસ્સેસાએ અણુગામિયત્તા જિવિસ્સઇ ઇત્યાદિ ॥ અસ્યાર્થ ॥ તં મહાફલં ચત્તુ કં નિશ્ચ-
યે તેહનું મહાફલ છે, શાનું ફલ છે ? તે કહે છે, તહારૂવાણં અરહંતાણં જગવંતાણં કેં તથા રૂપ

अरिहंत जगवंतनां; नाम गोयस्स विसवणयाए के० नामगोत्र सांभल्यां थकां पण, किमंग पुण
के० तो तेह शुं शुं कहेवुं ? वंदण नमंसण के० वंदना करीए, नमस्कार करीए, परिपुहण के०
प्रतिपृष्ठा करीए, पज्जु वासणयाए के० सेवा करे. एगस्सवि आरियस्स सवणयाए के० एक पण
आर्यवचन सांजलोए तो महा फल थाय तो; किमंगपुण विजलस्स अट्ठस्स गहणयाए के० विपुल
अर्थनुं ग्रहण करोए तेहना फलनुं शुं कहेवुं ? तं गहामिणं के० ते कारण माटे, जाउं के० जइने
समणं जगवं महावीरं वंदामि नमंसामि के० श्रमण जगवंत महावीरने वंदणा करुं, नमस्कार करुं.
सक्कारेमि सम्माणेमि के० सत्कार करुं, सन्मान करुं, कल्लाणं के० कळ्याणकारी, मंगलं के० मंगलो-
कनुं करणहार चेइयंदेवयं के० देवतासंवंधी चैत्य जे प्रतिमा ते प्रतिमानीपरे, पज्जुवासामी के०
सेवा करुं. एयं मे के० ए मुजने, पेच्चा के० परजवे, हियाए सुहाए इत्यादिकनो अर्थ पूर्वनी परे जा-
णवो. एमां पण देवतानां चैत्यनी परे सेवा करुं एम कहुं. नित्य पोताना गुरुने वांदतां पण कल्लाणं
इत्यादिक पाठ कहे ठे; पण मूर्ख कांई विचारता नथी. ए तो प्रसंगे कहुं; पण ए पाठ लेखे थाप-
नाजिन अने ज्ञावजिन ए बेउनां फल समान बताव्यां तथा वली ज्ञावजिनथी थापनाजिन अ-

ધિક પણ છે તે ડ્રોપદીને આલાવે પ્રગટ કરી દેવાનું. તથા એજ આલાવામા દેહેરાને સિદ્ધાચતન ગણધરજોઈ કહ્યું; તે સિદ્ધનું ઘર વહ્યું. એટલે જિનપ્રતિમા સિદ્ધસ્વરૂપ બલાત્કારે ઠરીજ; તેવારે જ્ઞાવજિનથી જિનપ્રતિમા અધિકી થઈજ; એમાં કાંઈ વિવાદ નથી. એટલાજ માટે શકસ્તવમાં જિનપ્રતિમા આગલે ઠાણે સંપત્તાણે ॥ કહોઈ ઠોઈ. અને જ્ઞાવજિન આગલ ॥ ઠાણે સંપાવિઝકામે ॥ એવા પાઠ છે. તો મૂર્ખ એટલું ન વિચારે કે સિદ્ધસ્થાનક પામ્યા તે અધિક કે સિદ્ધસ્થાનક પામવાની ઇચ્છા કરે તે અધિક ? इत्यादिक घणी चर्चा છે; પણ ગ્રંથ વધે માટે લખતા નથી, એ પ્રસંગે સરયું ॥૩॥

હવે કુમતિઝની આશંકાઝ ઉપાડી ઉપામીને એજ આલાવામાંથી ગુપ્ત અર્થ પ્રગટ કરી ઉત્તર દે છે. ત્યાં પ્રથમ કોઈક કુમતિ કહે છે કે, “ સૂર્યાન્નદેવતા જે વેલા ઉપન્યો તે વેલા પૂજા કરી પણ પઠી તો બધા જીવપર્યંત નથી કરી. તેવારે એતો લૌકિક આચારની પેરે થયું પણ ધર્મ અર્થે થયું નહી ” इति. તેને ઉત્તર કહે છે.

પૂર્વ પઠા શબ્દથી ॥ નિત્યકરણો જાણે સોય ॥ લાલરે ॥

સમકિતદૃષ્ટિ સદ્દેહે ॥ તે હવ્યથકી ક્યમ હોય ? ॥ લાલરે ॥ તુજ ॥ ૪ ॥

अर्थ:-पूरव पछा शब्दथी के० पूर्व अने पछी हितकारी शुं ? एवं पूठयुं अने तेजए “पूरव अने पछी एज हितकारी छे ” एवं कह्युं, तेवारे पूजाविज्ञानो शेष काल कीयो रह्यो ? ते माटेज, सोय के० ते सूर्याज्ञदेवता एम जाणे जे माहारे नित्यकरणी सदा कर्तव्य छे. एटले सदाकाल पूजा करो एम ठर्युं. इति ज्ञावार्थ. वली कोइक कुमति बोळ्यो के, “ एतो द्रव्यथी वाह्यथी पूजा करी पण ज्ञावथी नथी करो. ” इति. तेहने उत्तर दे छे जे, समकितदृष्टि जे होय ते सहहे के० धर्म एहबुं सहहे; ते द्रव्यथी केम होय ? एटले समकितो द्रव्यथी करे तो शुं श्रद्धामां न होय ? जेम पुत्र विवाहादिक. इति ज्ञाव. इति तूर्यगाथार्थ ॥ ४ ॥ तेज हवे स्पष्ट करी देखाडे छे.

द्रव्यथकी जे पूजीयां ॥ प्रहरण कोशादि अनेक ॥ लालरे ॥

तेहथी वेज जुदां कख्यां ॥ ए तो साचो भाव विवेक ॥ लालरे ॥ तुज ॥ ५ ॥

अर्थ:-द्रव्यथकी जे पूज्यां प्रहरण के० शस्त्र, कोश के० भंमार आदि शब्दथी अनेक पूज्यां पण ते सर्वथी वेज जे जिनप्रतिमा अने जिन दाढा ते जुदांज कख्यां छे. जे कारणे प्रणाम अथवा शक्र-स्तवादिक बीजा कोइ स्थानके कख्यां नथी. तथा सामानिक देवे उत्तर वाल्यो तेवारे पण प्रतिमा

तथा दाढाज पूजवापणे बताव्यां अने फल पण एनांज बताव्यां ते माटे प्रगटपणे बे जुदांज कह्यां छे; एतो साचो ज्ञाव के० ए ज्ञाव ते साचो, विवेक के० वेहेचीने जिन जिन पणे कह्यो छे. इति गाथार्थ. ॥ ५ ॥

ते उपर द्रव्यज्ञावनुं दृष्टांत कहे छे.

चक्ररयण जिन नाणनी ॥ पूजा जे ज्ञरते कीध ॥ लाखरे ॥ ज्यम ते
त्यम अंतर इहां ॥ समकितदृष्टि सुप्रसिद्ध ॥ लाखरे ॥ तुज ॥ ६ ॥

अर्थ:-जेम ज्ञरते के० ज्ञरतराजाए, चक्ररयणनी के० चक्ररत्ननो पूजा, तथा जिननाणनी के० रूपज्ञस्वामिना केवलज्ञाननो पूजा; एम पूजा पद बेउ ठामे जोमिए ते कीध के० करी. ज्यम ते के० जेम चक्रनी पूजा द्रव्यथी आलोकनुं उपकारी जाणी करी अने ज्ञाननी पूजा ते ज्ञावथी आलोक तथा परलोकनुं उपकारी जाणी करी तेम अंतर इहां के० अहीयां सूर्याज्ञ अधिकारे पण द्रव्यनुं तथा ज्ञावनुं एम अंतर जाणवुं. समकितदृष्टि सुप्रसिद्ध के० सम्यग्दृष्टि जीवने एतो प्रसिद्ध छे अर्थात् प्रगट छे एटले मिथ्यात्व जेना हृदयमांहे होय तेने ए बे वात जुदी न ज्ञासे. इति भाव.

एटले कुमतिमां समकित नथी एम पण देखाडयुं. इति गार्थार्थ. ॥ ५ ॥

हवे कोइ कुमति कहे ठे जे “ धन काढवाने अधिकारे ॥ हियाए सुहाए ॥ इत्यादिक पाठ कह्या छे; ते जेम आ लोकना सुखने अर्थे ठे, तेम अहिंयां सूर्याजने अधिकारे पण एवोज पाठ ठे. ते माटे आ लोकने अर्थे सूर्याजने पूज्या ” तेहने पुर्वि तथा पछा ए बे शब्द परलोकवाचक ठे एवुं देखाडे ठे.

पहेले जव पूरव कहे ॥ ज्ञाता दंडुर संबंध ॥ लालरे ॥ पछा

कमुअ विषय कह्या वली मृगापुत्र परबंध ॥ लालरे ॥ तु ॥ ७ ॥

अर्थ:-पहेले जव के० गतजव, पूरव जव के० पूरव शब्दे कहे छे. कोण कहे ठे ? ते कहे ठे. ज्ञाता के० ठहुं अंग ज्ञातासूत्र कहे ठे. दंडुर संबंध के० नंदमणीआर देडका अया; ते संबंधमां एटले देरुकांना संबंधमां पूर्व शब्दे गतभव ठे एम ज्ञातासूत्र कहे ठे. इति भाव. तथा च ज्ञाता-सूत्रं ॥ पुर्विपिणं मएसमणस्स जगवजं महावीरस्स ॥ इत्यादि. ए रीते पूर्व शब्दे गतजव कह्यो. हवे पछा शब्दे आगलो अनागत जव देखाडे ठे. पदने एक देशे पदना समुदायने उपचारीए माटे

અર્થ:-જસ પૂર્વ પઠા નહીં કે૦ જેને પૂર્વે તથા પઠી નથી; મધ્યે પણ તસ સંદેહ કે૦ તેને વચમાં પણ સંદેહ જાણવો; એટલે એ ભાવ જે, જેહને પૂર્વ અને પઠી નથી, તેહને મધ્યે સંદેહ. તેવારે એમ આઘ્યું જે જેને પૂર્વ તથા પઠી છે, તેહને મધ્યે પણ અવશ્ય છે. એમ પહેલે અંગે કે૦ શ્રી આચારાંગસૂત્રમાં એમ કહ્યું છે. યતઃ ॥ જસ્સ નહિ પુરાપઠા મધ્યે તસ્સ કુર્ત સિયા ॥ ઇતિ જસ્સ નહિ કે૦ જેને નથી; પુરાપઠા કે૦ પૂર્વ અને પઠી, મધ્યે તસ્સ કુર્ત સિયા કે૦ તેને મધ્યે પણ ક્યાંથી હોય ? ઇતિ આચારાંગે, છે સૂધો અરથ તે એહ કે૦ એ અર્થ સૂધો છે, પાંશરો છે; તેથી સૂર્યાન્નને ત્રિકાલ હિતકારી જિનપુજા છે. ઇતિ જ્ઞાવ. ઇતિ ગાથાર્થ ॥ એ ॥

હવે કોઈક વલી કહે છે જે “ વાંદવાને અધિકારે ॥ પેચા હિયાએ ॥ કહ્યું છે તે પરજવ હિત આવે. પણ અહીંયાં પઠા શબ્દ છે, માટે આ જવજ હિતકારી છે, ઉત્તર દે છે.

પઠા પેચા શબ્દનો ॥ જે ફેર કહે તે હુઠ ॥ લાલરે ॥ શબ્દ

તણી રચના ઘણી ॥ પણ અરથ એક છે પુઠ ॥ લાલરે ॥ તુ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:-પઠા અને પેચા એ બે શબ્દનો જે ફેર કહે કે૦ અર્થ શબ્દ ગમ્યમાન છે માટે જે ફેર

અર્થ કરે છે, તે છુટ્ટ કે બુદ્ધ જાણવા. જે માટે શબ્દતણી રચના ઘણી કે શબ્દરચના યદ્યપિ ઘણી છે, પણ અર્થ તો એકજ છે, એકવાર ગમ્યમાન છે, પુછ કે પુછ અર્થ છે. इति गाथा अक्षरार्थः हवे भावार्थं जे पेच्चानો अर्थ जेम परजव છે, તેમ પછાનો અર્થ પણ પરभवज છે એમ જાણવું, પણ શબ્દ ફેર રચનાએ ભૂલવું નહીં. જેમ વંદનાનાજ અધિકારમાં કિહાંક તો ॥ પેચ્છા હિયાએ ॥ એમ કહ્યું છે, તથા કિહાંક તો ॥ इह जवे वा परजवे वा आणुगामियत्ताए जविस्सए ॥ एवो पाठ છે, તે માટે પરજવ અને પેચ્છા એ બે શબ્દમાં જેમ ફેર નથી, તેમ પછા પેચ્છા શબ્દમાં પણ ફેર ન જાણવો. તે પછા શબ્દે પછા કરુઅ વિવાગા इत्यादिक ठामे परजवनो अर्थ संजव देखाडयो છે. ॥ ૧૦ ॥

ए रायपसेणी सूत्रनो पाठ हतो, तेना चर्चा युक्तिना उत्तर वाल्या. हवे सूरियाज देवता आगल शुं करे ? ते कहे छे.

વાંચી પુસ્તક રત્નનાં ॥ હવે લેઈ ધરમ વ્યવસાય ॥ લાલરે ॥ સિદ્ધા-

યતને તે ગયો ॥ જિહાં દેવહંદનો ઠાય ॥ લાલરે ॥ તુ ॥ ૧૧ ॥

અર્થ:-વાંચી પુસ્તક રત્નનાં કે શાશ્વતા રત્નનાં પુસ્તક વાંચે. તે વાંચીને, હવે લેઈ ધરમ

व्यवसाय के० धर्मेना व्यवसाय शब्दे उपकरण लेखन, सिद्धायतन के० सिद्धनुं आयतन जे घर, तेने विषे ते गयो के० ते सूरियाभ देवता गयो. ज्यां देवहृंदनुं स्थानक ठे त्यां गयो. इति गार्थार्थ. ११

जिनप्रतिमा देखी करी ॥ करे शिर प्रणाम शुभ बीज ॥ लालरे ॥

पुष्पमाट्य चूर्णे करी ॥ वस्त्रजारणे वली पूज ॥ लालरे ॥ तु० ॥१२॥

अर्थ:-जिनप्रतिमा देखीने करे शिर प्रणाम के० मस्तके प्रणाम करे. शुभ बीज के० ते प्रणाम शुभ जे पुण्य, तेनु बीज छे; एटले पुन्यनुं बीज छे. पुष्प के० फूले करी तथा माट्य के० माटाए करी तथा चूर्णे करी तथा वस्त्रे करी तथा आजारण के० धरेणांए करी; वली पूज के० पूजा करी. इति गार्थार्थ ॥ १२ ॥

फूल पगर आगे करी ॥ आलेखे मंगल आठ ॥ लालरे ॥ धूप

देई काव्य स्तवी ॥ करे शक्रस्तवनो पाठ ॥ लालरे ॥ तुज० ॥ १३ ॥

अर्थ:-ते वार पढी फूल पगर के० फूलना ढगला आगल करी, आलेखे मंगल आठ के० अष्ट मांगलीक ते आलेखे. यथा स्वस्तिक १ श्रीवत्स २ कलश ३ जडासन ४ शरावसंपुट ५ मत्स-

युग्म ६ दर्पण ७ नंदावर्त ८ एवं अष्ट मंगल, धूप देश के० अनेक जातीना धूप देईने, काव्यस्तवी
के० तेवार पढी अपुनरुक्त एकसो आठ काव्ये स्तवीने करे शंकरस्तवनो पाठ के० बेसी वारे नमो-
हुणंनो पाठ कहे. इति गार्थार्थ ॥

ए वली सुत्र प्रमाणे गाथा बांधी. तथा च तत्सूत्रं ॥ तएणं से सुरियाजेदेवे पोढयरयण
गिण्हइ पोढयरयणं गिण्हइत्ता पोढयरयणं विहडित्ति विहडित्तिता पोढयरयणं वाणइ वाणइत्ता
धम्मियं ववसायं गिण्हइ गिण्हइत्ता पोढयरयणं पडिनिस्खवेइ पडिनिस्खवइत्ता सीहासणाउ अप्पु-
छेइ अप्पुछेइत्ता ववसाइ सज्जाउ पुरिमिद्धेणं दारेणं पडिनिस्खमइ पडिनिस्खमइत्ता जेणेव एंदापुरक-
रणी तेणेव उवागइ उवागइत्ता हइ पायं पक्खालेइत्ता आचंते चोखे सूइभूए एगं महं सेयं
रययासयं विमल सलिल पुत्रं जिगारं गिण्हइ गिण्हइत्ता जाइं तइ उप्पलाइ जावसय सहस्स
पत्ताइं ताइं गिण्हइ गिण्हइत्ता जेणेव सिद्धायतणे तेणेव पहारेणगमणाए तएणं सुरियाजंदेवं बहवे
आज्जिउंगिया देवाय देवीउय अप्पेगइया कलस हइ गया जाव अप्पेगइया धूवकडुइय हइगया
सुरियाजंदेवं पिछउं समणु गहंति गहंतिता तएणं सुरियाजेदेवे चउहिं सामाणिअ साहसीहिं

जाव अन्नेहिं देवेहिं देवीहिं य सद्धिसं परिवुंके सबबलेहिं जाव वाइअ रवेणं जेणेव सिद्धायतणे
तेणेव उवागहइ उवागहइत्ता सिद्धायतणं पुरिहिमेणं दारेणं अणुपविसइ पविसइत्ता जेणेव देवहंदए
जेणेव अठसयं जिणपन्निमाणं तेणेव उवागहइ उवागहइत्ता जिणपन्निमाणं आलोए पणामं करेइ
करेइत्ता लोमहहय गिएहइ गिण्हइत्ता लोमहहणेणं परामुसइ परामुसइत्ता गंधोदणं एहावेइ
एहावेइत्ता गोसीसचंदणेणं गायाइ अणुलिंपइ अणुलिंपइत्ता जिणपन्निमाणं अहयाइं देवदूस जुअ-
लाइं निअंसेइ निअंसेइत्ता पुप्फारुहणं १ मल्लारुहणं २ चुण्णारुहणं ३ वठारुहणं ४ आन्नरुहणं
५ करेइ करेइत्ता आसत्तो उसत्त विजल वट्ट वग्धारिय मल्लदाम कलावं करेइ करेइत्ता करयल पडि-
ग्गहियं करयल पक्ष्ठ विप्पमुक्केणं दसठवणेणं कुसुमेणं मुक्क पुप्फ पुंजो वयार कलियं करेइ करेइत्ता
जिणपन्निमाणं पुरउं अठ्ठिहिं सएणेहिं रययामएहिं अठ्ठराहिं तंडुलेहिं अठ्ठमंगले आदिहइ तं
जहा सन्निय जाव दप्पणं तयाणं तरुणं चंदप्पन्नरयण वयर वरुलिय विमलदंडं कंचण मणिरयण
जत्तिचित्तं कालागुरु पवर कुंदुरुक्क तुरुक्क रुद्धंत धूवमघमघंत गंधुधुआन्निरामं गंधवट्ठिं विणिम्म-
अंतं वेरुलियमय करुहुयं पग्गहिज्जणं धूवंदाज्जण जिणवराणं अठसयं विसुद्ध जुत्तेहिं अपुणरुत्तेहिं

महाविजोहिं संथुणइ संथुणइत्ता पछा सत्तपयाइं पच्चोसकइ ॥ वामंजाणु अंचेइ अंचेइत्ता दाहिणंजाणु
 धरणितलं सिसाहटु तिरकुत्तो मुद्धाणं धरणितलं सिणिवेसेइ सिणिवेसेइत्ता एगसाडिअं उत्तरासंगं
 करइं करइंत्ता जाव करियल पसिगाहियं दसण्हं सिरसावत्तं मत्तए अंजलिं कटु एवं वयासी नमो-
 बुणं अरुहंताणं जगवंताणं ॥ इत्यादि रायपसेणीउपांगे.

अर्हियां कुमति कहे छे के “देवतानी करणी हुं मानुं नहीं.” तेने पूछीए जे देवता, जे
 करणी करे तेमां पुण्य तथा पाप बंधाय के नहीं ? जो कहेशो के बंधाय तो ए पूजा प्रमुख करतां
 पुण्य बंधाणुं के पाप ? तेनो उत्तर देजो. त्यारे कहेशो के कांइ न बंधाय. तेवारे जीव समय मात्र
 सात कर्म बांध्या विना रहे नही; ते केम मेलवशो ? ते कहो. तथा कोइक कुमति कहे ठे जे;
 “देवता तो नोधम्मिआ ठे” तेनो उत्तर जे चारित्रनी अपेक्षाए तो नोधम्मिआ सुखे कहो पण;
 श्रुत समकितनी अपेक्षाए नोधम्मिआ केम कहेवाशे ? ते विचारजो. वली श्री जगवतीसूत्रने
 विषे अविरती देवताने कहीए तो ॥ निवुरवयणमेयं ॥ एम कहुं छे. इत्यादिक युक्ति, उपाध्याय
 श्री यशोविजयजीकृत नोधम्मिआनिषेध ग्रंथथी जाणवी.

चली देव करणी मानवीज घटे छे, ते देखांम ठे.

जेहना स्वमुखे जिन कहे ॥ जवसिद्धि प्रमुख ठ बोल ॥ लाखरे ॥

तास जगति जिन पूजना ॥ नवि माने तेह निटोल ॥ लाखरे ॥ तु० ॥ १४ ॥

अर्थ:-जेहना के० जे सूरियाज्ञदेवताना, स्वमुखे जिन कहे के० जिनेश्वर अर्थात् श्रीवीर-
स्वामि पोताने मुखे कहेता हवा. जवसिद्धि प्रमुख के० जवसिद्धि प्रमुख, प्रमुख शब्दे बीजा अ-
जवसिद्धि १ समकिती मिथ्यात्वो, २ परित्त संसारी अणंत संसारी ३ सुलजबोधी दुर्लजबोधी ४
आराधक विराधक ५ चरम अचरम ६ ए ठ बोल लइए. इति: भावार्थ जे, देवताना ए ठ बोलमां
जे रुडा बोल ते प्रजुए बताव्या. तुं जव्य ठे. १ तुं समकिती ठे. २ परित्त संसारी ठे. ३ सुलज बो-
धी ठे. ४ आराधक ठे. ५ चरम ठे. ६ एम बताव्युं, इतिज्ञाव. तासजगति जिनपूजना के० ते सूरि-
याज्ञनी जक्ति आगल कहिशुं ते, तथा जिनपूजना जे पूर्वे कहो, ते नवि माने के० जे मूर्ख माने
नही; ते पुरुष, निटोल के० अटोलकाटलुं लोक प्रसिद्ध कहेवाय ठे तेहवा जाणवा इतिगाथार्थ॥१४॥

हवे आलावानो अर्थ: तएण से सूरियाज्ञदेवे के० तेवारे ते सूरियाभदेवता, पोढयरयणं

गिएहइ के० पुस्तकरल लोए. लेइने, पोढयरयणं विहडित्ति के० पुस्तकरल उघाडे, उघाडीने, पोढयर-
 यणं वाएइ के० पुस्तकरल वांचे. वांचीने धम्मियं ववसायंगिएहइ के० धर्म संबंधी व्यवसायले. अ-
 र्हीयां धर्मव्यवसाय ते पूजाना उपकरण ते ले. पोढयरयणं पमि निस्कवइ के० पुस्तकरल पाबुं मूके.
 पमिनिस्कवेइत्ता के० ते मूकीने, सीहासणाउं अपुठेइ के० सिंहासनथकी ऊठे. अपुठेइत्ता के० उठीने,
 ववसाइ सज्जाउं के० व्यवसाय सज्जाथकी, पुरिमच्छिद्वेणं दारेणं पडिनिस्कमइ के० पूर्वदिशिने बारणे
 नीकले, नीकलीने जेणेव एंदापुस्करणी के० ज्यां नंदानामे वाव्य ठे; तेणेंव उवागहइ के० त्यां आवे.
 आवीने, हठ पाए पक्कालेइ के० हाथ पग पखाले. पखालीने, आयंते के० नव द्वार श्रोतनां (देहनां)
 ठे, ते शुद्ध पाणीए पखालवे करीने आचंत के० ग्रह्युं ठे आचमन जेणे, चोस्कं के० थोडो पण मल
 राखे नही, एटला माटे सूइभूए के० पवित्र थया, एगं महं के० एक मोहोटो, सेयं के० श्वेत, उज्ज-
 ल, रययामयं के० रुयानो, विमल सलिल पुण्णं के० निर्मल पाणीए भख्यो, जिंगारं के० कलश, गि-
 एहइ के० ते लेइने जाइं तव उपपलाई के० त्यां जे उत्पल, एटले कमल, जाव सहस्सपत्ताइ के० यावत्
 हजार पांखमीनां कमल. यावत् शब्दे बीजा कमलना जेद लेवां ते लेइने, जेणेव सिद्धायतणे के०

ज्यां सिद्धायतन एटले जिनघर ठे, तेणेव पहारेढगमणाए के० त्यां जावाने उद्यम करे. तएणं सू-
रियाज्ञेदेवं के० तेवार पढी सूरियाज्ञ देवने पूठे, बहवे आनिउगिया देवा देवीउं के० घणा आनि-
योगीक देवता देवीउं, अप्पेगइया कलस हळ गया के० केटलाएकना हाथमां कलश रही गया ठे.
जाव अप्पेगइया धूवकडुवय हळगया के० यावत् केटलाएकना हाथमां धूपना कडठा रही गया ठे.
अहीयां यावत् शब्दथी केटलाएकना हाथमां भृंगार कमल प्रमुख लेवा, सूरियाज्ञदेवं पिठउं स-
मणुगळंति के० सूरियाज्ञ देवतानी पूठे चाटया जाय; तएणं सूरियाज्ञेदेवे के० तेवार पढी सूरियाज्ञ
देवता, चउहिं सामाणिय साहसिसहिं के० चार हजार सामानिक देवताए, जाव अन्नेहिं देवेहिं
देवीहिं सद्धि के० बीजा पण देवता दवीए, संपरिवुके के० परिवर्यो. अहीयां यावत् शब्दे बीजा पर्ष-
दाना, कटकना, आत्मरक्षक. इत्यादिक देवता लेवा. सबबलेणं के० सर्व बले सहित जाववाइयर-
वेणं के० वाजीत्रना शब्द वाजते, जेणेव सिद्धायतणे के० ज्यां सिद्धायतन ठे. तेणेव उवागळइ उ-
वागळइत्ता के० त्यां आवे, त्यां आवीने, सिद्धायतणं पुरिन्निमेणं दारेणं के० सिद्धायतनप्रत्ये पूर्वदि-
शिने बारणे अणुपविसइ के० प्रवेश करे, प्रवेश करीने जेणेव देवहंदए के० ज्यां देवहंदो ठे, जेणेव

अष्टसयं जिणपनिमाणं के० ज्यां एकसो आठ जिनप्रतिमाणं ठे, तेणेव उवागंढइ के० त्यां आवे.
आवीने जिनपनिमाणं आलोए के० जिनप्रतिमाने दोठां थकां, पणामं करेइ के० प्रणाम करे. प्रणाम
करीने, लोमहृत्त्यं गिएहइ के० मोरपीठी ले. लेइने, लोमहृत्त्येणं परामुसइ के० ते मोरपीठीए पूंजे,
पूंजीने गंधोदणं ण्हावेइ के० सुगंध पाणीए नवरावे. नवरावीने गोसीसचंदणेणं गायाइं अणुलिंपइ
के० गोशीर्षचंदन, जे वावना चंदन तेणे करीने गात्र जे प्रतिमानुं शरीर, तेहने विलेपण करे. करीने, जिनप-
निमाणं के० जिनप्रतिमाने, अहयाइं के० अक्षत, देवदूसजुवालाइ के० देवदूष्यनो युगल एटले जोमो नि-
यंसेइ के० पेहेरावे. पेहेरावीने, पुष्फारुहणं के० फूलनुं आरोपण करे. मद्धारुहणं के० फूलनी मालनुं
आरोपण करे. चूषारुहणं के० वास बरास प्रमुख सुगंधी चूर्णनुं आरोपण करे. वद्धारुहणं के० व-
स्त्रनुं आरोपण करे. आन्नरणारुहणं के० मुकुटप्रमुख आन्नरणनुं आरोपणुं करे; करीने आसत्तो के०
भूमिए लाग्यो. उत्त के० उपर लाग्यो. विजल के० विस्तीर्ण, वट्ट के० गोल, वध्धारिय के० लंबाय-
मान. एवो मद्ददामकलावं के० माल्यदाम जे माला तेनो समूह करे. करयल पडिग्गहियं के० ह-
स्ततलनेविषे ग्रह्या. करयल पप्रष्ठ विप्पमुक्केणं के० हस्ततलथी त्रष्ट थयां मूकयां, एहवां दसद्धवणेणं

कुसुमेणं के० पंचवरणी फूले, मुक्कपुष्प पुंजोवयारकलियं के० मूक्या ठे पुष्पना पुंज, तेहने उपचारे सहित करे. करीने जिणपडिमाणंपुरज के० जिनप्रतिमानी आगल अठेहिं के० निर्मल संणहहिं के० सुकोमल, रययामएहिं के० रूपमयी. अठराहिं के० ठुंकडी वस्तुना प्रतिबिंबा परे; एहवा निर्मल; तंडुलेहिं के० एवे चोखे करीने, अठठमंगले आलिहइ के० अष्टमंगल आलेखे. तं जहा के० ते कहे ठे. सन्निय के० स्वस्तिक, जा दप्पण के० यावत् दर्पण कहेवुं. यावत् शब्दे श्रीवत्स प्रमुख लेवां, तयाणं तरकणं के० तेवार पढी चंदपप्ररयण के० चंद्रप्रज्ञ रत्न, वयर के० वज्र, वेरुलिय के० वैडूर्यरत्नमयी, विमलदंड के० निर्मल ठे दंड जेनो, वली कंचणमणी रयणज्जत्तिचित्तं के० कनक मणीरत्न-नी ज्ञांति विचित्र ठे. कालागुरु के० कृष्णागुरु, पवर के० प्रधान, कुंदरुक ते प्रसिद्ध, तुरुकनामा गंधद्रव्य विशेष. डझंत धूव के० दह्यमान जे दशांगादि धूप, तेहनो मधमघंत के० महमहाट गंध धूआ जिराम के० प्रगट थयो गंध तेणे अजिराम. गंधवट्टिं विणिमुयंतं के० गंध, द्रव्य गुटिका सरखो सुगंध मूकते, वेरुलियमय कडुवयं के० वैडूर्यरत्नमय कडठा, पगाहिज्जणं के० लेइने, धूवं दाज्जणं जिणवराणं के० जिनवरने धूप देइने, अठसयं के० एकशो आठ, विशुद्धजुतेहिं के० शुद्ध

युक्त, अपुणरुत्तेहिं के० फरी फरीने तेहनो तेह पाठ न आवे. एवा महावित्तेहिं के० महाकाव्ये, संथुणइ के० स्तवना करे. करीने, पढाय सत्तठ पयाइं के० पाठां सात आठ पगलां, पचोसकइ के० पाठो उंसरे. वामं जाणु अंचेइ के० काबो ढींचण उंचो राखे. दाहिणं जाणु के० जमणो ढींचण, धरणिंतलं सिसाहणं के० धरतीने विषे थापे. तिखुत्तौ मुछाणं धरणि तलंसि निवेसइ के० त्रणवार मस्तक धरतीए स्थापे. स्थापीने, एगसाडी उत्तर उत्तरासंग करेइ के० एक सामी. उत्तरासंग करे. करीने, जाव करयल परिगहियं दसनहं के० हस्ततल परिग्रहित दश नख, सिरसावत्तं के० मस्तके आवर्तन करीने, मढए अंजलिं कटु के० मस्तके अंजली करीने, एवं वयासी के० एम कहे- नमोबुणं कहे. एहनो अर्थ टीकाथी जाणवो. अहीयां कहेतां ग्रंथ बधी जाय ठे.-इति.

हवे ते छ बोल रायपसेणी मध्ये कह्या ठे. तथाहि ॥ तएणं से सूरियाजेदेवे समणस्स जगवउ महावीरस्स अंतिए धम्मं सोच्चाणीसम्म हठ जाव उठेइ उठित्ता समणं जगवं महावीरं वंदइ ए- मंसइ एवं वयासी अहणं जंते सूरियाजेदेवे किं जवसिद्धिए अभवसिद्धिए १ सम्मदिष्टिए मिष्ठा- दिष्टिए २ परित्तसंसारिए अणंत संसारिए ३ सुलह बोहिए दुलह बोहिए ४ आराहए विराहए

५ चरमे अचरमे ६ सूरियाज्ञाइ समणे जगवं महावीरे सूरियाभं देवं एवं वयासो सूरियाज्ञा तुमएहं
जवसिद्धिए, नो अजवसिद्धिए जाव चरमे णो अचरमे ॥ अस्यार्थ ॥ तएणं से सूरियाज्ञेदेवे के०
तेवारे ते सूर्याज्ञदेवता, समणस्स जगवउ महावीरस्स अंतीए के० श्रमण जगवान महावीरने स-
मीपे, धम्मं सोच्चाणिसम्म के० धर्म सांजलोने, हट्ठ जाव उठेइ के० हर्षपामीने यावत् उठे. उठी-
ने, समणं जगवं महावीरं के० श्रमण जगवान महावीर प्रत्ये वंदइ नमंसइ के० वंदना करे नम-
स्कार करे. एवं वयासो के० एम कहे. अहन्नं जंते सूरियाज्ञदेवे के० हे भगवन्, हुं सूर्याज्ञ नामे
देवता, किं भवसिद्धिए अभवसिद्धिए के० शुं भव्य लुं ? किंवा अभव्य लुं ? १ सम्मदिछी के०
सम्यक्दृष्टि लुं किंवा मिथ्यादृष्टि लुं ? २ परित्त संसारिए अणंत संसारिए के० परित्त मव्यो संसारी
लुं किंवा अणंतो संसारी लुं ? ३ सुलहबोहिए दुलहबोहिए के० सुलभबोधि लुं एटले परजवे जि-
नधर्म प्राप्ति सोहली ठे जेने एवो लुं के दुर्लजबोधि लुं ? ४ आराधक लुं के विराधक लुं. ५ चरमे
के० देवतानो भव ठेहो ठे के अचरमे के० घणाभव करवा ठे ? सूरियाज्ञाइ के० सूर्याज्ञे बोला-
वोने श्रमण भगवान महावीर सूर्याज्ञे एम कहे. सूर्याज्ञा तुमएणं भवसिद्धिए के० हे सूर्याज्ञ, तुं

भवસિદ્ધિક છે, અન્નવસિદ્ધિક નથી, યાવત્ ચરમ છે, અચરમ નથી. એમ ઠ વોલ રુના કહેવા. વીજા નિષેધ કરવા. इति गार्थार्थ ॥ १४ ॥

હવે સૂર્યાન્નનો જ્ઞતિ દેખામે છે.

પ્રમુ આગલ નાટક કર્યું ॥ જગતિ સૂર્યાન્નને સાર લાલરે ॥

જગતિતણાં ફલ શુભ કહ્યાં ॥ શ્રી ઉત્તરાધ્યયન મોક્ષાર ॥ લાલરે ॥ તુ ॥ ૧૫ ॥

અર્થ:-પ્રમુ આગલ નાટક કર્યું. એ સ્પષ્ટ છે. તે માટે જ્ઞતિ સૂર્યાન્નને સાર કે. સૂર્યાન્ન દેવતાને સાર એટલે પ્રધાન જ્ઞતિ છે. તથા ચ તત્સૂત્ર ॥ અહનં જતે દેવાણુપિયાણં જ્ઞતિપુવ્યં ગોય-
માર્શણં સમણાણં નિગ્ગંથાણં વત્તોસદ્વદં નદ્દ વિહિં ઉવદંસેમિ ॥ અર્થ ॥ અહનં જતે દેવાણુપિયાણં
જ્ઞતિપુવ્યં કે. સૂર્યાન્ન, પ્રમુજોને કહે છે. હું દેવાણુ પ્રિયનો ભક્તિપૂર્વક, ગોયમાર્શણં સમણાણં નિગ્ગંથાણં
કે. ગૌતમાદિક શ્રમણ નિગ્ગંથને, વત્તોસદ્ વદં નદ્દ વિહિં ઉવદંસેમિ કે. વત્તોશ વિધિ નાટક દેખાતું?
इति रायपसेणीमध्ये ए सूत्रमां भक्तिपूर्वक एवो पाठ वे. माटे जाणीए ठीए जे सूरियांनने ज्ज्ञति
प्रधान वे. अने ज्ज्ञतिनां फल तो शुभ के. उत्तम कहां वे. श्री उत्तराध्ययन मोक्षार के. श्री उत्त-

वि०
स्तु०
॥३५॥

राध्ययन मध्ये अध्ययन उगणत्राशमे ठे. तथा च तत्पाठः ॥ गुरु साहम्मिय सुस्सूसण्याएणं भंते
जीवे किंजणइ गुरु साहम्मिय सुस्सूसण्याए विणयपडिवत्तिं जइणविणयपडिवत्तेणं जीवेअन्नच्चा-
सायणसीले नेरइय तिरिक्कजोणिय मणुस्स देवडुग्गइउं निरुंजइ वण संजलणंजत्ति बहुमाण्याए
माणुस्सदेव सुगइउं निबंधइ सिद्धि सुगइं च विसोहेइ पसढाइंचणंविणय मूलाइं सबकज्जाइं साहेइ
अन्नेअ बहवे जीवे विणइजत्ता जवइ ॥ अस्यार्थः गुरु साहम्मिय के० साधर्मिकनी, गुरुनी सुस्सू-
सण्याएणं के० सेवा करतो, जंते के० हे जगवन्, किं जणइ के० शुं उपार्जे ? गुरु उत्तर कहे ठे.
गुरु साहम्मिय सुस्सूसण्याए के० गुरु अने साधर्मिकनी सेवा करतो, विणयपडिवत्तिं के० उचित
कार्य अंगीकार करे, विणयपडिवत्तेणं जीवे के० विनयप्रतिपन्न जीव, अण्णच्चासायणसीले के० गुर्वा-
दिकना अवर्णवाद न बोले, ते वारे नारकी तिर्थेचनी योनि तथा मनुष्य देवतानां पुर्गतिने रुंधे;
वण के० प्रशंसा संजलणं के० गुणनुं प्रगट करवुं. जत्ति के० अंजलो प्रमुख करवो. बहुमान ते अं-
तर प्रीति-एटलां वानां करतो मनुष्यनी अने देवतानी सुगइउं निबंधइ के० सदगतिउं बांधे. सि-
द्धिसुगइं च विसोहेइ के० सिद्धिरूप सदगति ते रत्नत्रय तेहने विशुद्ध करे. परजवे मुक्ति साधे.

हुं०
स्त०

॥३५॥

वली अन्ने वहवे जीवे के० बीजा घणा प्राणीजने, विणइभत्ता जवइ के० विनयवंत करे. उक्तं च ॥
विजग च एपर इति गाथार्थ ॥ १५ ॥

ए सूरियाजनो अधिकार एकज ए स्तवनमां देखाड्यो. एम केटला कहोए ? सूत्रमांतो
ठामे ठामे कहां ठे, माटे अति देश करे ठे.

अंग उपांगे घणे कही ॥ एम देव देवीनी जक्ति ॥ लालरे ॥

आराधकता तेणे थइ ॥ इहां तामली इंद्री युक्ति ॥ लालरे ॥ तु० ॥ १६ ॥

अर्थ:-अंग के० ज्ञातासूत्र प्रमुखनेविषे देवीज अनेक जवनपतिमां उपनोउ ठे. त्यां पण सू-
र्याजनीज रीति कही ठे. तथा जगवतीमां इंद्रादिकनां नाटक घणां वखाण्यां ठे. तथा उपांग के०
जीवाजिगमादिकमां विजयप्रमुख देवतानो तथा रीते बीजा पण जगतीवा त्रण दरवाजाना धणी एमज
कहा ठे. घणे कही के० ए रीते घणे अंग उपांगे कही ठे. कहींक तो करी एवो पाठ ठे. त्यां जक्ति
करी, एवो अर्थ करोए. एम देव देवीनी जक्ति ए स्पष्ट ठे. वली ठाणांगमध्ये चोथे ठाणे नंदीश्वर
छोपे घणा सुर असुरादिकोए पूजा जक्ति प्रमुख कर्णी ठे. तथा ते देवता देवीजने आराधक कही

બોલાવ્યાં છે. તે આરાધકપણું તો તેણે થઈ કે. તે વીતરાગની પ્રતિજ્ઞ થઈ છે. અહીંયાં આરાધ-
કતાની અપેક્ષા થઈ એમ કહ્યું છે; અહીંયાં કોઈ કહેશે કે એ જિન પ્રતિજ્ઞ આરાધકતા નથી.
એતો પાઠલે પ્રત્ન કરાવો કરો છે; તે અપેક્ષા આરાધક કહ્યા છે. એમ કહેનારને ઉત્તર દે છે.
ઈહાં તામલી ઇંદ્ર કે. તામલી નામા તાપસ તે વીજા ઈશાનદેવલોકે ઇંદ્ર થયા; તેહની યુક્તિ જા-
ણજો. ઇતિ ગાથાદ્ધાર્થ.

જ્ઞાવાર્થ તો એ છે કે તામલી નામા તાપસ, પોતાને તપને કષ્ટ કરી વીજા દેવલોકને વિષે
ઈંદ્ર થયા; તેમણે પ્રજુ આગલ નાટક કરી પૂઠયું જે હું આરાધક હું કિંવા વિરાધક હું ? ઇત્યાદિક
ઠ બોલની પૂઠા શ્રી ભગવતીસુત્રમાં કહી છે. તેમાં કહ્યું જે “ આરાધક છે ” એમ કહ્યું છે; માટે
પૂઠો છે એ જે પરપ્રવનો અપેક્ષા આરાધક હોત તો, એતો પરપ્રવ તાપસ હતા, તેથી કેમ પરમવ
કહેવાશે ? તે માટે આ ભવની પ્રજુપ્રતિજ્ઞ આરાધકતા કહી છે. ઇતિભાવઃ ઇતિગાથાર્થ ॥ ૧૬ ॥

એ જિનેશ્વરનો આપનાનિદેપો પૂજવા યોગ્ય છે. એમ કહ્યું. હવે કોઈ કહે છે, “ એ અચેતન છે.
આમાં શા ગુણ છે ? ” તેનો ઉત્તર કરે છે જે, જિનદાઢા પણ અજીવ છે તેમાં શો ગુણ છે ? અને

पूजवा योग्यतो ठे ते देखामे ठे.

भक्ति जीत धर्मे करी ॥ लोए दाढा अवर जिन अंग लाखरे ॥

थुंन रचे सुर त्रण ते ॥ कहे जंबूपन्नती चंग ॥ लाखरे ॥ तु० ॥ १७ ॥

अर्थ:-भक्ति के० कोइक देवता भक्ति जाणी ले ठे. जीत के० अपरदेवता पोतानो जीत-
व्यवहार जाणी ले ठे. धर्मे करो के० कोइक धर्मे करी लेता हवा; एटले धर्म जाणी लेता हवा.
लोए के० एटले प्रकारे ले. दाढा के० दाढा, अवर के० वली बीजा देवता, जिनअंग के० हाड दंत
प्रमुख ले. तेवार पढी सुर के० देवता, त्रण थुंन, रचे के० करे, कहे जंबूपन्नती के० जंबूछीपपन्न-
ती एम. कहे ठे. आद्यांत ग्रहणे मध्यग्रहणमिति न्यायात्. जंबूपन्नती शब्दे जंबूछीपपन्नती लेइए,
एटले जंबूछीपपन्नतीमध्ये एम. कहे ठे. चंग के० मनोहर. इति. तथा च तत्पाठः ॥ तएणं सके
देविंदे देवराया उवरिल्लं दाहिणं सकहं गिएहइ ईसाणे देविंदे देवराया उवरिल्लं वामं सकहं गि-
एहइं चमरे असुरिंदे असुरराया हिछिल्लं दाहिणं सकहं गिएहइ वली वशरोयणिंदे वशरोयणराया
हिछिल्लं वामं सकहं गिएहइ अवसेसां नवणवई जाव वेमाणियादेवा जहारिहं अवसेसाइ अंगमं.

गाइं गिणहइ केइ जिणत्तिए केई जीयमेयंति कहु केई धम्मोति कहु गिएहंति तएणं सक्के देविंदे
देवरायाः ज्वणवइ जाव वेमाणियादेवा एवं वयासो खिप्पामेव ज्ञो देवाणुप्पिया सवरयणामए मह-
इमहालए तउं चेश्य थूजे करेह एग जगवतोतिठगरस्स एगं गणहराणं एगं अवसेसाणं अणगा-
राणां तएणं बहवे जाव करेत्ति तएणं ते बहवे ज्वणवइ जाव वेमाणिया देवा तिठगरस्स परिनिवाण
महिमं करंति जेणैव णंदीसरेदीवे तेणैव उवागहंति ॥ व्याख्या-तएणं सक्के देविंदे देवराया के०
तेवारे शक्र देवेंद्र देवतानो राजा, उवरिहं दाहिणं के० जमणी उपरली, सकहं के० दाढा, गिएहई
के० ग्रहे, ईसाणे देविंदे देवराया के० ईशान देवेंद्र देवतानो राजा, उवरिहं वामं सकहं गिणहइ के०
माबी उपरनी दाढा लीए. चमरे असुरींदे असुरराया के० चमर असुरकुमारनो इंद्र, असुर कुमारनो
राजा, हिठिहं दाहिणं सकहं गिएहइ के० जमणी हेठली दाढा लीए. बली वशरोयणिंदे वशरोय-
णराया के० बली नामा वैरोचन देवनो इंद्र वैरोचनराजा, हिठिहं वामं सकहं गिएहइ के० माबी
हेठली दाढा लीए. अवसेसा के० बीजा शेष, ज्वणवइ जाव वेमाणियादेवा के० ज्वनपति यावत्
वैमानिकदेवता. जहारिहं के० जेम जेने योग्य होय ते, अवसेसाइं के० शेष थाकतां, अंगमंगाइं

गिण्हइ के० अंगोपांग लीए, केइ जिणज्जत्तोए के० कोइक देवता जिननी जक्ति जाणो लीए केइ
 जिय मेयंति कहु के० कोइ जीत आचार ठे, एम करीने लीए, केइ धम्मोत्ति कहु गिण्हइ के० कोइक
 धर्म ठे एम करीने लीए, तएणं सक्के देविंदे देवराया के० तेवार पढी शक्र देवेंद्र देवराजा, जवण
 वइ जाव वेमाणियादेवा एवं वयासी के० जवनपति प्रमुखने एम कहे, खिप्पामेव नो देवाणुप्पिया
 के० शीघ्र शीघ्र हे देवानुप्रिय, सब रयणमए के० सर्व रत्नमयी, महइ महालए के० अति मोटा,
 तउ चेइअथूने करेह के० त्रण चैत्यस्तूज करो, एगं भगवउ तिब्बगरस्स के० एकतो जगवान तीर्थ-
 करनी, एगं गणहराणं के० एक गणधरनी, एगं अवसेसाणं अणगाराणं के० एक शेष अणगारनी,
 तएणं के० तेवार पढी बहवे जाव करेत्ति के० घणा भवनपति यावत् चार निकायना देवता थूज
 त्रण करे तएणं के० तेवारे ते जवनपति प्रमुख देवता, तिब्बगरस्स के० तीर्थकरनो परिनिवाण महिमं
 करंति के० निर्वाण महोत्सव करे, जेणेव एंदीसरेदीवे के० ज्यां नंदीश्वरछोप ठे, तेणेव उवागहंति
 के० त्यां आवे, इत्यादिक पाठ ठे. इति जंबूद्वीपप्रज्ञप्ति पाठः इति गाथार्थः ॥ १७ ॥

वली एज वात विशेषे कहे ठे.

શતક દશમે અંગ પાંચમે ॥ ઉદ્દેશે બઠે ઇંદ ॥ લાલરે ॥ દાઢતળી
આશાતના ॥ ટાલે તે વિનય અમંદ ॥ લાલરે ॥ તુજ ॥ ૧૭ ॥

અર્થ:-શતક દશમે અંગ પાંચમે કે ૦ પાંચમું અંગ શ્રી ભગવતીસૂત્ર-તેનું દશમું શતક-તેને
ઉદ્દેશે બઠે કે ૦ બઠા ઉદ્દેશાનેવિષે, ઇંદ કે ૦ ચમરેંદ્રપ્રમુખ ઇંદ્ર તે, દાઢતળી આશાતના ટાલે કે ૦
દાઢતળી આશાતનાઉં ટાલે છે. તે વિનય અમંદ કે ૦ એ તીવ્ર આકરો વિનય જાણવો. इति ગાથા-
સકાર્થઃ જ્ઞાવાર્થ તો એ છે જે, ચમરેંદ્ર પ્રમુખ સુધર્માસન્નામધ્યે વિષયપ્રમુખ નથી સેવતા, તે સુ-
ધર્માસન્નામધ્યે પરમેશ્વરની દાઢાઉં છે; તેનો આશાતના ટાલવા માટે નથી સેવતા. इति જ્ઞાવઃ ॥૧૭॥

હહાં એ સ્તવનનેવિષે તો દશમા શતકના બઠા ઉદ્દેશાની સાચ લખી; અને શ્રી જગવતીસૂત્રમાં
જોતાં તો દશમા શતકના પાંચમા ઉદ્દેશામાં એ પાઠ છે; તેમાટે જાણીએ થઈએ જે કોઈ ધુરથીજ લ-
ખનારનો દોષ છે; અન્યથા ઉપાધ્યાયજી એમ આણે નહી; એહવી પ્રતીતિ છે. અથવા રાજસવૃત્તિએ
અનાજ્ઞોગે ઉપાધ્યાયજીએ એમ આણ્યું છે. યતઃ ॥ નહિ નામ માન જંગ હ્રદયસ્થસ્યેહ કસ્યચિન્ના-
સ્તિ “ જ્ઞાનાવરણીયોહિં જ્ઞાનાવરણં પ્રકૃતિકર્મ ” ॥ ૧ ॥ હવે તે પાઠ લખીએ થઈએ. ચમરેણંતે જાંતે,

असुरिंदे असुरकुमारराया चमरचंचाए रायहाणिए सभाए सुहम्माए चमरंसी सिंहासणंसिं तुडिय-
णं सद्धिं दिवाइंजोग जोगाइं जुंजमाणे विहरित्तए णोइण्ठे समठे से केण्ठेणं जंते एवं बुच्चइ नोप-
भूजाव विहरित्तए गो० चमरस्सणं असुरिंदस्स असुरकुमाररत्तो चमर चमरचंचाए रायहाणीए स-
भाए सुहम्माए माणवए चेइअखंभे वइरामंएसु गोलवट्ट समुग्गएसु बहुइओ जिणसकहाउं सन्नि-
रिक्ताउं चिठंति जाउंणं चमरस्स असुरिंदस्स असुरकुमाररणो अन्नेसिं च बहूणं असुरकुमाराणं
देवाणं देवीणय अच्चणिज्जाउं वंदणिज्जाउं नमंसणिज्जाउं पुयणिज्जाउं सक्कारणिज्जाउं सम्माणणि-
ज्जाउं कट्ठाणं मंगलं देवयं चेइयं पज्जुवासणिज्जाउं जवंति से तेण्ठेणं अज्जो एवं बुच्चइ णोपभूजाव
विहरित्तए पभूणं जंते चमरे असुरिंदे असुरराया चमरचंचाए रायहाणीए सभाए सुहम्माए चम-
रंसिं सिंहासणंसिं चउसठिए सामाणिय साहस्सीहिं तायत्तोसाए जाव अण्णेहिं असुरकुमारेहिं दे-
वेहिं देवीहिय सिद्धिं संपरिवुडे महया हयनट्ट जाव जुंजमाणे विहरित्तए हंता केवलपरियारिठ्ठीए
नो चेवणं मेहुणवत्तियाए ॥ व्याख्या ॥ चमरेणं जंते के० हे जगवन्, चमरो, असुरिंदे के० असुरदेव-
नो इंद्र, असुरकुमारराया के० असुरकुमारनो राजा, चमरचंचाए रायहाणीए के० चमरचंचा नामे

वि०
स्त०
॥३९॥

राजधानीनेविषे, सभाए सुहृम्माए के० सुधर्मानामा सज्जानेविषे, चमरंसि सिंहासणंसि के० चम-
रनामना सिंहासननेविषे रह्यो. तुम्हिएणंसहिं के० तुटित जे इन्द्राणीनो समुह ते साथे, दिवाइं के०
देवसंबंधी, जोगाइं के० जोग, जुंजमाणे के० जोगवतो थको, विहरित्तए के० विचरे. प्रभुजी कहे
ठे. एो इण्ठे समष्टे के० ए अर्थ समर्थ नही. एटले जोग न जोगवे; से केण्ठेणं जंते एवं बुच्चइ
के० हे जगवन, शामाटे एम कहो ठे ? एोपभूजाव विहरित्तए के० न समर्थ जोग जोगवतो वि-
चरवाने. एम पूठे थके जगवान कहे ठे. हे गोयम. चमरस्सणं असुरिंदस्स असुर कुमाररत्नो के०
चमरो असुरेंद्र असुरकुमार राजानी, चमरचंचाए रायहाणीए के० चमरचंचा राजधानीमां, स-
ज्जाए सुहृम्माए के सुधर्मासभानेविषे, माणवए चेइयखंजे के० माणवकनामा चैत्यस्थंभनेविषे
वइरामएसु के० वज्रमयी, गोलवट्ट समुग्गएसु के० घणा गोद मावका ठे. तेहनेविषे, जिणसकहाउं
के० जिनेश्वरनी दाढाओ, सन्निस्सित्ताउं चिठ्ठंति के० थापीथकी ठे. जाउंणं के० जे दाढाओ, चम-
रस्स असुरिंदस्स असुरकुमाररत्नो के० चमरो, असुरेंद्र, असुरकुमार राजाने तथा अन्नेसिं च के०
बीजा पण देवताने, बहूणं असुर कुमाराणं के० घणा असुरकुमार; देवाणं के० देवताने, देवीणय के०

દેવીજીને, અન્નણિજ્ઞાત કે० અર્ચવા યોગ્ય છે. વંદણિજ્ઞાત કે० વાંદવા યોગ્ય છે. ણમંસણિજ્ઞાત કે०
 નમસ્કાર કરવા યોગ્ય છે. પૂયણિજ્ઞાત કે० પૂજવા યોગ્ય છે. સક્કારણિજ્ઞાત કે० સત્કાર કરવાયો-
 ગ્ય છે. સમ્માણણિજ્ઞાત કે० સન્માન કરવાયોગ્ય છે. કંઘ્ઘાણં મંગલં કે० કલ્યાણકારી, મંગલકારી.
 દેવયં ચેશ્યં કે० દેવતાનાં ચૈત્યની પરે. પજ્જુવાસણિજ્ઞાત કે० સેવા કરવાયોગ્ય, ભવંતિ કે० છે. સે
 તેણ્ણેણં અજ્ઞો એવં બુચ્છઈ કે० હે આર્ય, તેમાટે એમ કહીએ થયે. ણોપભૂજાવ વિહરિત્તે કે० નથી
 સમર્થ, યાવત્ દેવીજી સાથે જોગ જોગવવાને. ફરી પૂઠયું જે, ચમરો અસુરકુમાર ચમરચંચા રાજ-
 ધાનીનેવિષે સુધર્માસભામાં ચમરસિંહાસનનેવિષે બેઠો. ચણસટ્ટિય સામાણિય સાહસ્સીહિં કે ચો-
 સઠ હજાર સામાનિક દેવતાસાથે, તાયત્તીસાણ કે० તેત્રીશ ત્રાયત્રિંશકસાથે, જાવઅન્નેહિં અસુર
 કુમારેહિં ઇત્યાદિક સુગમ છે. ઇત્યાદિ જગવત્તીસૂત્રે શતક દશમે જુદેશે પાંચમે. ઇહાં પરિચારણરૂ-
 ધ્ધિ કે० નાટય પૂજામાંહે સ્ત્રીશદ્ધ શ્રવણાદિક પરિચારણ કરે; પણ મૈથુનસંજ્ઞાણ સુધર્માસન્નામાં શ-
 વ્દાદિક ન સેવે, એ રીતે જેમ ચમરેંડને કહી તેમ સૌધમેંડ લગે એટલે જવનપતિ, વ્યંતર, જ્યોતિ-
 પી, વૈમાનિક તથા તેહના લોકપાલના આલાવા છે, તે સર્વ અર્થોં હોતો જોજ્યો.

હવે અહીંયાં કોઈ પૂઠે જે “ જગવતીસૂત્રમાં તો એટલું કહ્યું જે સુધર્માસનામાં દાઢાઉં છે, માટે વિષય વાત ન કરે પણ તે કરતાં આશાતના થાય; એમ ક્યાં કહ્યું છે ? ” એવી મૂર્ખની આશંકા ધરીને લેખીએ બૈએ જે, સાંજલ, શ્રી ઉવવાઈ પ્રમુખ સૂત્રમાંહે અનાશાતનાવિનય કહ્યો છે; તે સર્વ પરમારથથી જોતાં અરિહંતનોજ વિનય જાણવો.

હવે એવા અધિકાર સાંજલીને તે કુમતિ બોલ્યા જે “ દેવતા તો અવિરતિ, અપચ્ચલાણી છે, નોધમ્મિયા છે. એ દેવતાની કરણી કોણ લેલામાં ગણે છે ? તે માટે એ દેવતાએ એટલાં વાનાં કહ્યાં છે; પણ અમે તો એની કરણી માનતા નથી. ” એમ દેવતાને નોધમ્મિયા કહી કહીને નિંદે છે તેને શિલામણ દિએ છે.

સમકિતદૃષ્ટિ સુરતણી ॥ આશાતના કરશે જેહ ॥ લાલરે ॥

દુર્લ્લજ્જ બોધિ તે થશે ॥ ગાણાંગે જાણ્યું એહ ॥ લાલરે ॥ તુ ॥ ૧૯ ॥

અર્થ:—સમ્યક્દૃષ્ટિ સુરતણી કે ૦ સમ્યક્દૃષ્ટિ દેવતાની, આશાતના કરશે જેહ કે ૦ જે પ્રાણી આશાતના કરશે, અવર્ણવાદ બોલશે, દુર્લ્લજ્જબોધિ તે થશે કે ૦ તે પ્રાણી દુર્લ્લજ્જબોધિ થશે. એટલે

आगल वोधिबीजनी सामग्री दोहली मलशे. इति ज्ञाव. ठाणांगे ज्ञाखुं एह के० एवी वात ठाणां-
 गसूत्र जे त्रीजुं अंग तेमां कही ठे; यदुक्तं ॥ पंचहि ठाणेहिं जीवा दुल्लहबोहियत्ताए कम्मं पक-
 रेति तं जहा अरिहंताणं अवणं वयमाणे १ अरिहंत पणत्तस्स धम्मस्स अवणं वयमाणे २ आयरि-
 यउवञ्जायाणं अवणं वयमाणे ३ चाउवणस्स संघस्स अवणं वयमाणे ४ विवक्क तव बंज्जचेराणं दे-
 वाणं अवणं वयमाणे ५ व्याख्या-पंचहिठाणेहिं के० पंचस्थानके जीवा के० जीवने, दुल्लहबोहिय-
 ताए के० दुर्लज्जबोधिपणु एटले परभवे जिनधर्म प्राप्ति दोहिली होय. कम्मं पकरेति के० कर्म
 बांधे. तं जहा के० ते पांच प्रकार देखाडे ठे. अरिहंताणं अवणं वयमाणे के० अरिहंतना अवर्णवाद
 बोलतो १ अरिहंत पणत्तस्स धम्मस्स अवणं वयमाणं के० अरिहंतना परूण्या धर्मना अवर्णवादाने
 बोलतो २ आयरिय उवञ्जायाणं अवणं वयमाणं के० आचार्य उपाध्यायना अवर्णवाद बोले ३
 चाउवणस्स संघस्स अवणं वयमाणे के० चतुर्विध संघना अवर्णवाद बोलतो ४ पांचमा बोलनो
 अर्थ आगल लख्यो ठे, पण एटलो फेर जे अवर्णवाद बोलतो दुर्लज्जबोधिपणुं करे. तथा वणवाद
 ते जश बोलतो थको जीव सुलभबोधिपणुं करे. इति ठाणांगे ॥ इति गार्थार्थ ॥ १ए ॥

એ જેમ સમકિતી દેવતાના અવર્ણવાદ બોલતા દુર્લજ્ઞબોધિ થાય તેમ એનો જશ બોલતા સુ-
લભબોધિ પણ થાય તે દેખાડે છે.

તેહને જશ બોલે કહ્યું ॥ વલી સુલજ્ઞબોધત થાય ॥ લાલરે ॥

તેણે પૂજાદિક તેહનાં ॥ કરણી શિવદેવ કહાય ॥ લાલરે ॥ તુ ॥ ૨૦ ॥

અર્થ:-તેહને કે ૦ તે સમકિતદષ્ટિ દેવતાનો જશ બોલે કે ૦ વર્ણવાદ બોલતાં કહ્યું કે ૦ શ્રી ઠા-
ળાંગમધ્યેજ કહ્યું છે. ઠાળાંગમધ્યે એટલો અર્થ ગમ્યથી લઈએ, વલી કે ૦ તે દુર્લજ્ઞબોધિનો અપેક્ષા-
એ. સુલજ્ઞબોધત થાય કે ૦ આગલ બોધિબીજની સામગ્રી તરત મલે. યતઃ ॥ પંચહિંઠાણેહિ જીવા
સુલહબોધિંતાએ કમ્મં પકરેતિ તં જહા અરિહંતાણં વણ્ણં વયમાણે જાવ વિવક્ક તવબંજચેરાણં દેવાણં
વણ્ણં વયમાણે ॥ અહીંયાં કોઈ પૂઠે જે “ એ સૂત્રના આલાવામાં સમકિતી ક્યાં કહ્યા ? જે તમે ક-
હોઠો સમકિતીના અવર્ણવાદ બોલે તે દુર્લજ્ઞબોધિ થાય ! તેતો એમાં ન આવ્યાં ” એમ કહે છે, તેને
સૂત્રમાંથી આમ્નાય દેખાતી સમકિતી ઠરાવે છે. અહીંયાં આચાર્ય ઉપાધ્યાય ઇત્યાદિક જ્ઞાવનિદેપે
પ્રસિદ્ધ છે. તેમાટે તેહને બીજાં વિશેષણ પદ ન કહ્યાં, અને દેવપદનો અર્થ તો મુખ્યતાએ ક્રોધાદિક

वाचक उदयिक ज्ञावपुष्टिपणे प्रसिद्ध ठे; ते माटे विशेषण कहुं. विवक के०. पाकां तप ब्रह्मचर्य,
 तेथी उपन्यां पुण्य कर्म जेने एवा देवनो अवरणवाद बोलतो एतावता सम्यग्दृष्टि आव्याज. इति
 भावः तेणे के० ते कारण माटे ए सम्यग्दृष्टि ठे. ते माटे तेहनां के० ते देवतानां पूजादिक के० पूजा
 आदिशब्दथी जन्म महोत्सव समवसरणादिक गसन समवसरणादिकनुं रचवुं लइए. एहवी जे
 करणी ते शिवहेतु कहाय के० मोक्षनां हेतु कहोए, एटले देवतानी जे पूजादिक करणी ते मोक्ष-
 हेतु जाणवी. इति ज्ञावे. गाथार्थ. ॥ २० ॥

वली जेज देवतानी करणी नथी मानता तेमने उपको दे ठे. ते जैनशैलीना अजाण ठे एम
 देखाके ठे.

तप संयम तरुसम कहां ॥ फल सम ते सुर शिवशर्म ॥ लालरे ॥

सुर करणी माने नही ॥ नवि जाण्यो तेणे ए मर्म ॥ लालरे ॥ तुज० ॥ २१ ॥

अर्थः-तप संयम तरु सम कहां के० तपस्या तथा संयम-तेतो वृक्ष समान कहां ठे. अने
 तेहना फल समान ते सुर के० देवतानां सुख, शिव के० मोक्षनां, शर्म के० सुख कहां ठे. एटले

ए ज्ञाव जे, तप संयम ते कारण थयां अने देवतानां तथा मोक्षनां सुख ए कार्य थयां. हवे विचारो जे, कारण अने कार्य मध्ये अधिक शुं कहीए ? एतावता कार्य अधिक कहिए. केइत्थ देवलोएसुं केइ सिद्धंति नीरया ॥ इति वचनात्. ते माटे सुर करणी के० देवतानी जे करणी ते माने नही के० न माने, तेणे के० ते मूर्खे, ए कारण कार्य ज्ञावना संबंधनो जे, मर्म के० गुह्यार्थ, ते नवि जाण्यो के० नथी उलख्यो. एटले निपट मूर्ख ठे. इति भाव. इति गाथार्थ ॥ २१ ॥

हवे कोइकने शंका उपजे जे “ देवतामां समजण काची हशे ते पूजा करे तो सुखे करो पण अमे समजु थइने पूजा केम करीए ? ” तेने उत्तर दे ठे.

दशवैकालिके नरथकी ॥ सुर अधिक विवेक जणाय ॥ लालरे ॥

डव्यस्तव तो तेणे कर्या ॥ माने तस सुजश गवाय ॥ लालरे ॥ तु० ॥ २२ ॥

अर्थ:-दशवैकालिके नरथकी के० दशवैकालिकने लेखे मनुष्य थकी पण सुर के० देवताने, अधिक विवेक जणाय के० अधिको विवेक जणाय ठे. तथा च तत्सूत्रं ॥ धम्मो संगल मुक्किष्ठं अहिंसा संजमो तवो. देवा वि तं नमंसंति जस्स धम्मे सयामणो ॥ ए गाथाने विषे एम कह्युं जे

ધર્મને વિષે જેનું સદા મન વર્તે છે; તેને દેવતા પણ નમસ્કાર કરે. અપિ શબ્દે એમ સૂચવે છે જે, મનુષ્ય કરે તેમાં કહેવુંજ શું ? એ લેણે મનુષ્યથી અધિક વિવેક ઠર્યોજ; અને હવ્યસ્તવ તો તેણે કર્યા કે. હવ્યસ્તવ જે, પ્રજા પૂજા, અને પરમેશ્વરની ભક્તિ તે દેવતાએ કર્યા છે. માને કે. તે હવ્યસ્તવ કર્યા તે માને; પ્રતીતિ કરે, શ્રદ્ધા કરે. તસ કે. તે પ્રાણીનો સુજશ કે. જલો જે જશ તે ગવાય. એટલે એ ભાવ જે દેવતાનાં કર્યા હવ્યસ્તવ માન્યાં; એટલે આગમ પ્રમાણે શ્રદ્ધા થઈ. તે શ્રદ્ધાવંતના ગુણગ્રામ જવ્યપ્રાણી કરેજ. ઇતિ. જ્ઞાવઃ એટલે કર્તાએ જશ એવું પોતાનું નામ પણ સૂચવ્યું. ઇતિ ગાયાર્થ ॥ ૨૨ ॥ એટલે વીજો ઢાલ સંપૂર્ણ થયો. ગ્રંથાગ્રંથ ૫૩૬ અ. ૨૪ સર્વ ગ્રંથાગ્રંથ ૧૦૧૦ અ. ૬.

હવે ત્રીજો ઢાલ માંડે છે. તેને પૂર્વ ઢાલ સાથે એ સંબંધ છે કે વીજા ઢાલમા પૂજાનો અધિકાર દેવતા સંબંધી કણો. હવે જે મૂર્ત દેવતાની કરણીમાં આરુઠું અવલું બોલે છે, તેને મનુષ્યના અધિકાર સિદ્ધાંત સાથે એ ઢાલમાં દેખાડે છે. એ સંબંધે કરો આવ્યો ત્રીજો ઢાલ; તેની પ્રથમ ગાથા કહે છે.

हाल ३ जी ॥ ऋषजनो वंश रयणायरु ॥ एदेशी ॥

शासन ताहरुं अति जलुं ॥ जग नहीं कोइ तस सरखुरे ॥ तेम
तेम राग घणो वधे ॥ जेम जेम जुगति शुं परखुरे ॥ शा० ॥ १ ॥

अर्थः—शासन के० शीखामण वचन, ताहरुं के० तमारुं, अर्थापत्ति हे परमेश्वर, तमारुं
शीखामण वचन, अति जलुं के० घणु रुकुं ठे. जग नही कोइ तस सरखुं के० जगतमां कोइ ते
सरखुं नथी. जेम जेम जुक्ति ए परीक्षा करुं बुं तेम तेम राग घणो वधतो जाय ठे. इति प्रथम गाथार्थ ॥१॥

श्री अरिहंत ने तेहनां ॥ चैत्य नमुं न अनेरां रे ॥ अंबड ने
तस शिष्यनां ॥ वचन उववाइ घणेरं रे ॥ शा० ॥ २ ॥

अर्थः—श्री अरिहंत के० श्री वीतराग अने तेहना के० श्री वीतरागनां चैत्य के० प्रतिमाने,
नमुं के० नमस्कार करुं. न अनेरां के० श्री वीतराग तथा वीतरागनी प्रतिमा टाली अन्यदर्शनी
तथा अन्यदर्शनीनी प्रतिमा न नमुं. ए रीते कोणे कह्युं ठे ? ते कहे ठे. अंबड ने तस शिष्यनां के०
अंबड परिव्राजक अने अंबरुना शिष्य, तेनां वचन उववाइ घणेरं के० श्री उववाइ प्रथम श्री आ-

चारांगसूत्रनुं उपांग-तेहमां घणां वचन ठे. इति गार्थार्थ ॥ २ ॥ तथा च सूत्रं ॥ अंबरुस्सणं नो
 कप्पइअन्न उन्निएवा अन्नउन्निअ देवयाइं वा अन्नउन्निअ परिग्गहियाइं अरिहंत चेइयाइं वा वंदि-
 तए वा नमंसित्तए वा नन्नह अरिहंते वा अरिहंत चेइयाणि वा ॥ ए अंबरुनो अधिकार कह्यो.
 एज रीते तेना सातसें शिष्योनो अधिकार जाणवो ते कह्योए ठीए. ॥ तेणं परिखायगा बहूइं
 जत्ताइं अणसणाइं ठेदिता आलोइय पडिक्कंता समाहिपत्ता कालमासे कालंकिच्चा बंजलोए कप्पे
 देवताए उववन्ना तहिं तेसिं गइं दससागरोवमाइं ठिइं परलोग आराहगा सेसं तं चेव ॥ अहीयां
 अंबड शिष्यनो शेष अधिकार अंबडने जलाव्यो, ते माटे समकितनो आलावो सहूनो सरखो
 जाणवो. इति ज्ञाव.

अर्थ:-अंबरु परिव्राजक पोतेज बोले ठे अंबरुस्सणं के० अंबडने, एो कप्पइ के० न कट्टे,
 अन्नउन्निए वा के० अन्य तीर्थीप्रत्ये तथा अन्नउन्निअ देवयाणि वा के० वा अथवा अन्य तीर्थीना
 देव प्रत्ये, तथा अन्नउन्निअ परिग्गहियाइं अरिहंत चेइयाइं वा के० वा अथवा अन्य तीर्थी परि-
 ग्रहीत के० अन्य तीर्थीए ग्रह्यां एवां अरिहंतनां चैत्य जे जिन प्रतिमा ते प्रत्ये; एटले ए ज्ञाव

वि०
स्तु०
॥४४॥

हुं०
स्त०

जे अरिहंतनी प्रतिमा होय, ते अन्य तीर्थां पोतापणे ग्रही होय, ते प्रत्ये शुं न कटपे ? ते कहे
ठे. वंदित्तए वा के० वंदना स्तवना करवी, तथा नमंसित्तए वा के० नमस्कार करवो, नन्नठ के०
एह विना, अरिहंते वा के० अरिहंत तथा अरिहंत चेइयाणि वा के० अरिहंतनी प्रतिमा; एटले
ए बेउने वंदना नमस्कार करुं; पण पुर्वे कहां तेमने न करुं. छुति जाव. ए अंबडनो अधिकार
कह्यो. वली एज प्रमाणे तेना सातसें शिष्योनो अधिकार जाणवौ. ते कहिए ठोए. तेणं परिवायगा
के० ते परिव्राजक, बहूइं जत्ताइं अणसणाइं ठेदित्ता के० घणा ज्ञात अणशणे ठेदोने, आलोइय
पडिकंता के० आलोइ पडिकमीने, समाहि पत्ता के० समाधि प्राम्या थका, काल मासे कालकिच्चा
के० काल अवसरे काल करीने, बंजलोएकपे के० पांचमा ब्रह्मदेवलोकने विषे, देवत्ताए उववन्ना
के० देवतापणे सघळाए उपन्या. तहिं के० ते देवलोकने विषे तेसिं के० ते देवताउनी, दससागरो-
वमाइं ठिइं के० दश सागरोपमनी स्थिति ठे. परलोगरस आराहगा के० परलोकना सहुए आराधक
ठे. सेसं तं चेव के० शेष बीजो सर्व पाठ अंबडनी परे कहेवो. ॥ २ ॥

हवे ते मूर्ख लोक, चैत्य शब्दनो अर्थ फेरवे ठे. ते उपर आगली गाथा कहे ठे.

॥४४॥

चैत्य शब्द तणो अर्थ ते ॥ प्रतिमा नहि कोइ बीजो रे ॥ जेह

देखी गुण चितिए ॥ तेहज चैत्य पतीजो रे ॥ शा० ॥ ३ ॥

अर्थ:-चैत्य शब्दनो अर्थ ते प्रतिमा ठे, पण नही कोइ बीजो के० बीजो कोइ अर्थ नथी. चैत्यं जिनोकस्तद्विवं ॥ इति अनेकार्थसंग्रह वचनात्. बली आवश्यक चूर्णि मध्ये पण कह्युं ठे जे ॥ सबलोए सिद्धाई अरिहंतं चेइयाई तेसिं चेव पडिमाउ. चितिसंज्ञाने संज्ञानमुत्पाद्यते काष्टकर्मा दिषु प्रतिदृष्टा ॥ चैत्य शब्दनो ज्ञान एवो अर्थ कोइ पण ठेकाणे नथी. नहीतर ॥ केवल वरनाण दंसण समुपस्यई ॥ एहवा पाठ सिद्धांतमां ठे. तेम ॥ केवल वर चेइय दंसणे ॥ एवो पाठ पण होत-तथा जेह देखी गुण चितोए के० जे देखीने गुण ते परमात्माना गुण अथवा पोताना ज्ञाना. दिक गुण चितिए के० प्रतीतमां आणीए. तेहज चैत्य पतीजो के० तेमने चैत्य प्रतीतमां आणो. इति गार्थ ॥ ३ ॥ अने चैत्य कहेतां ज्ञान कहीए तो अन्य तीर्थीए ग्रह्युं जे अरिहंतनुं ज्ञान ते केम संज्ञवे ? तथा ज्ञान एक ठे अने चैत्य अनेक ठे. ॥ चेइयाई ॥ ए ठामे बहुवचन ठे. इत्यादिक शब्दार्थनी वातो मूर्ख शुं जाणे ? व्याकरणादिक विना व्युत्पत्ति शुं जाणे ? अने ज्यां शब्द शुद्धि

वि०
स्तु०
॥४५॥

न होय तो ते विना बीजुं महाव्रत न आराधे. श्री प्रश्नव्याकरणांगमां कहुं ठे के, नाम र्काय निवाय
उवस्सग तद्धिय समास संधियं हेउ जोगिय उणाइ किरिया विहाण धातु सर विज्जत्ति वन्न
जुत्तंति कल्लं दसविहंपि सच्चं जह ज्जणियं तह कम्मणा होइं डुवालसहा विहोइ ज्ञासा वयणं
पिय होइ सोलस विहं एवं अरिहंत मणुन्नायं समिखियं संजएण कालं मिवत्तवं ॥ अस्यार्थः नाम
ते देव, घट, वृक्ष इत्यादिक विज्जत्तिरहित शब्द ते नाम कहोए. आख्यात ते क्रियापद; जेम
ज्जवति, करोति, तनोति, पचति पठति इत्यादिक, निपात ते अनेक अर्थने विषे पडे. यथा च, वा,
खलु, अहो, एव, एवं, नूनं, विना इत्यादिक, उपसर्ग ते उपसमीपे धातुने करीए ते उपसर्ग, प्र,
परा, अप, सं, अव, निर, डुर, वि, आइ, अधि, अजि इत्यादिक तद्धित तेने हित ते
तद्धित यथा नाज्जेरपत्यं नाभेयः तव इदं तावकं, मम इदं मामकं. इत्यादिक समास ते, अव्य-
यीजाव प्रथम, तत्पुरुष बीजो, छंछ त्रीजो, बहुव्रीहि चोथो, कर्मधारय पांचमो, द्विगु
ठठो अने एकशेष सातमो, ए साते समास जाणवा. उपनगरं ग्रामं ए अव्ययी भावः १
अर्हतांचैत्यानि अरिहंतचेइआणि ए तत्पुरुष २ ग्रामनगरे नगर खेडकवरु इत्यादि छंछः ३ बहुधनं

यस्य स बहुधनः बहुधणो ए बहुव्रीहि ४ नीलं च तडुत्पलं नीलोत्पलं नीलुत्पलं, ए कर्मधारयः ५
 दशानां पुराणां समाहारो दशपुरं, ए द्विगु ६ माता च पिता च पितरौ ए एक शेषः ७ एम समास
 जाणवा. संधि के० वे पद एकठां मले ते संधि कहोए. यथा दधि द्दं, दधीदं, गुणाकार इत्यादि पद
 के० विभक्ति अंते आवे ते पद कहोए. तथा हेतु पंचावयव अनुमाननो अंग, तर्क, शास्त्र प्रसिद्ध
 यौगिक ते वेजे पदने योगे निष्पन्न हरिषेण, श्रोषेण, पद्मनाभ इत्यादि, जेणादि अनेक प्रत्यय ठे.
 यथा, अत सातत्य गमने इति धातुः अतति गहति इति आत्मा, अहोयां औणादिक प्रत्यय ठे.
 एणी परे औणादिक प्रत्यय थकी अनेक शब्द नीपजे छे. किरिया विहाण के० क्रियाविधि क्रियाए
 करी पद नीपजे छे. यथा पठतीति पाठकः पचतीति पाचकः इत्यादिक. धातु ते भूसत्तायां पा पाने,
 घ्रा गंधोपादाने, ध्मा शब्दाग्निसंयोगयोः इत्यादि अनेक धातु छे. स्वर अकारादिक. अआ ई
 उऊ ऋॠ लृॠ एऐ औॠ इत्यादिक. विभक्ति के० स्यादि त्यादि वर्ण ते अक्षर क ख ग घ ङ
 च ठ ज ञ ङ इत्यादिक व्यंजन ते वर्ण कहेवाय. एटले करो युक्त के० सहित तथा तिकछं के०
 त्रिकाल विषय अतीत अनागत वर्तमान काल विषयनुं वचन, यथाविधि बोलवुं. दस विहंपि संचं

जह ज्ञणियं के० दश प्रकारनुं सत्य ते जेम पूर्वे जणवयसम्मय ठवणा इत्यादिक कहां ठे तेम
कम्मणा होइ के० अक्षर लखनादिक क्रिया करे ते पण सत्य जाणवुं. एटले ए ज्ञाव. जेम वचन
सत्य बोलवुं, तेम बीजुं हस्तादिक कर्म पण सत्ये करवुं. कोइ एम जाणशे जे में जुठुं बोलवानो
नियम कीधो ठे पण लखवानो तथा मस्तक नयनादिक संज्ञानो नियम नथो कीधो एम न जाणवुं.
जेम वचन सत्य तेम कर्म पण सत्यज करवुं. इत्यर्थः पुवालसहा विहोइ ज्ञासा के० ज्ञाषाना
बार भेद जाणवा. ते कोण ? तो के एक संस्कृत, बीजी प्राकृत, त्रीजी सौरशेनी, चौथो मागधी,
पांचमी पेशाचिकी, ठठो अपभ्रंशका. ए ज्ञाषा गद्य पद्य बेज जेदे करतां ज्ञाषाना बार भेद थाय.
तथा वयणंपि य होइ सोलस विहं के० वचन पण शोल प्रकारे जाणवुं ते शोल जेद कोआ ?
ते ग्रंथांतरथो कहीए ठोए. वयणतियं ३ लिंगतियं ३ कालतियं ३ तहपरोस्क पच्चस्कं ११
जवणीयाइं चउकं १५ अक्षवंचेव १६ सोलसमं. अस्यार्थ एक वचन, द्वि वचन अने बहु
वचन, वृद्धः घटः पटः ए एक वचन, वृद्धौ, घटौ पटौ ए द्वि वचन, अने वृद्धाः घटाः पटाः ए
बहु वचन, ए वचन त्रिक. पुरुष, स्त्री, नपुंसक लिंग, देवः नरः ए पुल्लिंग. कुमारी, नदी, नगरी,

ગંગા યમુના એ સ્ત્રી લિંગ. કમલં, મુખં, નયનં, એ નપુંસક; એ લિંગત્રિક ૬: અતીત, અનાગત,
 વર્તમાન એ કાલત્રિક એ. અકરોત્, અભૂત્, અપઠત્ એ અતીતકાલ. કરિષ્યતિ, જ્ઞવિષ્યતિ, પઠિષ્યતિ
 એ અનાગત કાલ. કરોતિ, જ્ઞવતિ, પઠતિ એ વર્તમાન કાલ, એવં એ. પરોક્ષ વચન તે એ કાર્ય તેણે
 કીધું ઇત્યાદિક ૧૦. પ્રત્યક્ષ વચન તે એ એમ કરે છે ઇત્યાદિક ૧૧. ઉપનીત અપનીત તે પહેલો ગુણ
 પઠી અવગુણ વોલવો તે જેમ, એ સ્ત્રી સુશીલ છે પણ કાલી છે. ૧૨ અપનીત ઉપનીત તે પહેલો અવગુણ અને
 પઠી ગુણ જેમ, એ પુરુષ કુશીલ છે પણ પંક્તિ છે. ૧૩ ઉપનીત ઉપનીત તે પહેલો ગુણ કહેવો અને
 પછી પણ ગુણ કહેવો. યથા, એ સ્ત્રી રૂપવંતી છે અને સુશીલ છે ૧૪ અપનીત અપનીત વચન તે
 પહેલું વલોમ્બું અને પછી પણ વલોમ્બું, યથા, સ્ત્રી કુરૂપો છે અને કુશીલ છે ૧૫ અધ્યાત્મ વચન તે
 હૈયામાં ગોપવીને કાંઈક કહેવું હોય અને હૈયામાં હોય તેજ કહેવાય. યથા, કોઈક રૂનો વેપારી
 વાણિઝ રૂ મોંધું જાણી કોઈક ગામે રૂ લેવા ગયો. હવે તૂપા લાગી. મનમાં જાણે છે જે રૂની વાત
 કોઈને કહેવી નથી. હવે તે વાણીયો પાણી પોવા કોઈકને ઘરે ગયો ત્યાં તેણે તે ઘરવાલો સ્ત્રીને કહ્યું
 કે રૂ પા. હવે તે સ્ત્રી વિચક્ષણ છે માટે જાણ્યું જે એહને પાણી પીવું છે; અને એમ કહ્યું જે રૂ પા;

વિ०

સ્તુ०

॥૪૭॥

માટે રૂ મોંઘું દીસે છે. પછી પોતાના ઝરતારને કહીને રૂ પોતે લેવરાવ્યું; ત્યાં લગો તે સ્ત્રીએ રૂના વેપારી વાણિયાને આગતાસ્વાગતા કરી ઝોજન કરાવી પઠી વિસર્જન કર્યો. એ અધ્યાત્મ વચન કહોએ ૧૬ એહવા સર્વ પૂર્વોક્ત પ્રકાર સમજોને બોલે તે સત્ય જ્ઞાણ, અને કાંડકને ઠામ કાંડક કહે તો શ્રી વીતરાગની આજ્ઞા મંગ કરે. એવં કે० એ રીતે અરિહંત મણુન્નાયં કે० અરિહંતે આજ્ઞા કરી છે. એમ જાણી પૂર્વે કહ્યું તેહવું સત્ય બોલવું. સમિશ્કિયં કે० સમ્યક્પ્રકારે બુદ્ધિ આલોચી વિમાસી સંજણે કાલે વત્તવં કે० સંયમવંત ચારિત્રિએ અવસરે બોલવું શ્વેતિ ગાથાર્થ ॥૩॥

એમજ આલાવે આણંદને ॥ જિનપ્રતિમા નતિ દીસેરે ॥

સત્તમ અંગના અર્થથી ॥ તે નમતાં મન હીંસેરે ॥ શાઉ ॥ ૪ ॥

અર્થ:-એમજ આલાવે આણંદને કે० એજ રીતે જેમ અંબરને કહ્યું તેમ આણંદને આલાવે પણ જિનપ્રતિમાનું નતિ કે० નમવું દીસે છે. સત્તમ અંગના અર્થથી કે० એ સાતમા અંગનો અર્થ છે. એટલે શ્રી ઉપાસકદશાંગમધ્યે આણંદ શ્રાવક જિનપ્રતિમાને નમ્યા છે. તે કારણથી તે કે० જિનપ્રતિમા નમતાં થકાં મન હીંસે કે० મન હર્ષે. શ્વેતિ ગાથાર્થ: ૪. તે આણંદનો આલાવો શ્રી ઉપાસ-

હું

સ્તુ

॥૪૭॥

'कदशांगसूत्र' मध्ये ठे; ते खलीए ठीए. ॥ नो खलु मे जंते कप्पइ 'अक्षपभिइं चणं' अन्न उठिया
 वा अन्नउठियदेवयाणि वा अन्नउठिए परिग्गहियाइं वा चेइयाइं वंदित्तए वा नमंसित्तए वा पुविं
 अणालित्तेणं आलवित्तए वा संलवित्तए वा तेसिं असणं वा पाणं वा खाइमं वा साइमं वा दाउं
 वा अणुंपदाउं वा नन्नठ रायाज्जिउगेणं गणाभिउगेणं बलाज्जिउगेणं देवाभिउगेणं गुरुनिग्गहेणं
 वित्तिकंतारेणं कप्पइ मे समणे निग्गंथे फासु एसणिस्सेणं असणं पाणं खाइमं साइमेणं वत्त पग्गिगाह
 कंवळ पाइपुंठणेणं पान्हारिय पीढ फलगसेज्जासंथारएणं उंसह ज्ञेसस्सेणं पमिलान्ने माणस्स
 विहरित्तए इति कहु एवं एयारूवं अज्जिग्गहं अज्जिगिण्हइं ॥ अस्यार्थः नो के० नहो, खलु
 के० निश्चे, मे के० मुजने जंते के० हे जगवन्, कप्पइ के० कट्टपे. एटले हे जगवन् मुजने
 नहीज कट्टपे. इति ज्ञावः शुं न कल्पे ? ते कहे ठे. अक्षप्पज्जिइंचणं के० आजथी मांमीने,
 अन्न उठिया वा के० अन्य तीर्थिप्रत्ये वा शब्द पद्दांतर सूचक ठे. अन्न उठियदेवयाणि वा के०
 अन्य तीर्थीनादेव हरिहरादिक, अन्न उठिय परिग्गहियाइं वा चेइयाइं के० अन्य तीर्थिए ग्रहां
 जे चैत्य जिनप्रतिमा एटला प्रत्ये वंदित्तए वा के० वंदना करवी, नमंसित्तए वा के० नमस्कार

करवो, पुर्वि अणालित्तेणं के० आगलथी वगर बोलावे, आलवित्तए वा के० बोलाववुं. संलवित्तए वा के० वारंवार बोलाववुं. ए सर्व न कट्पे. एम संबंध करवो. वली तेसिं के० तेहने, असणं वा के० अशन उदनादिक, पाणं वा के० पाणी द्राक्षपानादिक, खाइमं वा के० खादिम शुखमी प्रमुख, साइमं वा के० तंबोल प्रमुख, दाउं वा के० देवुं, अणुपदाउं वा के० वारंवार देवुं न कट्पे, एम अहीयां पण जोमिए. पण ए ठ कारण टाळीने न कल्पे ते कहे ठे. नन्नळ के० एटला कारण विना, रायान्निउंमेणं के० नगरादिकनो स्वामि ते राजा कहिए, तेहनो अभिउंग ते शासन, एटले रा- जानी आणाए करतां दोष नहो. कार्तिकशेठनी परे १ गणान्निउंमेणं के० लोकनो समुदाय ते गण कहिए. तेहनी आणाए. २ तथा बलाभिउंमेणं के० बलवंत चोर परम ऐश्वर्यवंत ते पाताना आग्रहे करावे. ३ देवान्निउंमेणं के० जैन प्रतिकुल क्षुद्र देवता तेहनी आणाए. ४ गुरुनिग्गहेणं के० गुरु ते माता, पिता, जर्ता, कलाचार्यादिक ते शाक्यादिकना ज्जक्तिवंत मिथ्यात्वी होय तेहना आग्रहथी वंदनादि करवुं पफे; ते गुरुनिग्गहेणं कहिए. ५ वित्तिकंतारेणं के० वृत्ति जे आजोविका-तेहज कांतार जे ज्जीम्म अटवी; तेहने एटले अन्यत्र आजीविकाने अजावे मिथ्यात्वोनी आजीविका होय;

तेणे करी करवुं पडे. ६ एठ ठिमीए। पूर्वे कहा तेमने वंदनादिक करतां दोष न लागे. इति भाव.
ए न कळे ते कहुं. हवे कळे ते कहे छे. कप्पइ मे के० मुजने कळे. समणे निगंथे के० जैन श्रमण
निग्रंथप्रत्ये अशन, १ पान, २ खादिम, ३ स्वादिम, ४ वड के० वस्त्र पन्निगह के० परुवो. पात्र कंबल
के० जननुं वस्त्र, पायपुछणेण के० रजोहरण, पाडिहारिय के० वावरीने पांठां आपवां. एहवां
पीठ के० वाजोठ, फलक के० पाटला, सेज्जा के० वसती, संथारएण के० तृणादिक संथारो. उसह
नेसखेण के० औषधने भेसजे करी पडिलाज माणस्स के० पडिलाभतां थकां विहरित्तइ के० वि-
चरवुं. तिकट्टु के० एम करीने, एवं एयारुव के० एहवो, ए तद्रूप अजिगंघं अजिगिण्हइ के०
अजिग्रह ते ले. इत्यादिक पाठ ठे.

हवे डुंढक, ए आलावामां वांकु बोले ठे, तेमने उत्तर वालवा माटे आगली गांथा कहे ठे.
ते डुंढक एम कहे ठे जे परतीर्थी तेहना देवनी प्रतिमाने वंदवानो निषेध कयो; पण जिनप्रति-
माने वांदी तो नथी. एम कहे ठे. तेहने उत्तर दिए ठे.
परतीर्थी सुर तेहनी ॥ प्रतिमानी नति वारीरे ॥ तेणे मुनि

જિનપ્રતિમાતણી ॥ વંદન નતિ નિરધારીરે ॥ શા. ॥ ૫ ॥

અર્થ:-પરતીર્થી સુર તેહની પ્રતિમાનો કે. અન્યતીર્થી તથા અન્યતીર્થીના દેવની પ્રતિમાની, નતિ વારી કે. નમવાનો નિષેધ કર્યો; તેણે કે. તેહજ કારણે, મુનિ જિનપ્રતિમાતણી કે. મુનિને તથા જિનપ્રતિમાને, વંદન નતિ નિરધારી કે. વંદના નમસ્કારનો નિરધાર કર્યો. એટલે એ જાવ જે, અન્યતીર્થીને વંદનાનો નિષેધ કર્યો; એટલે મુનિને વંદના કરું એમ આવ્યુંજ. તથા અન્ય તીર્થીના દેવની પ્રતિમાને વંદનાનો નિષેધ કર્યો; એટલે જિનપ્રતિમાને વંદના કરું એમ આવ્યુંજ. એમાં મૂર્ખને પણ શંકા ન ઉપજે. તથા પૂર્વે અંબડને આલાવે અન્યતીર્થીનો નિષેધ અને સ્વતીર્થીની હા એમ બેવડો આલાવો કહ્યોજ છે; તેપણ મૂઢા સમજતા નથી. ઇતિ જાવ ॥ ૫ ॥

વલી કુમતિ એમ કહે છે જે ચૈત્ય શબ્દે મુનિ કહીએ; એટલે અન્યતીર્થીનાં ગ્રહ્યાં ચૈત્ય કે. મુનિ એહવો અર્થ મરફે છે. તેને ઉત્તર કરે છે.

પરતીર્થીએ જે પરિગ્રહ્યા ॥ મુનિ તેતો પરતીઢીરે ॥ ત્રણ શરણ
માંહે ચૈત્ય તે ॥ કહે પ્રતિમા શિવ અઢીરે ॥ શા. ॥ ૬ ॥

अर्थ:-परतीर्थीए जे परिग्रहां मुनि के० जे मुनि परतीर्थीए ग्रहां एटले अन्य तीर्थीजमां
 गया ते तो परतीर्थी के० ते मुनि तो परतीर्थीज कहीए, एटले परतीर्थीने वंदना नही करुं तेहमां
 आवी गया. ते माटे चैत्य शब्दनो मुनि अर्थ ते खोटो करे ठे; ते उपर कहे ठे. त्रण शरणमांहे
 चैत्य ते कहे प्रतिमा शिव अष्टी के० मोक्ष अर्थी त्रण शरणमां चैत्य ते प्रतिमा ठे एम कहे ठे.
 एटले ए ज्ञाव जे भगवतीसूत्र मध्ये असुरकुमारनादेवो सौधर्मदेवलोक लगं जायं ठे. त्यारे एक
 अरिहंत, बोजुं चैत्य अने त्रोजुं अणगार ए त्रणनां शरण करे ठे तेहमां अरिहंत १ चैत्य २ अने
 अणगार ३ ए त्रण कहां ठे. जो चैत्य के० मुनि होत तो अणगार जुदा केम कहां ? इति ज्ञाव.
 हवे ते श्री भगवतीसूत्रनो आलावो लखीए ठैए. ॥ नन्नठ अरिहंते वा अरिहंतचेइयाणिया वा ज्ञाव
 अप्पणो अणगारस्स वा णिस्ताए उहं उप्पयंति जाव सोहम्मोकप्पो ॥ अह्यार्थः नन्नठ के० न अ-
 न्यत्र, ए त्रण टालोने बीजी रीते जइ न शके अरिहंते वा के० अरिहंतनो निश्चा १ तथा अरिहंत
 चेइयाणि के० अरिहंतनी प्रतिमा २ तथा ज्ञाव अप्पणो के० संयम तपने विषे आत्मा ज्ञावो ठे
 जेणे, एवा अणगारस्स के० अणगारनी निश्चा विना उहं उप्पयंति के० उर्ध्व उत्पत्ते एटले ए नि-

श्राविना उंचा जइ न शके-जाव सोहम्मो कप्पो के० यावत् सौधर्म देवलोक लगे जइ न शके ॥
इति गाथार्थ ॥ ६ ॥

अहीयां कोइक कुमति एम पूठे ठे जे “कोण श्रावके देहेरां कराव्यां ?” तेने कहिए जे
श्री समवायांगसूत्रमां सर्व सूत्रनी हुंमी ठे; तेमां श्रीउपासकदशांगनी हुंमी मध्ये कह्युंठे जे “दशे
श्रावकनां चैत्य तथा धर्माचार्य अने उद्यान कह्यीशुं.” अहीयां साधु तथा उद्यान जूदां कहां ठे;
माटे चैत्य शब्दे प्रतिमा तथा देहेरांज ठरशे. तथा यद्यपि आज कालना दोषे करी सातमा
अंगमां ए वातोना पाठ विछेद गया ठे, तो पण समवायांगनो पाठ खरो के नहीं ? ए लेखे श्रावके
देहेरां पण कराव्यां ठे. इति. ते पाठ लखीए ठैए. ॥ से किं तं उवासगदसाउं उवासगदसासुणं
उवासयाणं नगराइं उज्जाणाइं चेइयाइं वणसंभाइं राया अम्मासमो धम्मायरिया इति ॥ अर्थ: से-
किं तं उवासगदसाउं के० उपासगदशांग ते शुं कहोए ? एम पूठे थके उत्तर कहे ठे. उवासग-
दसासुणं के० उपासगदशांगनेविषे, उवासगाणं के० श्रावकोनां, नगराइं के० नगर कहेवाशे.
उज्जाणाइं के० उद्यान कहेवाशे. चेइयाइं के० चैत्य देहेरां कह्यीशुं, वणसंभाइं के० वनखंभ कह्यीशुं,

राया के० राजा कहीशुं. अम्मा के० माता; पिता; धर्माचार्य कहीशुं. ॥ ६ ॥

हवे कोइक मूर्ख, “अन्य तीर्थीनां चैत्यने नही वांछु एम कहुं,” त्यां एम अवहुं बोले ठे के जो चैत्य शब्दे जिनप्रतिमा कहेशो तेवारे आलावामां एम कहुं ठे के तेहने बोलावीश नही, अन्नादिक आपीश नही. ते केम मेलवशो ? ते उपर गाथा कहे ठे.

दान कशुं प्रतिमा प्रत्ये ॥ एम कहे जे छल हेरीरे ॥

उत्तर तास संजवतणी ॥ शैली ठे सूत्रकेरीरे ॥ शा० ॥ ७ ॥

अर्थ:-दान कशुं प्रतिमा प्रत्येके० ते कुमति बोळ्यो जे प्रतिमाने दान शुं ? एम कहे जे छल हेरी के० एम जे छलना हेरनार कहे ठे; उत्तर तास के० तेहने उत्तर कहे छे. संजवतणी शैली ठे सूत्रकेरी के० सूत्रनो ए शैली ठे, जेहने जे संजवे तेहने ते जोडोए, नहीं तो घणे ठेकाणे अर्थनो अनर्थ थाय. एटले वंदना, नमस्कार ते अन्यतीर्थी प्रमुख सहुने जोडोए, अने दानादिक ते अन्य तीर्थीनेज जोमीए, पण प्रतिमाने न जोमीए. इति ज्ञाव. इति सप्तमी गायार्थः ॥ ७ ॥

ते संभव उपर सूत्रांतरनो पाठ आगली गायामां देखामे ठे.

दशविध बहुविध ज्यम कह्युं ॥ वैयावच्च जह जोगेरे ॥

दशमे ते अंगे तथा इहां ॥ जोमीए नय उपयोगेरे ॥ शा० ॥ ८ ॥

अर्थः—दशविध के० दश प्रकारनुं, बहुविध के० अनेक प्रकारनुं जेम वैयावच्च कह्युं ठे, ते जह जोगे के० जेहने जेवुं घटे तेहवुं करवुं. पण सामान्य सूत्रमां वैयावच्च करवुं कह्युं, ते सर्वने सरखुं नही. ते आगल देखामशुं. दशमे ते अंगे के० ते वैयावच्च दशमुं अंग जे प्रश्नव्याकरण ते मध्ये जेम कहां ठे, तथा इहां के० तेम इहां अन्यतीर्थी चैत्यने वंदना प्रमुख तथा अशनादिकनुं देवुं, ते जेम घटे तेम अहोयां जोमीए. नय उपयोगे के० नयने उपयोगे जेम ज्यां जेवो नय घटे त्यां तेवो उपयोग राखी जोमीए.

हवे ते प्रश्न व्याकरणमध्ये त्रीजे संवरद्वारे पाठ ठे ते लखोए ठैए.

अह केरिसए पुणाइ आरहए वयमिणं जे से उवहि ज्ञत्तपाणे संगह दाण कुसले अचंत बाल १ दुब्बल २ गिलाण ३ बुडू ४ खवगे ५ पवत्ते ६ आयरिय ७ उवझाए ८ सेहे ए साहम्मि-ए १० तवसो ११ कुल १२ गण १३ संघ १४ चेइयठे १५ निज्जारछी वेआवच्चं अणिसियं दसविह

बहुविहं पकरेइं अर्थः—अथ के० प्रश्ने केरिसए के० कहेवो, “पुणाइ” पद ते अलंकारने अर्थे छे. आराह-
 ए वयमिणं के० ए व्रत आराधे. एतावता शिष्य पूछे ठे के हे जगवान्, केवो साधु ए त्रीजुं व्रत
 आराधे? एम पूछ्याथी गुरु कहे ठे. जे से के० जे साधु, उवहि जत्तपाणे के० वस्त्र तथा ज्ञात-
 पाणीनो संग्रह के० यथोक्तविधि ए लेवुं. दाण के० यथोक्तविधि ए आचार्यादिकने आपवुं. तेहने-
 विषे कुसले के० निपुण एटले. यथोक्तविधि ए उपधि ज्ञात पाणी लेइ जाणे तथा देइ जाणे; ते
 साधु ए त्रीजुं व्रत आराधे. तथा अञ्जंत के० अत्यंत बाल होय, दुब्बल के० शक्तिहीन, ग्लान के०
 रोगादिकवंत, बुढ़ के० वृद्ध, स्थविर, रूपक के० मासक्षपणादिकनो करणहार. एटलानेविषे वैया-
 वच्च करे. तथा पवित्र के० प्रवर्त्तक आचार्य उपाध्यायनेविषे वैयावच्च करे. तेहमां प्रवर्त्तक ते
 गहमांहे जे जेवा योग्य होय तेहने त्यहां प्रवर्त्तावे, ते प्रवर्त्तक कहिए. तथा सेहे के० नवदी-
 क्षित शिष्यने वैयावच्च करे. तथा साहम्मिए के० लिंगे प्रवचने सरखो वर्ते ते साधार्मिक कहिए,
 तेहनेविषे वैयावच्च करे. तवस्सी के० चतुर्थ, षष्ठ अष्टमादिक तपनो करणहार—तेहनेविषे वैयावच्च
 करे; तथा कुल गण संघ चैइअछे के० कुल ते चांद्रादिक, गण ते कुलनो समुदाय कोटिका-

दिक, संघ ते कुलगणनो समुदाय जे चतुर्विध संघ ते. चैत्य के० अरिहतनी प्रतिमा एटलानो जे अर्थ—तेहनेविषे निर्झरानो अर्थी कर्मक्षय वांछतो थको, अणिसिसयं के० जश मानादिक-नी अपेक्षा विना एटले एहवुं न वांछे जे हुं एहनो वैयावच्च करुं; जेथी मारी प्रशंसा थाय. एहवा जावरहित वैयावच्च करे ते कहे ठे, वैयावच्च योग्यने उपष्टंन दे. अहींयां कोइ एम पूछे के जात पाणी उपधि दीजे तेहज वैयावच्च एम कहे ते खोटुं. जे माटे बाल, दुर्बल, वृद्ध अने क्षपकादिकनेविषे नक्तपाननो वैयावच्च संज्ञवे; पण कुल, गण अने संघ तथा चैत्य—एटलाने जातपाणीने देवेज वैयावच्च नथी. अनेरा घणा प्रकार वैयावच्चना होय; ते माटे कुल, गण, संघ तथा अरिहंतनी प्रतिमा—एटलाने कोइ अवर्णवाद, हीलना, विराधना करे, तेहने उपदेशादिक देइ तेहनी विराधना टाले; ए पण वैयावच्च कहीए. ए वैयावच्च चारित्रीउं करे ते त्रीजुं व्रत आराधे. अहींया दशविध ते अन्यत्र ठाणांग तथा व्यवहारसूत्रमध्ये दश प्रकार कह्या ठे. यतः ॥ ठाणांगे, दशविदे वैयावच्चे पन्नत्ते तं जहा आयरिय वैयावच्चे १ उवञ्जाय वैयावच्चे २ थेर ३ तवस्सी ४ गिलाण ५ सेह ६ कुल ७ गण ८ संघ ९ साहम्मिय वैयावच्चे १० ए आश्रीने दश

વિધે કહ્યું છે. અહીંયાં પૂર્વે જે ઘણા પ્રકાર કહ્યા તે પણ આ દશમાં અંતર્ભૂત છે; તે જેમ વૈયાવચ્ચ દશ પ્રકારનાં સર્વને સરખાં નહીં, તેમ અશનાદિકનું દાન પણ અન્યતોર્થાને જોમો; પણ જિન-પ્રતિમાને ન જોમો. ઇતિ જ્ઞાવ. એ દશનું વૈયાવચ્ચ બહુવિધં પિકરેશ્ કે. જ્ઞાતપાણો પ્રમુખ અનેક પ્રકારે જેહને જેવું ઘટે, તેહને તેવું કરે. ઇતિ. વલી પ્રસંગાગતે લખીએ. ટૈયે જે એજ આલાવામાં સાધુને દાંમો કહ્યો છે; તે મૂઢા રાખતા નથી. એ રીતે જગવતોસૂત્રે તથા દશવૈકાલિકે વિધિવાદે દાંમો કહ્યો છે, અને પૂઠયા થકાં કહે છે જે વૃદ્ધને દાંમો રાખવો તે સ્વોદું કહે છે. જે કારણે વૃદ્ધ, કોશ્ સૂત્રમાં કહ્યા નથી. દશવૈકાલિકે વિધિવાદે દાંડો પડિલેહવો કહ્યો છે. હવે પ્રસ્તુત કહે છે.

સાધુને જિનપ્રતિમાતણું ॥ વૈયાવચ્ચ ત્યહાં બોલ્યુંરે ॥ એહ

અરથથકો કુમતિનું ॥ હિયરું કાંઈ ન સોલ્યુંરે ॥ શા. ॥ એ ॥

અર્થ:-સાધુને જિનપ્રતિમાતણું કે. મુનિને જિનપ્રતિમાતણું ઘટલે મુનિને જિનપ્રતિમાનું, વૈયાવચ્ચ ત્યહાં બોલ્યું કે. તે પ્રશ્નવ્યાકરણમાંજ કહ્યું. ચેશ્ચઠે નિજ્જારઠિ ॥ એ પદે અનંતર વર-ગતો આવ્યા. તેહ અરથથકો પણ કુમતિનું કે. જિનવચન ઉઘાપક દુષ્ટ મતિના ઘણીનું, હૈયું

काइ न खोल्थुं के० लगार मात्र पण न उघड्युं; अथवा कांइ न खोल्थुं के० शे न खोल्थुं ? इति
नवम गाथार्थ ॥ ए ॥

संघतणी जेम थापना ॥ वैयावच्च जस वादोरे ॥ जाणीए

जिनप्रतिमातणुं ॥ तेम ईहां कवण विवादोरे ॥ शा० ॥ १० ॥

अर्थ:-संघतणी जेम थापना के० जेम पूर्वे बोल कहा त्यां संघनुं स्थापन करवुं. वैयावच्च
के० ते संघनुं वैयावच्च करवुं. जस वादो के० ते संघनो जश बोलवो. तेम के० जेम संघने तेम
जिनप्रतिमाने पण जाणवुं. इहां कवण विवादो के० अहींयां पाधरुं विचारे तेने शो विवाद ठे ?
इति दशम गाथार्थ ॥ १० ॥

हवे अहींयां जिनप्रतिमा अधिकार ठे माटे स्तवन मध्ये नथी गुंथ्यो, तोपण व्यवहारसूत्रथी
आलोयण अधिकार लखीए ठैये, ते निश्चयथी जाणजोजी. जे निरकु के० जे भिक्षु साधु, अन्नयरं
के० अनेरो, अकिच्चठाणं पडिसेवित्ता के० करवाने अयोग्य स्थानक पडिसेविने, इहेज्जाए के०
वांछे. आलोइत्तए के० आलोचवुं तो, जहेव के० ज्यांहां, अप्पणो के० पोतानो, आयरिय उवझाए

पासेज्ञा के० आचार्य उपाध्याय देखे, कप्पइ से के० कट्पे ते साधुने, तस्संतिए के० तेनी समीपे
 आलोइत्तए वा के० आलोचवुं, पडिक्कमित्तए वा के० पडिक्कमवुं. उवट्ठित्तए वा के० प्रायश्चित्ते टालवा
 विसोहित्तए वा के० आत्माने विशुद्धि करवा, अकरणयाए के० फरीअण करवे. अप्पुठित्तए वा के०
 एहवो उजमाल थयो. अहारिहं के० यथायोग्य, तवो कम्मं के० तप कर्म, पायष्ठित्तं के० प्रायश्चित्त,
 पडिवज्जित्तए वा के० अंगोकार करीने विचरे छे. नो चेवणं अप्पणो आयरिय उवझाय पासेज्ञा
 के० कदाचित् पोताना आचार्य तथा उपाध्याय न मट्या तो, जंठेव संजोइयं साहम्मियं के०
 ज्यहां आहार पाणी जेळुं करे ठे एवा सरखा धर्मना साधु, बहुस्सुयं के० बहुश्रुत,
 वझागमं के० घणा आगमना जाण, पासेज्ञा के० तेमने देखीने, कप्पइ से तस्संतिए के०
 ते सांजोगिक साधुने समीपे कट्पे, आलोइत्तए वा के० आलोचवुं. जाव पडिक्कमित्तए वा
 के० यावत् पडिक्कमवुं, नो चेवणं संजोइयं के० वली ते सांजोगिक पण, साहम्मियं
 के० सरखा धर्मना धणी, वझागमं पासेज्ञा के० घणा आगमना जाण एवा न देखे
 तो, जंठेव अन्न संजोइयं साहम्मियं के० ज्यहां अन्यसांजोगिक आहार पाणी एकठां न करवां ते

साथै एवा सरखा धर्मी, बहुस्सुयं के० बहुश्रुत, बज्झागमं पासेज्जा के० घणा आगमना जाण देखे.
कप्पइ से तस्संतिए के० तेमनी समीपे कट्पे. आलोइत्तए वा के० आलोचवुं. जाव पडिवज्जित्तए वा
के० यावत् प्रायश्चित्त ले, नो चेवणं अन्नसंजोइयं के० ते अन्य सांजोगिक पण न मळ्या, साह-
म्मियं के० साधर्मिक, बहुस्सुयं के० बहुश्रुत, बज्झागमं पासेज्जा के० बहु आगमना धणी न देखे
तो; जहेव सारूवियं के० ज्यां साधुना वेषधारी, बहुस्सुयं के० बहुश्रुत, बज्झागमं पासेज्जा के० बहु
आगमना धणी देखे. कप्पंति से तस्संतिए के० तेहनी पासे कट्पे. आलोइत्तए वा के० आलोचवुं.
जाव पडिवज्जित्तए वा के० यावत् प्रायश्चित्त पडिवज्जवुं, नो चेवणं सारूवियं के० कदाचित् वेषधारी,
बहुस्सुयं के० बहुश्रुत, बज्झागमं पासेज्जा के० बहु आगमवंत न देखे तो, जहेव समणोवासंगं के०
ज्यहां श्रमणोपासक श्रावक चारित्र सेवी पाठळथी पळ्या ठे, साधुपण मूकीने श्रावक थया ठे.
पढाकडुं के० तेहने पश्चात्कृत श्रमणोपासक कहिए, बहुस्सुयं के० बहुश्रुत, बज्झागमं के० बहु
आगमना जाणने, पासेज्जा के० देखे, कप्पइ से तस्संतिए के० तेनी पासे कट्पे. आलोइत्तए वा के०
आलोचवुं. जाव पडिवज्जित्तए वा के० यावत् प्रायश्चित्त पडिवज्जे. नो चेवणं समणोवासंग के० श्र-

मणोपासक पुर्वे कहा एवा न देखे, पञ्चाकडं के० पश्चात्कृत, बहुस्सुयं के० बहुश्रुत, वज्रागमं
 पासेज्जा के० बहु आगमना धणी न देखे तो; जठेव सम्मंजावियाइं के० ज्यां सम्यक्जावित एटले
 सुविहित, प्रतिष्ठित चेइयाइं के० जिनप्रतिमा; ॥ चैत्यं जिनौकस्तद्धिवमिति वचनात्; ॥ एवी प्रतिमा,
 पासेज्जा के० देखे. कप्पइ के० कल्पे, से तस्संतिए के० तेहनी पासे, आलोइत्तए वा के० आलोचवुं.
 जावपन्निवज्जित्तए वा के० यावत्पडिवज्जवुं, नो चेवणं सम्मं भावियाइं चेइयाइं पासेज्जा के० सम्यग्-
 जावित चैत्य पण न देखे तो, बहिया गामस्स वा के० गामने बाहेर, अथवा, जाव सन्निवेशस्सव
 के० यावत् सन्निवेशने बाहेर, पाणाज्जिमुहे वा के० पूर्वदिशिने सामा अथवा, उदिणाज्जिमुहे वा के०
 उत्तर सन्मुख रहिने. इत्यादिक पाठ ठे.

इत्यादिक व्यवहार प्रथमोद्देशके ठे तो मुनि चैत्यनी साखे आलोयण लीए एम कह्युं. अहीयां
 चैत्यनो अर्थ बीजो थायज नहीं; तो गृहस्थ, देव पूजा वैयावच्च चैत्यनुं करे तेहनं शुं कहेवुं?
 तोपण मूर्खोनी आंखो उघडती नथी. हवे अधिकार बोले ठे.

एम सवि श्रावक साधुने ॥ वंदनानो अधिकारोरे ॥

वि०

स्तु०

॥५५॥

सूत्रे कथ्यो प्रतिमातणो ॥ हवे कहुं पूजा विचारोरे ॥ शा० ॥ ११ ॥

अर्थः—एम सर्व श्रावक साधुने वंदनानो अधिकार प्रतिमानो सूत्रे कथ्यो, एटले प्रतिमानो अधिकार, वंदनानो सूत्रे करीने अमे कथ्यो. हवे पूजानो अधिकार कहुं तुं. एटले प्रसंगागत पूर्वे सूर्याज्ञादिकना पूजाना अधिकार कथ्या ठे, पण मनुष्यना अधिकार हवे कहेवाशे. इति गाथार्थ ॥११॥

याग अनेक कस्या कथां ॥ श्रीसिद्धारथ राजेरे ॥

ते जिन पूजना कटपमां ॥ पशुना याग न ठाजेरे ॥ शा० ॥ १२ ॥

अर्थः—याग अनेक कस्या कथां के० अनेक याग कस्या, श्रीसिद्धारथराजे के० श्री सिद्धारथ राजाए कस्या कथां ठे. ते याग, जिनेश्वरनी पूजा ठे. श्रीकटपसूत्रमां कथां ठे. अहींयां ते डुष्ट, पशुना याग बतावे ठे, ते पशुना याग कहेतां ठाजे नहीं. इति गाथार्थ ॥ १२ ॥ ते कल्प सूत्रनो पाठ लखीए ठैए. तएणं सिद्धदेराया दसाहियाए ठिइं वडियाए वट्टमाणीए सइएय साहस्सिएय सयसाहस्सिएय जाएय भाएय दलमाणेय दवावेमाणेय लंभेमाणे पक्खिमाणे पक्खिवावेमाणे एवं विहरइ. इति कटपसूत्रे. अर्थ—तएणं सिद्धदेराया के० तेवारे सिद्धार्थराजा, दसा हियाए के० दश

हुं०
स्त०

॥५५॥

દિવસની, ઠિંદવડિયાએ કે ૦ સ્થિતિ પતાકા કુલસ્થિતિરૂપ પ્રવર્તે થકે, સદ્દેશ્ય કે ૦ સૈકમો ગમે,
 સાહસિસે કે ૦ હજારો ગમે, સય સાહસિસે કે ૦ લાખો ગમે, જાણ્ય કે ૦ યાગ, અર્હિયાં યાગ-
 શબ્દે અરિહંતનો પ્રતિમાનો પૂજા લેણે. દાણ્ય કે ૦ પર્વ દિવસાદિકનેવિષે દેખવું. જાણ્ય કે ૦ જાગે
 લાધ્યું ડ્રવ્ય, તેહનો જાગ. દલમાણે કે ૦ દેતા, દવાવેમાણે કે ૦ દેવરાવતા, લંભેમાણે કે ૦ જે પોતાને
 લાજ આવે, પમ્હિમાણે કે ૦ ગ્રહેતા, પમ્હિવાવેમાણે કે ૦ ગ્રહેવરાવતા. એવં વિહરણ કે ૦ એમ વિચરે.

અર્હિયાં જિનપ્રતિમાનો પૂજા લાખોગમે કહી, તેહમાં તે કુમતિ, પરમેશ્વરના પિતાને યાગ તે
 પશુને હોમવું એમ કહે ઠે; તેહના મુખ ઉપર આચારાંગનો સાલ રૂપ ચગેટો મારે ઠે.

શ્રી જિન પાસને તોરથે ॥ સમણોપાસક તેહોરે ॥

પ્રથમ અંગે કહ્યો તેહને ॥ શ્રી જિનપૂજાનો નેહોરે ॥ શ ૭ ॥ ૧૩ ॥

અર્થ:-શ્રીજિનપાસને તોરથે કે ૦ શ્રીપાર્શ્વનાથ સ્વામિના તોરથનેવિષે, સમણોપાસક તેહો કે ૦
 તે સિદ્ધાર્થરાજા તથા ત્રિસલારાણી સમણોનાં ઉપાસક એટલે આવક ઠે. પ્રથમઅંગે કે ૦ પ્રથમાંગ જે
 આચારાંગ, તેહનેવિષે કહ્યું ઠે. તેહને કે ૦ એ રોતે તે સિદ્ધાર્થ રાજા અને ત્રિસલા રાણીને, શ્રીજિન-

वि०
स्तु०
॥५६॥

पूजानो नेहो के० श्रीजिनेश्वरनी पूजानो स्नेह ठे. ते श्रावक थका बीजा याग केम करे ? इति
ज्ञाव. तथा वली यजू एवो धातु, देवपूजावाचक ठे. ते मूढा अनकार न समजे. आचारांगे वीरनां
मातपिता श्रमणोपासक कहां ठे; ते पाठ लखीए ठैए. समणस्स जगवउ महावीरस्स अम्मापियरो
पासावच्चिज्जा समणोवासगा आविहोढा तेणं बहुणिवासाणि समणोवासगरियागं पालइत्ता ठएहं
जोव निकायाणं संरक्खणनिमित्तं आलोइत्ता नंदित्ता गरहित्ता अहारिहं उत्तग्गुण पायडित्तं पडि-
वज्जित्ता कुससंथारं डुरुहित्ता जत्तं पच्चस्कायंति पच्चस्क यंतित्ता अञ्चुए कप्पे देवताए उववत्ता
तउणं आउरक्खणं जवक्खणं ठिइक्खणं महाविदेहे वासे चरिमेणं उस्सासेणं सिस्सिसंति बुद्धि-
संति मुच्चेसंति सबडुक्काणमंतं करिस्संति ॥ अर्थः समणस्सजगवउ इत्यादि. श्रमण जगवान
महावीरनां अम्मापियरो के० माता पिता, पासावच्चिज्जा के० पार्श्वनाथना अपत्य एटले शिष्य
परंपरा तेहना, समणोवासगा आविहोढा के० श्रमणोपासक श्रावक होता हवा. तेणं इत्यादि ते
घणां वर्ष लगे श्रमणोपासकनो पर्याय पालीने, ठएहं जोव निकायाणां के० ठकाय जीवनी संरक्खण-
निमित्तं के० रक्षाने निमित्ते, आलोइत्ता के० आलोइने, नंदित्ता के० आत्म साखे निंदा करीने,

गरहिता के० गुरुसाखे गर्हा करीने, अहारिहं के० यथायोग्यपणे, उत्तरगुण पायडितं पक्विज्जिता
 के० उत्तरगुणरूप प्रायश्चित्त अंगीकार करीने, कुससंधारं दुरुहिता के० डाभना संधारा उपर
 वेशीने, भत्तं पच्चस्कायंति के० आहारपाणीनां पच्चस्काण करे, करीने अच्युए कप्पे देवताए उव-
 वन्ना के० अच्युत जे वारमो देवलोक-त्यां देवतापणे उपन्यां. तज्जणं के० त्यां थकी देवतासंबंधी,
 आउस्काएणं के० आयुष्यनो क्षय थये थके एम ज्वनो क्षय, एम ते आयुष्यनी स्थितिनो क्षय
 थये थके, महा विदेहवासे के० महाविदेह क्षेत्रने विषे, चरमेणं उतासेणं के० ठेछे श्वासोश्वासे; सि-
 क्षिसंति के० निष्ठितार्थ थाशे. बुद्धिस्संति के० तत्त्वना जाण थाशे, मुच्चेसंति के० आठे कर्मथी मूकाशे,
 सबदुस्काणमंतं करिस्संति के० सकल दुःखनो अंत करशे. ए रीतिनां श्रावक सिद्धार्थ राजा अने
 त्रिशला राणी ठे. ते अरिहंत पूजारूप यज्ञ करे पण बीजा पशूवधरूप यज्ञ न करे. इति गाथार्थ ॥१३॥

श्रेणिक महावल प्रमुखना ॥ एम अधिकार अनेकोरे ॥ ७६

अंगे वली औपदी ॥ पूजा प्रगट विवेकोरे ॥ शा० ॥ १४ ॥

अर्थ:-श्रेणिक महावल प्रमुखना के० ए रीते श्रेणिकराजा अने महावल प्रमुखना अनेक अधिकार

वि०

स्तु०

॥५७॥

श्री सिद्धांतमां ठे. त्यां ॥ ण्हायाकयबलिकम्मा ॥ एवा पाठ ठे. त्यां बलिकर्म ते पूजानो अर्थ ठे. ते आगल
चोथा ढालमां कहोशुं. वलो ठठे अंगे के० श्री ज्ञातासूत्रनेविषे, द्रौपदी पूजा प्रगट विवेकोरे के० द्रौप-
दीए प्रगट विवेके पूजा करी ठे. इति गार्थार्थ. ते ज्ञातासूत्रनो पाठ लखीए ठैए. ॥ तएणं सादोवई
राय वरकन्ना जेणेव मज्झणघरे तेणेव उवागवई मज्झणघरं अणुपविसइ ण्हाया कय बलिकम्मा
कयकोउअ मंगल पायवित्ता सुद्धपावेसाइं वढाइं परिहियाइं मज्झणघराउं पणिक्कमई जेणेव जि-
णघरे तेणेव उवागवइ जिणघरं अणुपविसइ पविसइत्ता आलोए जिणपडिमाणं पणामं करइ लो-
महवयं परामुसई एवं जहा सूरियात्तो जिणपडिमाउं अच्चेइं तहेव ज्ञाणिअवं जाव धूवंरुहइ धू-
वंडहइत्ता वामंजाणु अंचेइ अंचेइत्ता दाहिणजाणु धरणि तलं सिनिहवु तिक्कुत्तो मुद्दाण धरणि
तलं सिनिवेसेइ सिनिवेसेइत्ता ईसिं पच्चणमई करयल जाव कट्टु एवं वयासी नमोवुणं अरिहताणं
जगवंताणं जावसंपत्ताणं वंदई नमंसई जिणघराउं पणिक्कइ. ॥ इति ज्ञातासूत्र अध्ययन सोल-
मे. अर्थः-तएणं सादोवइ रायवरकन्ना के० तेवारे ते द्रौपदी, राजवरनी कन्या, जेणेव मज्झणघरे
के० ज्यां स्नान मज्जन करवानुं घर ठे, तेणेव उवागवइ के० त्यां आवे. मज्झणघरं अणुपविसइ

हुं०
स्त०

॥५७॥

के० मज्जनघरमां पेशे. एहाया के० स्नान करयुं कयबलिकम्मा के० करयुं ठे वलिकर्म पूजानुं कार्य,
अर्थात्, इहां घरमां देहरानोपूजा लेइए. ए देहरानुं स्नान घरे कयुं. एटले आव्युं. शामाटे के
विस्तारे जिनपूजातो आगल कहेशे. कयकोजअ मंगल पायडिता के० कौतुक ते तिलकादिक. मं-
गल ते दधि डोव अक्षतादिक-तेहज प्रायश्चित्त. दुःस्वप्नादिकनां घातक, ते कय के० कस्यां ठे
जेणे, सुद्धपावेसाइं वडाइ परिहियाइं के० शुद्ध जे उज्ज्वल, पावेसाइ के० देहेरे जावा योग्य एवां
वस्त्र पेह्यीं ठे, मज्जनघराउं पम्पिण्णकमई के० मज्जनघरमांथी नोकले. जेणेव जिणघरे के० ज्यां
जिनघर ठे त्यां आवे. जिणघरं अणुपविसइं के० जिनघरमां पेशे; पेशीने आलोए के० दीठे थके,
जिनपम्पिमाणं पणामं करइ के० जिनप्रतिमाने प्रणाम करे. अहींयां पण जिनघर कहो बोलाव्युं.
माटे जिनप्रतिमा ते जिन ठे; नहीतर गणधरने ए पाठ कहेतां मृषावाद थाय. हवे लोमहठ्ठयं प-
रामुसइ के० मोर पींठो ले, एवं जहः सूरियाज्जो जिणपम्पिमाउं अच्चेइं तहेव ज्ञाणियव्वं के० जेम
सूर्याज्ज देवता जिनप्रतिमाने पूजे तेम सघलोय विधि जाणवो. ते अधिकार सूर्याज्जनो त्यां लगे
कहेवो. जाव धूवंडहइ के० यावत् धूप दहे ते विस्तार पूर्वे सूर्याज्जने अधिकारे कह्यो ठे; त्यांथो

वि०
स्तु०
॥५८॥

जाणवो. ते धूप दहीने, वामंजाणं अंचेइ के० डाबो ढींचण उंचो राखे, दाहिणं जाणुं धरणितलं-
सिनिहट्टु के० जमणो ढींचण धरतीए थापे; थापीने तिरकतो के० त्रणवार मुद्धाणं के० मस्तक,
धरणितलंसि के० पृथ्वीतलप्रत्ये निवेसइ के० थापे—थापीने, ईसिंपच्चुणमइं के० लगारेक नीचे नमे.
करयल जावकटु के० हाथ जोडी दश नख जेला करो मस्तके अंजली कराने, एवंवयासी के० एम
कहे. नमोबुणं, अरिहंताणं जगवंताणं के० नमस्कार थाओ अरिहंत जगवंत प्रत्ये. जाव संपत्ताणं
के० यावत् सिद्धिगतिप्रत्ये पाम्या वो. यावत् शब्दे शक्रस्तव संपूर्ण थयो कहेवो. पढी वंदइं के०
वंदना करे, नमंसइ के० नमस्कार करे. जिणघराउ पडिणिखइं के० जिनघरमांथो नीकले. एनो
विशेष अर्थ टीकाथी जाणवो. अहीयां ते कुमति एम कहे ठे जे ड्रौपदी श्राविका न होती, ते
पूजाकरे एमां शुं ? एम कहे ठे तेहने शिक्षा देतां श्राविका ठरावे ठे.

नारद देखीने नवि थई ॥ उज्जी तेह सुजाणरे ॥ जाणोए

तेणे ते श्राविका ॥ अक्षर एहज प्रमाणरे ॥ शा० ॥ १५ ॥

अर्थ:-नारद देखीने नवि थई उज्जी के० जे ड्रौपदी नारद आव्या तेवारे असंयमी जाणीने

हुं०
स्त०

॥५८॥

उज्जी न थई. तेह सुजाण के० एहवी ते सुजाण माही. जाणिए तेणे ते श्राविका के० ते कारणे
 तेने श्राविका जाणीए. श्राविकाविना असंयमी आगल उज्जा न थावुं, एहवुं केम जाणे ? अक्षर
 एहज प्रमाण के० अक्षर तेहज प्रमाण छे. एटले अहींयां आगम प्रमाणे श्राविका छे. इति गाथा-
 र्थः ॥ १५ ॥ ते आलावो ज्ञातानो छे ते लखीए छैए. ॥ तएणं सादोवईदेवी कबुद्धं नारयं असंजय
 अविरय अपडिहय पच्चस्काय पावकमंतिकट्टु नो आढाई नो परिआणाई णो अपुछेइ ॥ इति. अर्थः-
 तएणं के० जेवारे नारद आव्या तेवारे, सादोवईदेवी के० ते ड्रौपदीदेवी, कबुद्ध नारयं के० कब-
 लनामा नवमा नारदप्रत्ये, असंजय के० असंजयो, अविरय के० अविरती, अपडिहय पच्चस्काय
 के० नथी हएयां, नथी पचख्यां पावकम्मं के० पापकर्म जेणे, इति कट्टु के० एम करीने, णो आढाई के०
 न आदर करे, नो परिआणाइ के० आव्यो जाणे पण नही नो अपुछेइ के० उज्जी पण न थाय. इति.

वलो ते ड्रौपदी श्राविका ठे तेनुं वोजुं प्रमाण कहे ठे.

आंबिल अंतर ठळुं ॥ जपसर्गे तप कीधुरे ॥ केम नवि
 कहिए ते श्राविका ॥ धर्मे काय सीधुरे ॥ शा० ॥ १६ ॥

वि०
स्तु०
॥५॥

अर्थः—आंबिल अंतर ठठनो उपसर्गे के० जेवारे अमरकंकाए झौपदोने लेई गया ते उपस-
र्गमां ठठने पारणे आंबिल एहवुं तप कीधुं. केम नवि कहिए ते श्राविका के० तेने श्राविका केम
न कहिए ? वली धर्मथो जेनुं कार्य पण सिद्ध थयुं.

हवे तेणे ठठ ठठनुं तप कर्थुं ते आलावो लखीए बैए.

तंमाणुं तुमं देवाणुप्पिया ओहय जावस्सियाहि तुमणं मए सद्धिं विजलाइ जोग जोगाइं
जाव विहराहि तएणं सादोवइदेवी पउमंनान्नं एवं वयासी एवं खलु देवाणुप्पिया जंबूद्वीवे द्वीवे
भारहे वासे बारवईए कएहेनामं वासुदेवे ममपिय ज्ञाउए परिवसइं तं जइणंसे ठएहं मासाणं
मम कूवं नोहवमागइं तएणं अहं देवाणुप्पिया जं तुमं वदसि तस्स आणाउवाय वयणणिदेसे
चिठिस्सामि तएणं से पउमे दोवइए एयमठं पडिसुणेइं दोवइदेवी कन्नंतेउरेठावेइ तएणं सा दो-
वईदेवी ठठं ठठेणं अणिरिक्तेणं आयंबिल परिग्गाहिएणं तवो कम्मेणं अप्पाणजावेमाणे विहरइ,
॥ इति. अर्थः तंमाणुं तुमं देवाणुप्पिया ओहय जावस्सियाहि के० अमरकंकाए जेवारे पद्मोत्तरराजा-
ए झौपदोने मित्र देवता कने तेडावी तेवारे झौपदी विकल्प करती जाणीने पद्मोत्तर झौपदीने कहे

हुं०
स्त०

॥५॥

ठे. उपहत मनथकी यावत् मत्त आर्तध्यान करी, तुमणंमएसद्धि के० तमे मारी साथे, विजलाइं
जोग भोगाई जाव विहराहि के० विपुल जोग जोगवतां थकां विचरो. तएणं सा दोवईदेवी के०
ते वारे ते द्रौपदी देवी, पञ्चमंनाभं एवं वयासी के० पञ्चनाभप्रत्ये एम कहे. एवं खलु देवाणु के०
हे देवानुप्रिय, जंबूद्वीवे द्वीवे के जंबू द्वीपनामा द्वीपने विषे नारदेवासे के० नरतक्षेत्रने विषे, त्यां
वारवइए के० द्वारका नगरीने विषे, कण्हे नामं वासुदेवं के० कृष्ण नामे वासुदेव ठे ते, समपि-
यभाजए के० माहरा नर्तारना जाइ ठे. परिवसई के० त्यां वसे छे. तं जइणंसे के० ते जो, ठण्हं
मासाणं के० ठ महीनामां, मम के मने, कूवं के० पाछी वालवा, नोहव मागछइ के० नहीं आवे,
तएणं अहं देवाणुं के० तो हुं हे देवानुप्रिय, जं तुमं वदसि के० जे तुं कहीश, तस्सआणाजवाय
वयणनिदेसे चिठिस्सामि के० आज्ञानुपाय वचन निर्देशे रहीश. तएणं से पञ्चमे के० ते वारे ते प-
ञ्चनाभ, दोवईए एयमठं पन्निसेणइ के० द्रौपदीनी ए वात मानी. पछी दोवईदेवी के० द्रौपदीदेवी-
ने, कन्नंते जरेठावेइ के० कन्याना अंतेजर मध्ये मूके, तएणं सा दोवईदेवी के० ते वारे ते द्रौपदी-
देवी, ठठं छठेणं के० ठठ ठठने, अणित्तेणं के० निरंतर, आयंबिल परिगाहिणं के० आंबिल

વિ
સ્ત
૧૬૦

પરિગ્રહીત, તવોકર્મ કે તપકર્મે કરીને, ઇટલે છઠ છઠ્ઠને પારણે આંબિલ કરતી થકી, અપ્પાણં
જાવેમાણે કે આત્માને ભાવતી થકી, વિહસ્ય કે વિચરે ॥ ઇતિ.

વલી કુમતિ કહે છે જે ડ્રૌપદી શ્રાવિકા નથી એમ કહે છે. તેહને દૃષ્ટાંત દઈ વલી ડ્રૌપદીને
શ્રાવિકા ઠરાવે છે.

રાયકન્યા કહી શ્રાવિકા ॥ ન કહી જે જૂલેરે ॥ રાજીમતી

કહી તેહવી ॥ તિહાં સંદેહ તે જૂલેરે ॥ શા ૭ ॥ ૧૭ ॥

અર્થ:—રાયકન્યા કહી કે ડ્રૌપદીને રાજકન્યા કહે છે, પણ શ્રાવિકા ન કહી કે શ્રાવિકા
નથી કહી. એમ જે ભૂલે કે એવી વાતો કરીને જે જૂલે છે તેહને ઉત્તર કહે છે. રાજીમતી કહી
તેહવી કે જેમ રાજીમતી સાધ્વી થકી રાજકન્યા કહી છે, અથવા મહિનાથને જ્ઞાતાસૂત્રમધ્યે રા-
જકન્યા કહી છે; તેહમાં શ્રાવિકાપણુ તથા સાધ્વીપણુ કેમ ગયું? તેમ ડ્રૌપદી પણ જાણવી. એ
દૃષ્ટાંતે, સંદેહ તે જૂલે કે સંદેહ જાતો રહે. યતઃ ॥ અહ સા રાયવરકન્ના સુઠિયા નિયમવણ ॥
ઇતિ ઉત્તરાધ્યયને. વલી કુમતિ કહે છે જે પરણ્યા પઠી સમકિત પામી છે; તે પાંચ ઝરતાર કર્યા

एटले नियाणुं कर्युं हतुं ते पूरुं थयुं; माटे मिथ्यात्व थकां पूजा करीठे. एम कहे ठे तेहने हवे उत्तर वाले ठे.
हरि परे कर्म नियाणनुं ॥ इह जवे जोग न नासेरे ॥

समकित लहे परण्यापठी ॥ कहे ते शुं न विमासेरे? ॥ शा० ॥ १० ॥

अर्थ:-हरि परे के० श्रीकृष्णनी पेरे, कर्मनियाणनुं के० नियाणनुं जे कर्म तेणे करी, इह जवे के० आ भवपर्यंत, जोग न नासे के० जोग नासे नही. एटले आ जवपर्यंत जोगवे, तेवारे लुटको थाय. समकित लहे परण्या पठी के० परण्या पठी समकित पामी, कहे ते शुं न विमासेरे? के० एम कहे ठे ते केम नथी विचारता? इति अक्षरार्थ. जावार्थ तो ए ठे जे दशाश्रुतस्कंधमां नव प्रकारनां नियाणां कहां ठे. ते मध्ये धुरनां सात नियाणां कामजोगनां ठे, ते उत्कृष्टे रसे नियाणुं कर्युं होय तो समकित न पामे; अने जो मंद रसे नियाणुं कर्युं होय तो सुखे समकित पामे. जेम कृष्ण, वासुदेवनुं नियाणुं करीने उपन्या ठे, तेहने पण समकितनी प्राप्ति थइ ठे. कोइ हुंढिज वोळ्यो जे वासुदेवनी पदवी पाम्या एटले नियाणु पूरु थयुं, माटे वासुदेवनी पदवी पाम्या पछी समकित पाम्या छे; तेम झौपदी पण पांच जरतार पामी एटले नियाणुं पुरु थयुं पछी परणीने

समकित पामी ते खोटुं कहे छे. जे माटे नियाणु तो भव लगे पहुँचे. केमके दशाश्रुतस्कंधमांज नवमुं नियाणुं दीक्षानुं कह्युं छे; ते दीक्षा लीधी एटले नियाणु पुरुं थयुं जोइए. तेवारे तेहज जवने विषे केवलज्ञान उपन्युं जोइए. ते केवलज्ञान उपजवानी तो दीक्षाना नियाणावाला ने ना कही ठे. तद्यथा ॥ एवं खलु समणाजसो निगगंथे वा निगगंथी वा नियाणंकिच्चा तस्स ठाणस्स अणालोइअ अपक्किंते सव्वं तं चेव सेणं मुंडे जवित्ता आगाराउं अणगारं पव्वएस्सा सेणं तेणैव जवग्गहणेणं सिज्जेज्जा जाव सव्व दुक्काणं अंतं करेज्जा नो इण्ठे समठे ॥ इत्यादि. एमां एम कह्युं जे, ते दीक्षाना नियाणावालो ते जवमां मोक्षे न जाय. ते माटे नियाणुं ते भव पूरो थाय त्यां लगे पहुँचे. पण मंद रसे नियाणु करयुं होय तो सम्यक्त्वादिक गुण सुखे पामे. एक केवलज्ञान न पामे. ते माटे झौपदीनुं नियाणुं मंदरसेज छे. ते कारणे बाट्यावस्थाने विषे समकित पामी संभवे छे. बाकी तो आम्राय विना सूत्र अक्षर देखीने अर्थ करीश ते एहज दशाश्रुतस्कंधमां त्रीश थानके महा मोहनोय कर्म बांधे. ते महामोहनी तो उत्कृष्टी सीत्तेर कोडाकोडी स्थिति ठे तो परदेशी राजाने समकित अणुवतनी प्राप्ति न थइ जोइए. जे माटे परदेशी राजाए तो घणा पंचेद्रिय

જીવોની હિંસા કરી છે; તે તો રાયપસેણીસૂત્રમાં પ્રસિદ્ધ છે. તે મહામોહની બાંધીને ઘણો સંસાર રજ્યો જોડે પણ તે તો એકાવતારી છે; તે વારે એ સૂત્ર કેમ મલશે? અને સૂત્રમાં તો ડ્રૌપદીએ પૂજા કરી તેવારે સૂર્યાભને લાવ્યો છે; તે લેખે પણ સમકિતો તો અવશ્ય ઠરેજ છે. વલી પરણવાની થક પકમાં મહામોહની ત્રીઠમાં જિનપૂજાની કરણો સાંજરી છે, એ પક્ષી શ્રદ્ધાવંતીનાં લક્ષણ છે. તેમાટે ડ્રૌપદી સુલજ્ઞવોધિ હતી; માટે જિનપૂજા સાંભરી છે. અહિંયાં કોઈ કહેશે જે એકજ વાર પૂજી કહી છે, પઠો તો કહીંએ પૂજી નથી. તેહને કહીંએ જે એકવાર પણ કહીંછે. અને ડ્રૌપદીએ લાધું તો એકવાર નથી કહ્યું માટે લાધું પણ નહીં હોય. વલી તુંગોયા નગરોમાં શ્રાવકે સાધુ એકજવાર વાંચ્યા છે, તથા આણંદ કામદેવાદિકે જગવંતને એકજવાર વાંચ્યા છે; તે કેમ વીજીવાર નહીંજ વાંચ્યા હોય? વલી જો પરણતાં મોહની ત્રીઠમાં જિનપૂજા કરી છે તો વીજે કાલે તો અવશ્ય પૂજા કરીજ હશે; એમાં શી શંકા છે? વલી મૂર્ખ કહે છે જે એ સ્ત્રી બતાવી તો કોઈ શ્રાવક કાં ન કહ્યો? તેને કહીંએ જે પ્રભુજીને રેવતી શ્રાવિકાએજ ઔષધ વહોરાવ્યું તો શ્રાવકે વહોરાવ્યું એમ કાં ન કહ્યું? વલી પ્રથમસિદ્ધ મરુદેવીમાતા થયાં તથા વોર પ્રજુનો અભિગ્રહ ૪ માસ પાંચ દિન

વિ.
સ્તુ.
॥૬૨॥

જાણે ચંદનબાલાએ પૂરો કસ્યો છે; તથા સંગમાના ઉપસર્ગને ઠ મહીને વત્સપાલી મોસીએ પારણ પ-
રમાન્ને કરાવ્યું છે. વલી એ ચોવીશીમાં મહિનાથજી અનંતી ચોવીશી એ સ્ત્રીપણે તીર્થંકર થયા. ઇ-
ત્યાદિક. આ ચોવીશીમાં સ્ત્રીજાણે ઘણાં મોટાં કામ કસ્યાં છે; તે પ્રાયઃ પુરુષ તો કરે તેમાં શી વ-
ડાડ ? પણ સ્ત્રીજાણે કરવું દોહલું છે. તેમ પુરુષને તો પૂજાનાં કારણ મેલવવાં સુગમ છે; પણ સ્ત્રીને
વિષમ છે; માટે દ્રૌપદીનો અધિકાર વિસ્તારે કહ્યો છે. જો સ્ત્રીએ એમ પૂજા કરી તો પુરુષે તો ઘ-
ણીજ કરી છે; એમાં શો સંદેહ ? એ જ્ઞાવઃ વલી દ્રૌપદીનો નિંદા કરતાં ઘણું દુઃખ પામશે. જેમ
કૌરવોનો નિકંદન થયો. તથા કૈયાકોચક કબીલા સહિત દુઃખ પામ્યો; વલી પદ્મોત્તર રાજા દુઃખ
પામ્યો; અને દ્રૌપદીને શરણે ઊગર્યો. તેમ હુંઢક પણ આ જ્ઞવે જૈનવાહ્ય થયા છે, અને પરજ્ઞવે
શી ગતિ થાશે ? તે જ્ઞાનો જાણે. હવે તે રાજવરકન્યા પોતાના નિયમ વ્રતને વિષે રહી થકી એ
પાઠ દીક્ષા લીધા પઠીનો છે.

વલી કુમતિ કહે છે જે પરણ્યા પછી સમક્ષિત પામી છે, નહીંતર પાંચ ભર્તાર કેમ કરે ? એમ
કહે છે તેને એજ ગાથામાંથી ઉત્તર વાલે છે.

હું.
સ્ત.
॥૬૨॥

॥૬૨॥

हरि परे के० श्रीकृष्णनी पेरे, कर्मनियाणनु के० नियाणानुं जे कर्म-तेणे करी, इहजवे के०
 आ भवमां जोगनो नाश न थाय; तेमाटे, समकित लहे परण्या पठी के० परण्या पठी समकित
 पामो. कहे ते शुं न विमासे के० एम कहे ठे ए वात केम विचारता नथी ? इति अक्षरार्थ. ज्ञा-
 वार्थ तो ए ठे जे, श्रीकृष्णे पूर्वे नियाणुं वासुदेवनुं कयुं हतुं, ते वासुदेव पदवी जव पर्यंत जोग-
 गव्या विना छूटको नहिं; पण समकितने बाधा नथी. तेम झौपदीए पांच जर्तारनुं नियाणुं कयुं
 हतुं, ते पांच जर्तार थया विना छूटको नहीं; पण समकितने बाधा कोणे करी ? जे माटे मनक-
 ल्पित नव नवी वातो उठावो गो ? इति ज्ञाव इति गाथार्थः ॥ १८ ॥

जिणघर केणे करावियुं ॥ तिहां प्रतिमाने पइठारे ॥ तेहनी
 पूजा ते कुण करे ॥ एम परखे ते गरिष्ठारे ॥ शा० ॥ १९ ॥

अर्थ:-जिणघर केणे करावियुं के० देहेरुं जिनेश्वरनुं आवक टाली कोणे करावियुं ? तिहां प्र-
 तिमाने पइछा के० त्यां प्रतिमा तथा प्रतिमानी प्रतिष्ठा एटलां वानां आवकविना कोण करे ?
 एम परखे के० एम परीक्षा जे करे, ते गरिष्ठा के० ते महोटा आदमी जाणवा. पण वगर विचारे
 जेम तेम जे बोले ते हलका जाणवा, इति.

वली कुमति कहे ठे जे परणवा वेला पूज्या ठे. तेने उत्तर कहे ठे.
वर नवि माग्यो ठे पूजतां ॥ शक्रस्तवे शिव मागेरे ॥ भक्तिस-
मी सूरियाज्ञने ॥ विरती विशेषथी जागेरे ॥ शा० ॥ २० ॥

अर्थ:-वर नवि माग्यो ठे पूजतां के० पूजा करतां वर नथो माग्यो. शक्रस्तवे शिव मागे
के० नमोबुणं करतां मोक्ष माग्यो ठे. जे माटे ॥ तिष्णाणं तारयाणं ॥ इत्यादिक पद ज्ञावतां तुं त-
र्यो मुजने तार. इत्यादिक ज्ञावना कीधो ठे. पण वर पामुं तो याग भोग तमारां करशुं, एम नथी
कह्युं. तो अणुतुं आल चढावो कां अनंतो संसार बांधो ? वली कुमति कहे ठे जे सूरियाज्ञनी परे
कूवा, वावी. उंबराप्रमुख पण झौपदीए पूज्यां छे; एम कहे ठे ते खोटुं कहे ठे. जे माटे ॥ जहा
सूरियाज्ञो तहेव जिणपरिमा अच्छेइ ॥ ए पाठे सूर्याज्ञनी परे जिनप्रतिमा पूजे एम कह्युं छे. तथा
देशविरति ठे ते माटे सूर्याज्ञथको विशेष भक्ति ठे एम पण समजवुं. तेहज कहे ठे. भक्तिसमी
सूर्याज्ञने के० सूर्याज्ञ सरखी. हवे भक्ति शब्द आगल जोडीए विरती विशेषथी भक्ति जागे के०
देशविरतीए विशेष भक्ति प्रगट होय. इति गाथार्थ ॥ २० ॥

વલી જિનપ્રતિમાને ॥ ઠાણંસંપત્તાણં ॥ એમ કહ્યું છે. તથા જ્ઞાવતીર્થકરને ઠાણં સંપાવિઝં કામે ॥ એહવા પાઠ છે. માટે સિદ્ધ સ્થાનક પામ્યા છો એમ જિન પ્રતિમાને સિદ્ધ ગણ્યા માટે ભાવતીર્થકરથી પણ એ અપેક્ષાએ અધિકી છે; માટે લૌકિક પૂજા ડ્રૌપદીએ નથી કરી એતો વિશેષે પ્રત્યક્ષ પાઠ જણાય છે. આંખ ઉઘાડી જુએ તે દેખે. વલો કોઈ કુમતિ એમ કહે છે જે જિનઘર તે અવધિજિનનું ઘર, એટલે કોઈ યક્ષનું દેહેરું હતું. શા માટે જે અવધિજિન ઠાણાંગ મધ્યે કહ્યા છે. એમ કહે છે તે છોડું. જે માટે અવધિજિન આગલ કોઈએ શકસ્તવ નથી કર્યું. इति.

ધર્મ વિનય અરિહંતનો ॥ એમ એ લોગ વચારોરે ॥ સંજ-

વે સર્વને જાણિએ ॥ સમકિત શુદ્ધ આચારોરે ॥ શા ૦ ॥ ૨૧ ॥

અર્થ:-ધર્મ વિનય અરિહંતનો એમ એ લોગવચારો કે ૦ એમ એ પૂજા, અરિહંતનો લોકોપચાર વિનય ધર્મ છે; એમ અન્વય કરવો. સંજવે સર્વને જાણિએ કે ૦ જેહને જે સંજવે તેહને તે જાણીએ. એટલે જે સાધુ એણી પેરે કરે, દેશવિરતિ એણી પેરે કરે અને સમકિતી એણી પેરે કરે, એમ જેહને જેવો પાઠ સંજવે તેહને યદ્યપિ સૂત્રકારે ન કહ્યો હોય તોય કહેવો સમજવું. જે જિનપૂજા તે સમકિતનોજ

शुद्ध आचार ठे; पण मिथ्यात्वीनो आचार नथी. इति गाथार्थ. ॥ ११ ॥ ते उपर दृष्टांत कहे ठे.
आणंदनो विधि नवि कह्यो ॥ राय प्रदेशीने पाठेरे ॥ संज्ञव
सर्व न मानशे ॥ वींटाशे तेह आठेरे ॥ शा० ॥ ११ ॥

अर्थ:-आणंदनो विधि नवि कह्यो के० सातमा अंगमां आणंदश्रावकनो विधि कह्यो; ते
रोते नथी कह्यो. क्यां नथी कह्यो ? ते कहे ठे. राय प्रदेशीने पाठे के० रायपसेणीमां प्रदेशी रा-
जाना पाठमां नथी कह्यो ते माटे शुं आणंदे जेम व्रत समकित उचर्यां तेम प्रदेशीए शुं नथी
उचर्यां ? ते माटे जेने जे संज्ञव होय ते मानवो तथा, संज्ञव सर्व न मानशे के० सघलो ए
संज्ञव नही माने, वींटाशे तेह आठे के० ते आठे कर्मे वींटाशे, एटले घणो संसार रज्जलशे. तथा
वली एहज संभव देखामे ठे.

पन्निकमणादिक क्रम नहीं ॥ पाठे सप्तम अंगेरे ॥ पढम अणु-
जुगथी प्रकरणे ॥ सर्व कह्यो विधि रंगेरे ॥ शा० ॥ १२ ॥

अर्थ:-पन्निकमणादिक क्रम के० पन्निकमणादिकनो अनुक्रम, ते पाठे सप्तम अंगे नही के०

उपासकदशांगमां पाठ नथો. एटले ए जाव जे साधुने पस्किमणानो अनुक्रमतो थोडोएक
 श्री उत्तराध्ययने सामाचारो अध्ययनमां कह्यो छे, पण श्रावकने तो सातमा अंगमां आणंदादि-
 कने कांइए बताव्यो नही; तेवारे श्राविक, पस्किमणांदिक् कोण सूत्र उपर करे ? तेमाटे ए नगु-
 रांने उत्तर देवानुं ठेकाणुं नथी. इहां शिष्ये पूठयुं के हें स्वामिन्, तेवारे श्रावक क्यांथी करे ठे ?
 तेहने करुणाए पाछो जवाब कहे छे. पढमअणुर्जगथी के० प्रथमानुयोग जे दृष्टिवादना चोथा जे-
 दनो प्रथम जेद, तेहमां थकी प्रकरणमां पूर्वाचार्ये सर्व विधि कह्यो ठे. रंगे के० पर उपकारने
 रंगे कह्यो ठे. यतः श्रीसमवायांगसूत्रे ॥ से किं तं अणुर्जगो अणुर्जगे दुविहे पन्नते तं जहा, मूल
 ॥ पढमाणुर्जगेय गंडियाणुर्जगेय ॥ इत्यादि. अर्थः—वारमा दृष्टिवादना जेद पांच छे. एक परिकर्म,
 बीजो सूत्र, बीजो पूर्वानुगत, चोथो अनुयोग, अने पांचमो चुलिका—तेमां चोथो. अनुयोग ते दु-
 विहे पन्नते के० ते वे प्रकारे ठे. तेमां मूल प्रथमानुयोगमां घणी वातो सुत्रकारे लखी छे, पण ते
 कहेतां ग्रंथ वधे ठे माटे नथी कहेता. इति गायार्थ ॥ २३ ॥

हवे कोइक कहेशे जे प्रदेशो प्रमुखना. अधिकारमां विशेषे वात कां न कही ? तेने उत्तर
 करे छे जे ए सिद्धांतनी शैलीज ठे; ते उपर गाथा कहे ठे.

किहां एक एक देशज ग्रहे ॥ किहां एक ग्रहे ते अशेषोरे ॥

किहां एक क्रम उत्क्रम ग्रहे ॥ ए श्रुतशैली विशेषोरे ॥ शा० ॥ २४ ॥

अर्थः—किहां एक एक देशज ग्रहे के० कोइक स्थानके तो वस्तुनो देशज एक ग्रहे, जेम श्री नगवतीसूत्र मध्ये रथ मुसल संग्राम तथा महाशिला कंटक संग्राम कह्यो, तेम किहां एक ग्रहे ते अशेषो के० कोइक स्थानके समस्त ग्रहे, जेम निरयावली मध्ये एहज संग्राम विस्तारे कह्या ठे. किहां एक क्रम के० कोइक स्थानकने विषे अनुक्रमे कहे. जेम पन्नवणा प्रमुखने विषे धर्मास्तिकायादिक अनुक्रमे कह्या ठे. उत्क्रम ग्रहे के० कोइक स्थानके पश्चानुपूर्वीए ग्रहे. जेम कटपसूत्रने विषे वीरस्वामिथको रूपनदेवजी लगे अधिकार कह्यो. ए श्रुतशैली विशेषो के० ए सिद्धांतनी शैली विशेष ठे. यतः ॥ कठश् देसगहणं कठश् घिप्पंति निरवसेसाइ उक्रमइ वइकमाइ सहाववसउं निरुत्ताइ ॥ १ ॥ इति कटपज्ञाष्ये सुगमा ॥ ए वातो नजरमां राखे तो सुत्रनो खरो अर्थ थाय. ते देश प्रमुख सुत्रे ग्रह्या होय ते संपूर्ण तो निर्युक्ति टीका प्रमुखमां पामीए. इति गा-
थार्थ. ॥ २४ ॥ हवे उपसंहार करे ठे.

શાસનની જે પ્રજાવના ॥ તે સમકિતનો આચારોરે ॥ શ્રી જિ-
નપૂજાએ જે કરે ॥ તે લહે સુજશ જંમારોરે ॥ શા० ॥ ૨૫ ॥

અર્થ:-શાસનની કે० જિનશાસનની, જે પ્રજાવના કે० શાસન ડજલું દેલાડલું; જે દેલી
લોક પ્રશંસા કરે, તે સમકિતનો આચારો કે० તે સમકિતનો આચાર છે. યતઃ ॥ શ્રોત્તરાધ્યયન
અઠાવીશમે અધ્યયને છે. ॥ નિસ્સંકિય નિકંચિય નિઘિતિગિઘા અમૂઢ દિઘોય ડવવૂહ ધિરીકરણે,
વઠલ્લ પજાવણેઅઠ અર્થ સુગમ છે. તે માટે પ્રજાવના તે સમકિતનો આઠમો આચાર છે. તે શ્રી-
જિનપૂજાએ જે કરે કે० શ્રીજિનેશ્વરની પૂજાએ જે પ્રાણી શાસનની ડગ્ગતિ કરે, તે લહે સુજશ
જંડારો કે० તે પ્રાણી પૂજા કરીને શાસનની પ્રજાવનાનો કરણહાર ભલો જશનો જંમાર પામે. ંટલે
પૂજાતીર્થ યાત્રા, સંઘ કાઢવે શાસનની પ્રભાવના થાય છે ંમ દેલાડલું. તથા જશ ંલું પોતાનુ
નામ પળ કવિં સૂચવ્યું. ંતિ પંચવિંશતમો ગાથાર્થ ॥ ૨૫ ॥ ંમ ત્રીજો ઢાલ સંપૂર્ણ ંયો. ગ્રંથાગ્રંથ
૫૧૩ અક્ષર ૧૬ સર્વ ગ્રંથાગ્રંથ મલીને ૧૫૨૪ અક્ષર-૧૦

હવે ચોથો ઢાલ કહે છે. તેહને પૂર્વ ઢાલસાથે ં સંવંધ છે, જે ત્રીજા ઢાલમાં પૂજાનો અધિ-

कार कह्यो. हवे ते कुमति, पूजामां हिंसा माने ठे; तेहने जवाब देवा चोथो ढाल कहे ठे. ए सं-
बंधे आव्यो चोथो ढाल तेहनी ए प्रथम गाथा कहे ठे.

॥ ढाल चोथो ॥ जांऊरिया मुनिवर धन धन तम अवतार ए देशी ॥

कोइ कहे जिन पूजतांजी ॥ जे षट्काय आरंज ॥ ते केम श्रावक आचरे जी ॥

समकितमां थिरथंभ ॥ सुखदायक तोरी आणा मुज सुप्रमाण ॥ टेक ॥ १ ॥

अर्थ:-कोइ कहे जिन पूजतां के० कोइक तो हुंढीआ एम कहे ठे जे परमेश्वरनी पूजा करतां
थकां जे षट्काय आरंज के० ठ कायनी जे हिंसा थाय छे, ते के० ते पूजा, केम श्रावक आचरे के०
श्रावक केम करे? समकितमां थिरथंभ के० समकित दृढ ठे ते श्रावक छ कायनी हिंसानो हेतु
जे जिनपूजा ते, धर्म वास्ते केम करे? इति प्रथम गाथार्थ. सुखदायक के० हे सुखदायक, सुखना
देणहार, तोरी आणा के० तमारी आज्ञा ते, मुज सुप्रमाण के० महारे प्रमाण ठे. अथवा
प्रजुजीनी स्तवना तो करेज ठे माटे प्रजुजीने कहे छे जे सुखदाइ जे तमारी आज्ञा ते, मारे
प्रमाण ठे, एटले ए ज्ञाव जे तमारी आज्ञा ते प्रमाण ठे, पण कुयुक्ति करवी ते प्रमाण नथो.

૩ અકસાયયા ૪ અયોગયા ૫ ઇત્યર્થઃ પંચસંવરં દ્વાર કર્યો ઢે. સમકિત તૈ સંવર કહીં. એમ
 ધિરતિ તથા અપ્રમાદીપણ તથા અકસાયીપણ તથા અયોગીપણ. તેહમાં સાહમીવહલ તથા ઘર
 નિર્વાહ ચારિત્ર લીં તેહનાં, તથા સામૈયાં કર્યો. એ સર્વ સમકિત સંવરની કરણી ઢે. તેમ જિન
 પૂજા જુદાર કેઽ જુદારપણે જિનપૂજા કરવી તે પણ સમકિત સંવરની કરણી ઢે. એહમાં હિંસા નથી
 એહમાં એમ પણ કહેવાણું જે સમકિતી દેવતા ઢે તે સમકિત સંવરનાં ધણી ઢે તેહને અધર્મી કેમ
 કહીં ? તથા દેવતાની કરણી અધર્મમાં કહીં તો દેવતા, તીર્થકરને, સાધુને અને શ્રાવંકને
 કોશ્ક પરીસહ કરે, કોશ્ક સેવા કરે, તે વેજને ફલ કેવાં હોય ? વલી કોશ્ક શિષ્ય દેવતા થયો
 હોય તે ગુરુને ચારિત્રથી પશ્વિવાઈ દેખીને ગુરુને ઢેકાણે આણે તેહને અધર્મી કેમ કહીં ? તથા
 ગુરુ કાલ કર્યો હોય તે તમારે મતે દેવતા થયો ન જોઈ. શામાટે જે દેવતામાં વે જાતી ઢે.
 સમકિતી તથા મિથ્યાત્વી, તેમાં જો સમકિતી થાય તો સૂરિયાન્નનીપરે જિનપ્રતિમા પૂજે; અને
 મિથ્યાત્વી કહેતાં તમારી જીજ્ઞા ચાલે નહી, મનુષ્ય પણ થાય નહી. શામાટે જે તમે તમારા ગુરુને
 ચારિત્રિયા માનો ઢો; તે મરીને મનુષ્ય થાય નહી. સિદ્ધિ પણ પંચમકાલમાંહે. હમણાં વરે નહી

माटे अमने संदेह ठे जे, तमारा गुरु मरीने केइ गतिए जाय ? वली तमारा गुरुए काल कयौं तेहने तमे केम वंदना करो ठो ? ते समजावजो, ते माटे देवताने अधर्मी न कहेवाय. वली उत्तराध्ययने हरिकेशी अणगारनुं जक्के वैयावच्च कयुं, ब्राह्मणोने लोहि वमता कर्या; तेहने हिंसा दोष लाग्यो के नही ? तथा सूत्रकारे तो वैयावच्च कह्यो बोलाव्युं ॥ जस्काहु वेया पदियं करेति इति पाठात्, ते वैयावच्चना करणहारने अधर्मी केम कहेवाय ? तथा वली ज्ञातामांहे पोटिलाए तेतलीपुत्र समजाव्यो, तथा वली सौधमैंद्रे जगवंतने अवग्रह आझा करी, ते धर्म कह्यो के अधर्म कह्यो ? वली लोकांतिक देव, प्रजुजीने प्रतिबोधवा आवे ते अधर्ममां केम गणाय ? इत्यादि शुं शुं लखीए ? ए प्रसंगे सयुं.

हवे वली पूजामांहे हिंसा कहे ठे, तेहने पूढीए जे ज्ञातासूत्र मध्ये सुबुद्धिप्रधान राजाने प्रतिबोधवा निमित्ते खाइनुं पाणी लाव्या; ते हिंसा थइ के नही ? ते विचारजो, तथा जंबूद्वीपपन्नती मांहे प्रजुजीनो जन्मान्निषेक वर्णव्यो ठे; ते तो समुद्रसरखा पाणीना प्रवाह चाव्या; तेहमां पृथ्वी, पाणी, तेज वाज, वनस्पती, त्रस कायमां केइ काय जगरी हशे ? तो पण

हवे उत्तर वाले थे:

तेहने कहीए जतना भक्ति ॥ किरियामां नहीं दोष ॥ पडिकमणे
मुनिदान विहारे ॥ नहींतो होय तस पोष ॥ सु० ॥ १ ॥

अर्थ:-तेहने कहीए के० जे पूजामां हिंसा बतावे थे तेहने कहीए, शुं कहीए ? ते कहे थे.
जतना भक्ति के० एक जतना, बीजी भक्ति, किरियामां के० जे क्रियामां होय एटले जे क्रियामां
जतना तथा भक्ति होय; नहि दोष के० ते क्रियामां दोष नथी तथा कदाचित् तेहमां पण हिंसा
कहीने दोष देखामीए तो पडिकमणे के० पडिकमणामां, मुनिदान के० मुनिने दान देतां, वि-
हारे के० मुनिने विहार करतां, नहींतो के० जेनता भक्तिए पण करतां दोष कहीए तो; होय
तस पोष के० ते प्रतिक्रमण प्रमुखमां पण हिंसानी पुष्टि थारो. एटले ए जाव जे प्रतिक्रमण करतां उठ-
वेस करतां वायुकाय हणाय, मुनिदानमां पण उनी वाफ नीकले, तथा दान देवा उठतां पण जीवघात
थाय, वली मुनिने विहार करतां पण पृथ्वी, माणी, वायु, वनस्पति वली त्रस वैड्रियादिकतो पण
घात थाय; ते माटे ऐ पण न करवां एस कहेवुं पुरो, तेमाटे जतना भक्तिए क्रियामां दोष नथी.

हवे ते उपर द्रष्टात देखामे ठे.

साहमीवडल पस्विय पोसह ॥ जगवड्यंग प्रसिद्ध ॥ घर

निर्वाह चरण लिए तेहनां ॥ ज्ञातामांहे हरि कीध ॥ सु० ॥ ३ ॥

अर्थ:-साहमीवडल के० साधर्मिकनां वात्सल्य कर्यो, तथा पस्विय पोसह के० पाखीनो पोसो कर्यो, ए अर्थे सूचव्यो एहवो शंखपुष्कलीनो अधिकार जगवड्यंग प्रसिद्ध के० श्री जगवतीसूत्रमां प्रसिद्ध ठे. तथा च तत्पाठः ॥ तएणं से संखे समणोवासए एवं वयासी तुम्हेणं देवाणुप्पिया विजलं असणं पाणं खाइमं साइमं जवरकमावेह तएणं अम्हे विजलं असणं पाणं खाइमं साइमं आसाएमाणा विसाएमाणा परिजाएमाणा परिजुंजेमाणा पस्वियं पोसहं पम्पिजा-गरमाणा विहरिस्सामि ॥ इति जगवतीसूत्रे शतक वारमे उद्देशे पहेले ॥ अर्थः तएणं के० साव-डीनगरीने बाहेर वीरस्वामि समोसर्या; त्यां शंख आवक प्रमुख घणा आवक देशना सांजलीने पाठा घरजणी आवे ठे तेवारे, से संखे के० ते शंख आवक, समणोवासए के० बीजा श्रमणोपा-सकोने, एवं वयासी के० एम कहे ठे. तुम्हेणं देवाणुप्पिया के० हे देवाणुप्पिय तमे, विजलं के०

कथां पामे थके, हंछतुछ के० हर्ष पामे, संतोष पामे. कोरुंबिय पुरिसे सदावेइ के० कौटुंबिक पुरुषने
 बोलावे. बोलावीने एवं वयासी के० एम कहे. खिप्पामेव जो देवाणुप्पिया के० जो देवानुप्रिय,
 शीघ्र-वीतज्जयं नयरं सप्रितर वाहिरियं के० ए वीतज्जयनगर, मध्ये तथा बाहेर शणगारो इत्यादिक
 जहा कोणिउं उववाइए के० जेम कुणिकराजा, उववाइ सूत्रमां कहां ठे तेम कहेवुं. जाव पशुवासेइ
 के० यावत् प्रजुजीनी सेवा करे. एम कुणिकने, उदाईने सामईयांमां हिंसा लागे के नही ? ते वि-
 चारजो तथा एहाया कयवलिकम्मा के० कयौं ठे वलिकर्म पुजाकर्म जेणे एहवा तुंगीय श्राव
 अनेक के० तुंगीया नगरीनां अनेक श्रावक वखाण्या ठे. ते जगवंतासूत्रना शतक बीजे उद्देशे
 पांचमे ठे; ते श्रावक पूजा करे. ते अरिहंत विना बीजा कोण देवनी करे ? ते विचारजोजी
 तथा वलिकर्म ते पूजाज ठे. शांमाटे जे ज्ञातासूत्र मध्ये ॥ तएणं मद्धी विदेह वर रायकन्ना एहाया
 जाव प्रायष्ठित्ता सवालंकार विज्जूसिया बहू दिखुज्जाहिं जाव परिखित्ता ॥ अहियां वे वार सरखो पाठ ठे; ते
 माटे मद्धिए कय वलिकम्मा के० वे वार देव पूजा करी, अप्पणो पम्मिं कारेइ के० पोतानी प्रतिमा जरावी,
 वली नित्य आहार कवल मूक्यो, तेहमां पण जीवनी उत्पत्ति थाय पण ते हिंसामां नही. वली यतिना पम्मि-

वि०
स्तु०
॥७१॥

कमणसूत्रनाहे ॥ मंनि पाहुनियाए वलि पाहुनियाए ॥ ए पाठ ठे मंनिपाहुनियाए के० ज्ञीखारीने माटे
ढांकणी मांहे धान्य घाढ्युं तेलेवुं नही. वलिपाहुनियाए के० नैवेद्यनुं धान्य वहोरवुं नही. अजाणतां वहोरी
खाधुं तो ॥ मिठामि डुक्कमं ॥ वली नाममाला मध्ये-पूजार्हणा सपर्यार्चा उपहार वलीसमौ ॥
एम महानिशीथ आवश्यक निर्युक्ति मध्येपण वलि ते नैवेद्य ठे. वास्तुक शास्त्रने विषे पण तथा
ज्योतिषशास्त्रे घर देवतानी पूजा करीने जूतने वलि देइने पेसवुं कह्युं ठे. यतः ॥ गृह प्रवेशं सुवि-
नीत वेषः सौम्यायने वासर पूर्वजागे कुर्याद्विधायालय देवतार्चां कल्याणजू जूतवलि क्रिया च ॥१॥
एम अनेक ठामे वलि शब्दे नैवेद्य पूजा ठे. इति तूर्य गाथार्थ ॥ ४ ॥

हवे ए क्रिया ते समकितनी करणी ठे ते कहे ठे.

समकित संवरनी ते किरिया ॥ तेमं जिनपूजा उदार ॥ हिंसा
होय तो अस्थ दंममां ॥ कहे नही तेह विचार ॥ सु० ॥ ५ ॥

अर्थ:-समकित संवरनी ते किरिया के० ए समकित नामे संवर, तेहनी क्रिया ठे. जे माटे
श्रीगणंगने विषे ठाणे पांचमे कह्युं ठे. ॥ पंचसंवरदारा पन्नत्ता तं जहा सम्मत्तं १ विरई २ अपमादो

हुं०
स्त

॥७१॥

विपुल अशनादिक, उवस्कमावेह के० रंधावो. तएणं अम्हे के० तेवारे आपणे विजल असण इत्यादिक
 सुगम ठे तेहने आस्वादन करतां थकां थोमुं खावुं, घणुं तजवुं; ते आस्वाद कहीए. शेलमीनी
 पेरं, तथा विसाएमाणा के० विशेषे स्वाद करतां खजूर प्रमुखनी पेर घणुं खातां थोमुं काढी नांखतां,
 परिजाएमाणा के० अन्योन्य देतां, परिजुंजेमाणा के० अन्नादिकनी पेरं सर्व वावरतां पाखीसंबंधी
 पोसह, पम्जिआगरमाणा के० पालता थका, विहरिस्सामि के० विचरशुं. इति. एम ठराव करीने पठे
 वधते परिणामे घेर जइ शंखे तो निराहार पोसह कयों, ते सुदखबुजागरिका एम जगवते वखाणयो.
 तेमाटे बीजा श्रावकना पक्किय पोसह वखोड्या न कहीए. जेम धन्ना अणगारनो तप वखाणयो
 एटले बीजा अणगारनो तप वखोरुयो न कहीए. जिनशासनमां सर्व करणी शक्ति प्रमाणे लेखे
 ठे; ते माटे ए साहमिवछल करतां हिंसा तमारे लेखे थइ जोइए; पण जतना तथा
 जक्ति होय त्यां दोष न लागे एम मानीए तो सूत्रमां ठीक लागे तथा वली घरनिवाह,
 चरण लिए, तेहनां के० जे चारित्र लीए तेना घरनो निर्वाह हरि कीध के० कृष्णे कयों
 ठे. ते ज्ञाता मांहे के० ज्ञाता सूत्र मध्ये कह्युं ठे. ते हिंसा कृष्णे केम नही लागे ? अहीयां

वि०
स्तु०
॥६७॥

तो जतना पण नथी. तथा च ज्ञातासूत्रं ॥ तएणं से कहहे वासुदेवे थावच्चा पुत्तेणं एवं बुत्तेसमाणे
कोमंबिय पुरिसे सदावेइ सदावेइत्ता एवं वयासी गढहणं देवाणुप्पिया वार वइए नयरीए सिंघारु-
गति गजाव पहेसुहठिखंधवरगया महया महया सहेणं उग्घोसेमाणा उग्घोसणं करेह एवं खलु
देवाणुप्पिया थावच्चापुत्ते संसार ज्ञउच्चिगो ज्ञीए जम्ममरणाणं इब्बइ अरहउणं अरिठ्ठनेमिस्स अंतिए
मुंके ज्ञवित्ता पवइत्तए तं ज्ञो खलु देवाणुप्पिया राया वा जुवराया वा देवी वा कुमारो वा इसरो
वा तलवरे वा कोमंबिय सेठि सेणावइ सब्बाहे वा थावच्चापुत्तं पवयंतमणुपवयति तस्सणं कहहे
वासुदेवं अणुजाणइ पञ्चाउरस्सा वियसेमित्तणाइ जोगखेमं वट्टमाण पन्निवहइत्ति घोसणं
घोसेह जाव घोसेत्ति तएणं थावच्चापुत्तस्स अणुराएणं पुरिससहस्सं णिक्कमणाज्जिमुहं
एहायं सद्वालंकार विज्जूसियं पत्तेयं पत्तेयं पुरिससहस्सवाहिणी सुसिवियासु डुरूढं समाणं
मित्तणाइ परिवुमं थावच्चापुत्तस्स अंतियं पाउप्पयं तएणं कहहे वासुदेवे पुरिस्ससहस्समंतियं पाउ-
श्चवमाणं पासइ कोमंबियपुरिसे सदावेइ सदावेइत्ता एवं वयासी जहा मेहस्स णिक्कमणाज्जिसेउ
तहेव सेयापीएही एहावेइ जाव अरहाउं अरिठ्ठनेमिस्स ठत्ताइत्तं पक्कागाइ पक्कागं पासेइ विज्जा-

हुं०
स्त०

॥६७॥

हरचारणे जाव पासित्ता सीवियाउ पच्चारुहइ तएणं कएहे वासुदेवे थावच्चापुत्तं पुरजं काजं जेणेव
अरहा अरिठ्ठनेमि सबं तं चेवइ ॥ इति ज्ञाता सूत्रे अध्ययन पांचमे ॥ अस्यार्थः तएणं से कएहे
वासुदेवे के० तेवारे ते कृष्णवासुदेव, थावच्चापुत्तेणं एवं वुत्तेसमाणे के० थावच्चापुत्रे एम कहे थके
एटले कृष्णने थावच्चापुत्रे कहुं; जे मरणथी रखवालां तो रहूं, एम कहे थके कोरुंविथ पुरिसे स-
हावेइ के० कौटंभिक पुरुषने बोलावे, बोलावीने एवं वयासी के० एम कहे, गह्वहणं देवाणुप्पिया
के० हे देवानुप्रिय जाजं, वारवइए नयरीए के० द्वारकांनगरीने विषे, सिंघानगति गजाव पहेसु के०
सींगोमाने आकारे मार्ग, एम त्रिक चोक मार्ग यावत् राजपंथने विषे, हृत्विखंधरवरगया के० हाथीना
स्कंधने विषे बेसीने, महया महया सदेणं के० मोटे मोटे शब्दे करी, घोसमाणा के० उद्धोसणा
करतां, उद्धोसणं करेह के० उद्धोषणा करो एटले लोकने एम जणावो. एवं खलु देवाणुप्पिया के०
हे देवानुप्रियो, एवी रीते थावच्चापुत्ते संसार जज्जिगो के० थावच्चापुत्र संसारना जयथी उद्धेग
पाय्या ठे. ज्ञीए जन्म मरणणं के० जन्म मरणथी बीहीन्या ठे. इहइ अरहजं अरिठ्ठनेमिस्स अंतिए के०
अरिठ्ठनेमि अरिहंतने पासे, इहे ठे. मुंके जवित्ता पवइत्तए के० मुंके थइने प्रवज्जा लेवाने, तं जो खलु देवाण-

वि०
स्तु०
॥६॥

पिया के० हे देवाणुप्रिय जे कोइ रायावा जुवराया के० राजा अथवा युवराज, देवी वा के० राणी प्रमुख,
कुमारो वा के० कुमार, इसरो वा के० ईश्वर, तलवरे वा के० कोटवाल, कोमंबिय के० कुटुंबना
स्वामि, सेठी सेणावइ के० शेर सेनापति, सबवाहे वा के० सार्थवाह, थावच्चापुत्त पद्यंतमणुपद्यति के०
थावच्चापुत्र दीक्षा लेताने पठवारु दीक्षा लीए, एटले थावच्चापुत्र साथे दीक्षा लीए, तस्सणं कएहे
वासुदेवे अणुजाणइ के० तेहने कृष्णवासुदेव आज्ञा आपे ठे. पठा के० ते राजा, दीक्षा लीथे थके
पठवारु, आलरस्साविय के० आतुर जे धनादिकने अन्नावे दुःखी हरेशे, से के० तेहना मित्तणाइ
के० मित्र ज्ञाति एटले पोतासंवंधी परिजनने जोगखेम वट्टमाण के० योग केम वर्तमान वहेशे
एटले जेहनी पासे नही होय तेहने आपशे; ते योग कहिए; अने जेहनी पासे हरेशे तेहने
पालशे तेहने केम कहिए, ते योग तथा केम वर्तमानकाले जेम घटशे तेम राजा कृष्ण करशे. एटले
ए ज्ञाव के, जे कोइ थावच्चापुत्र साथे दीक्षा ले तेहने पठवारु तेना घरना निर्वाहनी चिंता कृष्ण
करशे—ते अटकावे कोइ रहेशे नही. इति ज्ञावः घोसणं घोसेह के० उद्घोषणा करो. जाव घोसेइ
के० ते कौटंबिक पुरुष तेमज उद्घोषणा करे. तएणं थावच्चापुत्तस्स अणुराएणं के० थावच्चापुत्रने

हुं०
स्त०

॥६॥

रागे, पुरिससहस्सं के० एक हजार पुरुषो, णिस्कमणाज्जिमुहं के० दीक्षा लेवा सन्मुख थया. एहायं के०
 स्नानप्रमुख करी, सवालंकार विजूसियं के० सर्व अलंकारे शोजित थइ, पत्तेयं पत्तेयं के० प्रत्येके
 जिन जिन, पुरिससहस्स बाहिणीसु सिवियासु के० हजार पुरुष उपासे एवी शिविकाने विषे, डुरुढं-
 समाणं के० वेठा थकां, मित्तणाइ परिवुणं के० मित्र ज्ञाते परिवर्या, थावच्चापुत्तस्स अंतियं पाउप्पयं
 के० थावच्चापुत्तने समीपे प्रगट थाय एटले थावच्चा पुत्तने पासे आवे. तएणं कएहे वासुदेवे पुरिस
 सहस्समंतियं पाउप्पवमाणं पासइ के० ते कृष्ण वासुदेव हजारे पुरुष आव्या देखे. कोरुं विय पुरिसे
 सदावेइ के० कौटंभिक पुरुषने बोलावे. बोलावीने एवं वयासी के० एम कहे. जहामेहस्स णिस्क-
 मणाज्जिसेत्तं के० जेम मेघकुमारनो निःक्रमणाज्जिपेक ते दीक्षा लेवानो अज्जिपेक कर्यो; तहेव के०
 तेमज, सेयापीएहिं के० श्वेत पीला एटले कनक रूपाने कलशे करी, एहावेति के० नवरावे, जाव
 अरहत्तं अरिष्टनेमिस्स उत्ताइत्तं पद्मागाइ पद्मागं पासइ के० अहीयां यावत् अरिहा अरिष्टनेमिना
 उत्राति उत्र पताका देखे, विज्जाहर चारणं जाव पासित्ता के० विद्याधर चारणं जूंजक देवता आकाश
 थकी उतरता देखीने सीवियात्तं पच्चारुहइ के० शिविका थकी उतरे. तएणं कएहे वासुदेवे के० तेवारे

कृष्ण वासुदेव, थावच्चापुत्तं पुरजकाजं के० थावच्चा पुत्रने आगले करीने, जेणेव अरहाअरिठनेमि के० ज्यां अरिहा अरिठनेमि ठे; सवं तं चेवई के० बाकी सर्व मेघ कुमारनी परे कहेवुं. अहीयां कृष्ण महाराजे लोकनां घर निर्वाह कर्यो; तेमां हिंसा लागे के नही? ते विचारजो इति तृतीयगाथार्थ ॥ ३ ॥

कुणिक राय उदायन कीधां ॥ वंदन मह सुविवेक ॥ एहाया

कय वलि कम्मा कहिया तुंगीय श्राद्ध अनेक ॥ सु० ॥ ४ ॥

अर्थ:-वली कुणिकराय के० कुणिकराजाए, वंदन मह के० घणे आमंभरे वांदवाना महोष्ठव कर्या एटले प्रजुजीने सामाश्या कर्या, ते श्री उववाइसूत्रमां विस्तार घणो ठे; ते लखतां ग्रंथ घणो वधे माटे लखता नथी. वली उदायन के० उदाशराजाए पण सामाश्यां कर्या. ते श्री जगवतीसूत्रमां शतक तेरमे उद्देशे ठे अधिकार ठे. तथा च तत्पाठः ॥ तएणं उदायणे राया इमी से कहाए लढ्ठे समणे हठतुठ कोमंबिय पुरिसे सदावेइ सदावेइत्ता एवं वयासी खिप्पामेव जो देवाणुपिया वीतजयं नगरं मप्रितर बाहिरिथं जहा कोणीउ उववाईए जाव पज्जुवासेइ ॥ अस्यार्थः तएणं उदायणेराया के० तेवारे उदाइ राजाए, इमी से कहाए लढ्ठे समणे के० वीरस्वामिने आव्यानी

કહે છે તેહને કોશ્ક વચમાં ઉત્તર વાલે છે.

પ્રથમ વંધ ને પઠી નિર્જરા ॥ કૂપ તણેરે દિઠંત ॥ કહી

કોશ્ જોડે બુધ જાપે ॥ જાવ તે શુચિ જલ તંત ॥ સુઉ ॥ ૮ ॥

અર્થ:-પ્રથમ વંધ ને પઠી નિર્જરા કે ૦ પ્રથમ ફૂલ, જલ, ન્હાવું, ધૂપ, દીપે જીવ હીંસાણ વંધ થાય; પઠી જાવના સ્તવનાણ, આલ્હાદતાણ નિર્જરા થાય છે. કૂપતણેરે દિઠંત કે ૦ કૂચાને દૃષ્ટાંતે. જેમ કૂવો खोदे તેવારે તે માટી પ્રમુખે મેલો થાય. મજૂરી કરતાં તરસ પણ લાગે, થાક પણ ચંહે. પઠી પાણી આવે તેવારે મેલ જાય, તરસ જાગે, થાક પણ ઉતરે, બીજા લોક પણ પાણી પીએ તે માટે એ દૃષ્ટાંતે પ્રથમ વંધ થાય; પઠી નિર્જરા થાય. યતઃ આવશ્યક નિર્યુક્તૌ ॥ અકસિણ પવત્તગાણં, વિરયા વિરિયાણ એસ સ્વલુ જુત્તો ॥ સંસાર પયણુ કરણે દવઢણ કુવદિઠંતો ॥૧॥ ઢ્યા-રૂયા. અકસિણ પવત્તગાણં કે ૦ સમસ્તપણે ન પ્રવૃત્યા એહવા, વિરયા વિરિયાણ કે ૦ વિરતા વિર-તિ શ્રાવક, દેશવિરતિ, જે કારણ માટે શ્રાવક દેશથી પ્રવૃત્યા છે. સર્વથી તો મુનિ પ્રવૃત્યા છે. તે શ્રાવકને એસ કે ૦ એ, દવઢણ કે ૦ ડ્રવ્યસ્તવ, સ્વલુ કે ૦ તે નિશ્ચય, જુત્તો કે ૦ જુત્ત ઘટમાન છે.

वि०
स्तु०
॥७५॥

एटले श्रावकने द्रव्यस्तव घटमान ठे. संसार पयणु करणे के० संसार पातलो करवाने, कुवदिष्ठतां
के० कुआनुं दृष्टांत जाणवुं. इति उक्त गार्थार्थः १ ते कुआनुं दृष्टांत कह्युं ते रीते, कहिने कोइ
जोने के० कोइक ए रीते कहिने जोने ठे. पण तेहने निषेधे ठे. बुधजाणे के० पंक्ति लोको तो
एम कहे ठे. जाव ते शुचिजल के० जाव जे अध्यवसाय शुज्ज ठे. ते शुज्ज अध्यवसायरूप पाणी
ए अशुज्जबंधरूप मेले मेलो यतो ज नथी. इति जावः अर्हियां शिष्य पूठे ठे जे कुआनुं दृष्टांत
केम मलशे ? तेहने उत्तर दीए ठे जे दृष्टांत होय ते देशिक होय, माटे अर्हियां बंधरूप मेल,
शुज्ज अध्यवसायरूप पाणी. एटली सरखावी लीजीए. हवे एहज वात दृढ करे ठे.

उपादान वशे बंधन कहियुं ॥ तस हिंसा शिर उपचार ॥ पुष्पादिक
आरंजतणो एम ॥ होय जावे परिहार ॥ सु० ॥ ए ॥

अर्थः—उपादान के० आत्मानो अध्यवसाय, तेहने वशे बंधन कहियुं के० बंध कह्यो. ए-
टले जेवो आत्मानो अध्यवसाय थाय तेहवो बंध पने, यतः ॥ जं जं समयं जीवो आविस्सइ
जेण जेण जावेण ॥ सो तंमि तंमि समए सुहासुहं बंधए कम्मं ॥ १ ॥ इति उपदेश मात्तायां ॥

हुं०
स्त०

॥७५॥

વ્યાખ્યા:-જે જે સમયે જીવ; જે જે જાવે આવેશમાં આવે, તે પ્રાણી તે તે સમયે શુદ્ધાશુદ્ધ કર્મ
 વાંધે, ઇતિ. તસ કે૦ તેહને અધ્યવસાય નિના જે હિંસા છે તે ઉપચારેજ છે. એટલે પૂજામાં ફૂલ
 પ્રાણી પ્રમુખની હિંસા કહેવાય છે, તે ઉપચારે કહેવાય છે. જે માટે હિંસાના અધ્યવસાય નથી.
 માટે એહને માથે હિંસા તે ઉપચારે છે. પુષ્પાદિ આરંજનતણો કે૦ ફૂલ પ્રમુખના આરંજનો, એમ
 કે૦ એ ઉપચાર પ્રકારે, હોય જાવે પરિહાર કે૦ અધ્યવસાય પરિહાર થાય. એટલે અધ્યવસાય
 વિશેષે પુષ્પાદિકનો આરંજ ટલે; આરંજ ન લાગે. ઇતિ જાવ. ઇતિ ગાથાર્થ ॥ એ ॥ વલી દૃષ્ટાંતે
 કરી દઢ કરે છે.

જલ તરતાં જલ ઉપર મુનિને ॥ જેમ કરુણારે રંગ ॥

પુષ્પાદિક શ્રાવકને તેમ ॥ પૂજા માંહે વંગ ॥ સુ૦ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:-જલ તરતાં કે૦ પાણી તરતાં; જલ ઉપર મુનિને જેમ કરુણાનો રંગ કે૦ જેમ મુનિને
 પાણી ઉપર દયાનોજ રંગ છે. પણ અંશ માત્ર હિંસાનો પરિણામ નથી. પુષ્પાદિક ઉપર શ્રાવકને
 તેમ પૂજામાં કે૦ શ્રાવકને તેહજ રીતે એટલે મુનિની રીતે, પૂજામાં ફૂલ ધૂપ દીપ પ્રમુખમાં જા-

ણવું. ચંગ કે૦ મનોહર ઇટલે શ્રાવકને ફુલ પ્રમુખ ઉપર દયા જાવ છે, પણ હિંસાનો પરિણામ અંશ માત્ર નથી. અહીયાં જલ તરતાં કહ્યું તેહમાં એમ સૂચવ્યું જે પાણી ઉતરે તો खरा અને પાણી તરે પણ खरा, જે કારણ માટે ગાળાંગ મધ્યે પાંચમે ગાળે પાંચે ગામે આજ્ઞા ન બંધે. તેમાં સાધવી તણાતી દેખીને તરીને પણ સાધુ કાઢે એમ આજ્ઞા કરી છે. માટે પાણી તરતાં એમ પાઠ કહ્યો. ઇતિ દશમી ગાયાર્થ ॥ ૧૦ ॥

હવે કુમતિ કહે છે જે “ મિથ્યાત્વ ગુણગાળે પૂજા કરે તેહને શું ફલ થાય વારું ? ” તે ઉપર દૃષ્ટાંત દેશને દેખાવે છે. પાત્રદાનથી ઇત્યાદિ.

પાત્ર દાનથી શુભ વિપાક જ્યમ ॥ લહે સુબાહુ કુમાર ॥ પહેલે

ગુણગાળે જડક પણ ॥ ત્યમ જિન પૂજા બદાર ॥ સુ૦ ॥ ૧૧ ॥

અર્થ:-પાત્રદાનથી કે૦ સુપાત્રને દાન દીધાથી, જુન વિપાક જ્યમ કે૦ જેમ જુન વિપાક, લહે કે૦ પામે, સુબાહુ કુમાર કે૦ શ્રી વિપાક સૂત્રમાં સુબાહુ કુમાર, પહેલે ગુણગાળે કે૦ મિથ્યાત્વ ગુણગાળે હતા, જડક પણ કે૦ જડક સરલ સ્વજ્ઞાવપણે હતા. ઇટલે એ જાવ જે સુબાહુ

જ્યાં હિંસા તિહાં નંહી જિનઆણા ॥ તો કેમ સાધુ વિહાર ॥

કર્મવંધ નહીં જયણા જાવે ॥ એ ઠે શુજ વ્યવહાર ॥ સુ૦ ॥ ૭ ॥

અર્થ:-કુમતિ બોલે ઠે કે, જ્યાં હિંસા કે ૦ જ્યાં હિંસા હોય; તિહાં નહીં જિનઆણા કે ૦ ત્યાં પ્રજુઆણા ન હોય. તેનો ઉત્તર કરે ઠે. તો કેમ સાધુવિહાર કે ૦ તો મુનિને વિહારની આજ્ઞા પર-
મેશ્વરે કેમ કરી ? વલી વિહાર કરતાં નદીમાં ॥ એગં પાયં જલે કિચ્છા ॥ એગં પાયં થલે કિચ્છા ॥
એહવા પાઠ આચારાંગે તથા કલ્પ સૂત્રે કેમ કહ્યા ? વલી નદી ઉતરતાં સૂર્ય અસ્તંગત થાય તો
પાણીમાંને પાણીમાં ચારે પહોર સાધુ ઝૂના રહે. એમ દશાશ્રુતસ્કંધમાં કેમ આજ્ઞા કરી ? વલી
વરસાદ વરસતાં પણ વહોરવા જવાના અધિકાર કલ્પસૂત્રની સામાચારીમાં કેમ કહ્યા ? વલી
વરસાદ વરસતાં એક સાધુ અને એક સાધ્વી, એ એકાંતે વૃક્ષાદિક ઠામે જોલાં થાય તો ઝૂનાં ન
રહે; વરસતામાં પણ ચાલ્યાં જાય. એ આજ્ઞા કેમ કીધી ? વલી રૂષ્ણદત્ત પ્રમુખ પ્રજુને બાંદવા
ગયા. તિહાં-ધમ્મિયં જાણપવરં ॥ એમ કહ્યું તે રથ ને ધર્મયાન કેમ કહ્યું ? એ રથ, માર્ગમધ્યે શી
દયા પાલશે ? તથા ધર્મયાન અને પાપયાન એ બે પ્રકાર જુદા પણ દીસે ઠે. માટે પાપયાન કાં ન

કહ્યું? વલી શ્રાવક આણંદાદિકને ઉપાસગદશાંગમધ્યે વ્રત ઉચરાવ્યાં; તેવારે પ્રથમ વ્રતમાં “વારણે ઢોર હોય તો તેહને જ્ઞાતપાણીનો વિઘ્નેદ કરે તો અતીચાર લાગે. એ અતીચાર જાણવા પણ આચરવા નહીં.” એમ આજ્ઞા કેમ કીધી? તથા વલી આચારાંગમાં કહ્યું જે વહોરું લૂણ ગૃહ-સ્થ પાતું ન લે તો પોતે વાવરે; સાંજોગિકને વહેંચી આપે. તે લુણ વાવરતાં વિરાધના કેટલી થાય? પણ એટલી વિરાધના કરતો આરાધક કહ્યો. જ્યાં હિંસા ત્યાં આજ્ઞા નહીં. એમ કહી તેવારે સઘલાંણ સૂત્ર દેખાવ્યાં. તેહથી બીજાં પણ ઘણાં છે. કેટલાંક લખાય? તે સઘલાંણ વ્યર્થ થાય તે માટે તે તે ઠેકાણે હિંસા પણ છે; અને આજ્ઞા પણ કરી છે. એ વિચારજો.

હવે શિષ્ય પૂછે છે જે “ હિંસા પણ છે અને આજ્ઞા પણ છે; તેવારે એ કેમ મેલવીએ. ” હવે ઉપકાર કરવા શીખવે છે. સાંજલ જ્ઞાણ, કર્મવંધ નહીં જયણ જ્ઞાવે કે જતનાજ્ઞાવે કર્મ વંધ નથી. એટલે એ જ્ઞાવ જે, જતનાએ જે જિનશાસનની કરણી કરી તેહમાં યદ્યપિ હિંસા હોય તોપણ કર્મ-વંધ ન થાય. ઇતિ જ્ઞાવ. એ છે શુદ્ધ વ્યવહાર કે એહજ જ્ઞાવો વ્યવહાર છે, ઇતિ સત્તમી ગાથાર્થ.

હવે કોઈ કહેશે જે, “ પૂજામાં હિંસા તો થાય છે, તેહનો વંધ પણ પ્રથમ થાય છે. ” એમ

કુમાર જડક હતા, મિથ્યાત્વ ગુણગણે હતા; પણ સુપાત્રદાને કરી પુન્ય વંધાણું, સંસાર પરિત્ત કર્યો અને શુદ્ધ વિપાક પામ્યા. તેમ જિન પૂજા ઉદાર કે ૦ એજ રીતે મિથ્યાત્વી હોય અને ઉદાર નક્તિએ જિનપૂજા કરે તે શુદ્ધ વિપાક પામે. શ્તિ એકાદશમી ગાથાર્થઃ ॥ ૧૧ ॥

વલી કુમતિ વોલ્યો જે “ દાનનું ફલ કહ્યું પણ પૂજાનું ફલ ક્યાં કહ્યું છે ? ” તેહને ઉત્તર કરે છે. ઉપલક્ષણથી શ્ત્યાદિ.

ઉપલક્ષણથી જેમ શીલાદિક ॥ તેમ જિનપૂજા લીધ ॥ મનુજ

આયુવંધે તે સુવાહુ ॥ તેણે સમકિત ન પ્રસિદ્ધ ॥ સુ ૦ ॥ ૧૨ ॥

અર્થઃ—ઉપલક્ષણથી જેમ શીલાદિક કે ૦ દાનનાં ઉપલક્ષણથી જેમ શીલ તપ પ્રમુખ લીજીએ, તેમ જિનપૂજા લીધ કે ૦ તેમ ઉપલક્ષણથી જિનપૂજા લીધી છે. અન્યથા મહાનિશીથ સૂત્રમાં તો પ્રગટપણે પૂજાનાં ફલ કહ્યાં છે. પણ મહાનિશીથ સૂત્ર કુમતિ ન માને, માટે ઉપલક્ષણ વતાવ્યું છે. વલી કુમતિ વોલ્યો. “ સુવાહુ કુમાર મિથ્યાત્વી ક્યાં કહ્યાં છે ? ” તેહને ઉત્તર દીધે છે. મનુજ આયુવંધે તે સુવાહુ કે ૦ તે સુવાહુ કુમારે મનુષ્યનું આગળું વાંધ્યું છે. સમકિતી હોય તે નિયમા

वि०
स्तु०
॥७७॥

वैमानिकनुं आजखुं बांधे. तेणे समकित न प्रसिद्ध के० ते कारणे एहने समकित प्रसिद्ध नथी.
वली मिथ्यात्व गुणठाणे पुण्यकरणी करतां शुद्ध विपाक पामे ते उपर बीजुं दृष्टांत कहे ठे.
मेघजीव इत्यादि ॥

मेघ जीव गज शस अनुकंपा ॥ दान सुबाहु विचार ॥ पहिले

गुणठाणे पण सुंदर ॥ जेम जिन पूजा प्रकार ॥ सु० ॥ १३ ॥

अर्थ:-मेघ जीव गज शस अनुकंपा के० मेघकुमार श्रेणिकनो पुत्र, ते पाठले जेवे गज हतो. तेणे ससलानी अनुकंपाए पण हेठो न मूक्यो; अने महा वेदना खमी. ते वेलाए पण तेने मिथ्यात्व हतुं. तेम दान सुबाहु विचार के० सुबाहु कुंवरनुं दान तेहनो पण विचार करवो ते पहिले गुणठाणे पण सुंदर के० रुमा अध्यवसायवंत होता. तेम जिन पूजा प्रकार के० जेम दया कही. दान कहुं, तेम जिन पूजानो प्रकार पण एम जाणवो. एटले मिथ्यात्व गुणठाणे एवमो गुण करे ठे, तो समकित देशविरतिवालाने ए पूजा गुणकारी थाय; एमां पूढवुंज शुं ? सामुं एहथी अधिक गुण करे. इति त्रयोदशमी गायार्थ.

हुं०
स्त०

॥७७॥

પરમેશ્વરનો જન્માન્નિપેક તે હિંસા ન કહેવાય ઋક્તિ પ્રવલ છે માટે. તેમ પૂજામાં પણ હિંસા ન
 ગણવી. પટલાજ માટે પ્રશ્નવ્યાકરણ મધ્યે ઘ્યાનોનાં નામ કહ્યાં છે. તેમાં પૂજાપ્રમુખનાં નામ કહ્યાં
 છે. તે પૂજા તે દયા કહી છે; પણ હિંસાના નામમાં પૂજા નથી. શ્યાદિક ઘણી ચર્ચા છે. કેટલી
 લગ્નાય ? આત્માથી હોતો મધ્યસ્થ થઈને જોઈયો. હિંસા હોય તો કેં જિનપૂજામાં હિંસા હોય
 તો, અર્થ દંડમાં કહે નહીં તેહ વિચાર કેં શ્રી સૂયગમંગસૂત્રના વીજા શ્રુતસ્કંધના વીજા અ-
 ધ્યયનમાં તેર ક્રિયા ચાલી છે તેમાં પ્રથમ અઠાંદમે કેં અર્થે, પ્રયોજને હિંસા કરે તે અર્થદંડ
 કહીયે. જો પૂજા કરતાં હિંસા હોય તો અર્થદંડમાં પૂજા કહે નહીં ? અને ન કહી તેવારે જાણીય
 વેળે જે પૂજામાં હિંસા નથી. ઇતિ પંચમ ગાથાર્થ ॥ ૫ ॥

હવે કોશ્કના મનમાં એમ આવે જે અર્થદંડમાં પૂજાનો અધિકાર નથી આવ્યો માટે નથી
 કહ્યો. તેહને ઉત્તર દિયે છે.

નાગ ભૂત જદાદિક હેતે ॥ પૂજા હિંસા ઉત્ત ॥ સૂગમાં-
 ગમાં નવિ જિન હેતે ॥ ગોલે જે હોયે, ઉત્ત ॥ સુપ ॥ ૬ ॥

અર્થ:-નાગ ચૂત જઘાદિક હેતે કેં નાગને હેતે ચૂતને હેતે, જઘને હેતે, પૂજા હિંસા ઉત્ત
કેં પૂજા તે હિંસા કહી છે. સૂગઘાંગમાં કેં સૂગઘાંગમધ્યે, નવિ જિન હેતે કેં જિનેશ્વરને હેતે
પૂજા તે નથી કહી. ઇટલે એ જાવ જે તે સૂગઘાંગમધ્યે અર્થદંડમાં નાગાદિકની પૂજા તે હિંસામાં
ગણી છે; પણ જિનની પૂજા નથી ગણી, તે માટે પૂજાનો અધિકાર કહ્યો. અને જિનપૂજા શે ન કહી ?
તે કહે છે-બોલે જે હોયે જુત્ત કેં સૂત્રમાં જે જુત્ત હોય તેહજ બોલે, અયુક્તિ ન બોલે. તથા ઉલટા
સિદ્ધાંતમાં ચૈત્ય મહોત્સવ ચાલ્યા છે ॥ ચેશ્યમહેરાશ્વા ॥ શ્લોકાદિક આચારાંગ પ્રથમ શ્રુતસ્કંધ
પ્રથમાધ્યયને પ્રથમ ઉદ્દેશ છે. એમ જમાલી પ્રમુખને અધિકારે એવા ઠામ ઠામ પાઠ છે. દેહેરાં પણ
ઉવવાશ્સૂત્રમધ્યે ચંપાનગરી વર્ણવવાને અધિકારે પામે પામે કહ્યાં છે. અને ઠામે ઠામે નગરીત્તનો
વર્ણવ ઉવવાશ્સૂત્રને જ્ઞલાવ્યો છે. તેવારે સર્વ નગરમધ્યે પામે પામે ચૈત્ય ઠયીજ. શ્લોકાદિક ઘણો
વિચાર છે. કેટલો લખાય ? ॥ ૬ ॥

હવે કુમતિ કહે છે, પૂજામાં હિંસા છે માટે જ્યાં હિંસા હોય ત્યાં જિનેશ્વરની આજ્ઞા કેમ
હોય ? તે ઉપર ગાથા કહે છે.

હવે હમ કહે થકે કુમતિ બોલ્યો જે “પૂજામાં ગુણ માનો ઠો તેવારે સાધુ કાં ન કરે? જેહમાં ગુણ હોય તે સહુએ કરે” એમ કહે છે તેહને ઉત્તર વાલે છે.

દાન દેવ પૂજાદિકં સઘલાં ॥ ડ્રવ્ય સ્તવ કહ્યાં જેહ ॥ અસ-
દારંજી તસ અધિકારી ॥ માંની રહે જે ગેહ ॥ સુ૦ ॥ ૧૪ ॥

અર્થ:-દાન દેવપૂજાદિકં સઘલાં ડ્રવ્યસ્તવ કહ્યાં જેહ કે ૦ દાન, દેવપૂજા આદિ શબ્દથી સાહમિવલ્લ, પ્રજાવના તીર્થયાત્રા, અને રથયાત્રા પ્રમુખ લેવાં, એ સર્વ ડ્રવ્યસ્તવ કહ્યાં છે. અસદારંજી કે ૦ હીણા આરંજના ધણી, તસ અધિકારી કે ૦ તે ડ્રવ્યસ્તવના અધિકારી છે? તે અસદારંજી કેવા છે? માંની રહે જે ગેહ કે ૦ જેણે ઘર માંની રહ્યા છે એવા છે. એટલે એ જાવજે-આરંજ વે પ્રકારે છે. એક સદારંજ અને વીજો અસદારંજ. તેમાં દાન, દેવપૂજા, સાહમિવલ્લ પ્રમુખમાં જે આરંજ-તે સદારંજ કહીએ, અને ઘરવાર કરાવતાં તથા બૈયાં બોકરાં પરણાવતાં જે આરંજ-તે અસદારંજ કહીએ. જે અસદારંજી હોય તે સદારંજનો અધિકારી હોય, પણ નિરારંજી મુનિરાજને સદારંજપણું કેમ

હવે તે ઝપર એક દૃષ્ટાંત કહીએ ઠૈએ—ચોમાસામાં કોઈએક ગૃહસ્થ, ધર્મશાલામાં સામાયક કરી બેઠો. એવામાં વરસાદ આવ્યો, તેણે કરી તે ધર્મશાલામાં ચૂવા લાગ્યું. તેવામાં કોઈ બુટો ગૃહસ્થ ત્યાં આવ્યો; તેણે ચૂવાસ્થાનકે કુંકું માંડ્યું. તે કુંકું પાળીએ ઝરાણું. એવામાં તે કુનામાં માંચી પડી તે તરફમે ઢે. હવે તે સામાયકવાલો ગૃહસ્થ તે માંચી કાઢે કે ન કાઢે ? જો કાઢેતો અસંખ્યાતા અપ્કાયનો ઘાત થાય છે, સચિત્તનો સ્પર્શ પણ થાય છે. જો ન કાઢે તો ચૌરેંદ્રિ માંચી મરે છે અને તેથી દયા રહેતી નથી. હવે કોઈ બીજો બુટો ગૃહસ્થ આવે તે માંચીને સુખે કાઢે. તેવારે ગૃહસ્થ ગૃહસ્થમાં, વિરતિ તથા અવિરતિમાં પણ આટલો ફેર છે તો, પૂજા કરવામાં અને સાધુ તથા ગૃહસ્થમાં ફેર કેમ ન હોય ? इति गाथार्थ ॥ ૧૪ ॥

સદારંજમાં ગુણ જાણીજે ॥ અસદારંજ નિવૃત્તિ ॥ અમણી-

કતા ત્યાગે જાણી ॥ એમજ પ્રદેશી પ્રવૃત્તિ ॥ સુ૦ ॥ ૧૫ ॥

અર્થ:-સદારંજમાં ગુણ જાણીજે કે ૦ અસદારંજમાં બેઠો હોય તેને સદારંજમાં ગુણ જાણીએ, શો ગુણ જાણીએ ? તે કહે છે. અસદારંજ નિવૃત્તિ કે ૦ અસદારંજના ત્યાગ થાય, એટલે જ્યાં લગી

स्थितिनो हेतु ठे; एम उयुंज. ते माटे प्रजुजीने राज्यस्थिति स्थापना कांइ अनुचित नथी. ॥१६॥

हवे अहीआं वली कोइ पर बोदयो के “ मुनि होय ते पूजा प्रमुख हिंसानो उपदेश केम करे ? ” ते ऊपर ॥ मुनि उपदेश दिए ॥ एम सूत्र साखे देखामे ठे.

यतनाए सूत्रे कह्युं मुनिने ॥ आर्य कर्म उपदेश ॥

परिणामिक बुद्धि विस्तारे ॥ समजे श्राद्ध अशेष ॥ सु० ॥ १७ ॥

अर्थः—यतनाए के० मुनिने सूत्रने विषे, अर्थात् उत्तराध्ययन सूत्रने विषे कह्युं ठे, एटले मुनि, आर्यकर्मनो उपदेश दीए, इति ज्ञावः पठी श्राद्ध, परिणामिक बुद्धि करी विस्तारे, अशेष समजे, इत्यन्वय. श्राद्ध के० श्रावक, परिणामिक बुद्धि के० बुद्धि परिणमी जाए एही बुद्धि करीने, विस्तारे. अशेष समजे के० सर्व समजी जाय. ते सूत्र पाठे एठे. ॥ जइ तं सि ज्ञोए चइउ असत्तो अज्झाइं कम्माइं करेहि रायं धम्मे छिउं सब पयाणुकंपी तो होहिसि देवोइउं विजुंवी ॥१॥ व्याख्याः—चित्रमुनिए ब्रह्मदत्तने उपदेश घणो दीधो, पण प्रतिबोध न पांम्यो. तेवारे चित्रमुनि कहे ठे. जइ के० जो, तं सि के० तुं ठे. ज्ञोए चइउ असत्तो के० ज्ञोग ठांमवा असमर्थः तो अज्झाइं कम्माइं के० आर्यकाम, उ-

તમ લોકને યોગ્ય, એવાં કાર્ય જે અનુષ્ઠાન, કરેહિ શયં કે. હે રાજન્, કરજે. ધર્મ્મેષ્ટિ કે. ધર્મને વિષે રહ્યો. પ્રસ્તાવ થકી ગૃહસ્થ ધર્મ લક્ષ્ય એટલે ગૃહસ્થ ધર્મમાં રહ્યો. સર્વ પયાણુકંપી કે. સર્વ પ્રજા જે પ્રાણી-તેમની અનુકંપાવંત થકો, તો કે. તે આર્ય કાર્ય કરવાથી, હોહિસિ કે. યાશ્શ. દેવો કે. દેવતા, ઇન્દ્ર કે. આ મનુષ્યના જન્મથી, વિઝવી કે. વૈક્રિય શરીરવંત થશ્શ.

અહીંયાં કોશ્ક કહે છે જે “આર્ય કામ તે પોસહ સામાયિક લીજીએ, પણ પૂજા નહી” તેને કહીએ જે યોગ બંધવા અસમર્થ કહ્યો છે અને પોસહ સામાયિકમાં તો યોગ બંધાય છે; માટે પૂજા, પ્રજાવના, અને સાહમિવચ્છલ પ્રમુખજ આવે.

આર્યકાર્ય શ્રાવકનાં જે છે ॥ તેહમાં હિંસા દિષ્ટ ॥

હેતુ સ્વરૂપ અનુબંધ વિચારે ॥ નાશે દેઈ નિજ પિઠ ॥ સુ. ॥ ૧૭ ॥

અર્થ:-આર્યકાર્ય શ્રાવકનાં જે છે કે. જે જે શ્રાવકનાં આર્ય કામ છે, તેહમાં હિંસા દિષ્ટ કે. તેહમાં એટલે આર્ય કામમાં હિંસા દીઠી છે. તે હિંસા ત્રણ પ્રકારે છે. તે ત્રણ પ્રકાર દેખાઈ છે. હેતુ કે. એક હેતુહિંસા. સ્વરૂપ કે. બીજી સ્વરૂપહિંસા અને અનુબંધ કે. ત્રીજી અનુબંધ-

हिंसा: विचारे के० ए० त्रण जेद, हिंसानां विचारे तो, नाशे देइ निज पिठ के० ते पूजा प्रमुखमां
 हिंसा प्ररूपनारा कुमति, पोतानी पूठ देइने नाशे पण युक्तिए टकी शके नही. इति अष्टादशमी
 गायार्थ. ॥ १७ ॥

हवे एज त्रण प्रकारनी हिंसानो अर्थ देखामे ठे.

हिंसाहेतु अयतना जावे ॥ जीव वधे ते स्वरूप ॥ आणा-
 जंग भिष्यामति जावे ॥ ते अनुबंध विरूप ॥ सु० ॥ १८ ॥

अर्थ:-हिंसाहेतु के० हेतुहिंसा ते कहीए जे. अयतना जावे के० अनाउपयोग प्रमादे प्रव-
 र्तवुं; तेइमां यद्यपि जीवहिंसा न थाय. तो पण हेतुहिंसा कहीए. हवे स्वरूपहिंसा कहे ठे.
 ते स्वरूप के० तेहने स्वरूपहिंसा कहीए. कोने? ते कहे ठे. जीव वधे के० प्राणीनो
 घात थाय, तेवारे एटले मुनिराज पण उपयोगे चालता हालता होय अने कोइ जीवनो
 घात थयो; तो मुनिने स्वरूपहिंसा लागे; पण ते स्वरूपहिंसा, हीणां फल देवानो एकांत नही. हवे
 अनुबंधहिंसा कहे ठे. आणाजंग के० प्रजुजीनी आझानो जंग करे, आझा लोपे; भिष्यामति जावे

वि०
स्तु०
॥८१॥

के० मिथ्या विपरीत एहवी जे मति, ते जावे करीने एटले विपर्यास श्रद्धाए करीने जेटळुं प्रवर्त
न करे, कष्ट अनुष्ठान करे ते यद्यपि बाह्यथी हिंसा न करतो होय तोपण, पोतानो आत्मा हणाय
ठे, माटे अनुबंध ते सतंतरजावे परंपराए हिंसानुं फल आपे ठे. माटे अनुबंधहिंसा कहीए. ते
विरूप के० पूर्वे वे हिंसा कही, तेथी ए महाविरूप ठे, विपरीत स्वरूप ठे. इति उगणीशमी
गाथार्थः ॥ १ए ॥ वली एहज स्पष्ट करे ठे.

हेतु स्वरूप ने हिंसा सेवी ॥ सेवी ते अनुबंध ॥

तो जमालि प्रमुखे फल पाम्या ॥ करुआं करी बहु द्वंद ॥ सु० ॥१०॥

अर्थः—हेतुस्वरूप के० हेतुहिंसा, तथा स्वरूपहिंसा, न हिंसा सेवी के० ते हिंसा सेवी न
कहीए. एटले दुष्टविपाक फल तेवां न आपे अने सेवी ते अनुबंध के० अनुबंध हिंसा ते हिंसाज
सेवी. जे माटे महा विपरीत, परजवे दुष्टविपाक फल ते ए आपे ठे. ते लपर दृष्टांत देखामे ठे.
तो जमालिप्रमुखे फल पाम्यां करुआं के० ते अनुबंधहिंसावंत हतो तो जमालि प्रमुखे करुआं
फल पाम्या. करी बहु द्वंद के० घला द्वंद क्लेश करीने काया कष्ट करी वली बीजाने पण मिथ्या

हुं०
स्त०

॥८१॥

के० अथवा अजाणे आप्युं ? से य जणिज्जा के० ते एमं कहे. नो खलु मे जाणयादिन्नं के० मे जाणीने नथी आप्युं. अजाणया के० अजाणे आप्युं ठे, एवं खलु आहोसो के० हे आउखावंत साधु, इदाणिं निसिरामि के० हवणां मे आप्युं, तं जुंजहवाणं परिभाएश्वा के० ते तमे जोगवो अथवा तमारा साधुने वहेंची आपो. तं परेहिं. समणुन्नायं समणु सिंठं के० ते परे एमं जाणीने आझा आपे थके. ततो संजयामेव के० तेवारे सांधु पोते कारणे, जुंजेज्जावा पीएज्जावा के० खाय अथवा पीए. जं च नो संचाएत्ति ज्ञोत्तए वा पायए वा के० जो न जोगवी शके अथवा न पान करी शके; साहम्मिया तव वसंति के० त्यां साधर्मिक साधु वसता होय, संजोइया समणुन्ना अपरिहारिया के० एक सामाचारी वाला जाणे. तप न कर्यो होय, अहूरगया समणुन्नाया के० हुंकमा जाणीने, तेवत्तवं सिया के० तेहने कहे. एटवे तेहने वहेंची आपे, नो जव्व साहम्मिया के० ज्यां एवा साधु न होय. जहेवं बहु परियावन्ने कीरति के० बहु पर्यापन्ने विधि करे, ते विधि आचारांगमा पूर्वं कही ठे, तहेव कायवं सिया के० तेम करे. एवं खलु तस्स जिखूस्स सामग्गियं के० ए जिद्धनुं सामग्ग्य जाणवुं. ए मुनिने लूण वावरतां स्वरूप हिंसा क्या दली ? अने मुनि उत्कृष्ट कहा माटे

वि०
स्तु०
॥७॥

प्रमुखने आपीश. इत्यादि पाठ तो ठे. जो सदांनमा गुण ठे तो. इति. ॥ १५ ॥

वली सूत्रसाखे बीजु दृष्टांत देखावे ठे.

लिखन शिष्टपशत गणित प्रकाश्यां ॥ त्रस प्रजा हित हेत ॥

प्रथम राय श्री रूपभजिणंदे ॥ तिहां पण ए संकेत ॥ सु० ॥ १६ ॥

अर्थ:-लिखन के० अठार लिपि गणित पद अहींयां जोनीए. एटखे गणित ते एकं, दशं, शतं, सहस्रं इत्यादिक. शिष्टपशत के० सो शिष्ट, ए प्रकाश्यां के० कथां. त्रस के० ए त्रण लिखनादिक जाणवां. उपलक्षणथी बंहोतेर पुरुषकला १ चोसठ स्त्रीनीकला, २ अने सो शिष्टपकला ३ प्रजा हित हेत के० प्रजाना हितने कारणे, प्रथमराय के० प्रथमराजा श्रीरूपभजिनेश्वरे देखारुयां. त्यांपण ए संकेत के० त्यां श्रीरूपभजदेवने पण एज संकेत ठे. एटखे रूपभजदेवजीने पण उन्मार्ग तजीने मार्ग लोक प्रवर्त्ते एवोज संकेत ठे. अन्यथा रूपभजदेवजी त्रणज्ञानना धणी एम बतावेज केम ? इति ज्ञाव. ते सूत्रपाठ कहे ठे. ॥ लेहाश्याउं गणिय प्पहाणाउं सजणरुय पक्षवसाणाउं वावत्तरि कलाउं चउसठि महिलागुणे सिप्पसव च कम्माण तिन्निविपहियाए उवदिसिइ उवदि-

हुं०
स्त०

॥७॥

से निखूवा निखूणीवा के० ते साधु अथवा साधवी, जाव समाणे के० यावत् गृहस्थने घेर गो-
 चरी पेठां. सिया के० कदाचित्, सेपरो के० ते गृहस्थ, अजिहू अंतो के० मांहे पेशीने, पन्निग-
 हए के० पात्रनेविपे ग्लानादिकने काजे खारं प्रमुख याचे अके, विलं वा लोणं के० खाण विशेषनुं
 लुण, उक्षियं वा के० लुणना आगारनां उपन्थुं, तोणं के० तेवारे, दातार परिया ज्ञाएत्ता के०
 पोताना ज्ञाजनमध्येथी थोमुंक ग्रहीने, निहू के० बहार नीकलीने, दलएज्जा के० साधुने आपे.
 तहप्पगारं के० तथा प्रकारनुं, पन्निगहंगं के० ज्ञाजन हजी, परहबुसि वा के० परना हाथमां ठे.
 परजायंसि वा के० परज्ञाजननेविपे, अकासुथं के० एहवुं सचित्त जाव नो पन्निगहेज्जा के० यावत्
 न पन्थावे, न जिए निषेध के०; आहचा के० सहसात्कारे, पन्निगहए सिया के० पन्थावुं होय,
 लीधुं होय. तं च न तिहूंगए जाणिज्जा के० ते दातार घणो समीपे जाणीने, सेत्तमायाए के० ते
 निहू, लवणादिक लेझे, तवगडिज्जा के० ते दातार पासे जाय. जझे, पुवामेव आलोएश्वा के०
 प्रथमथी ते लवणादिक देखाने, पठी एम कहे. आजसोत्तिवा के० हे आलखावंत, जगिणीत्ति वा
 के० हे वहेन, इमं ते किं जाणयादिन्नं के० आ लुण प्रमुख तने जाणते आप्पुं ? उदाहुअजाणया

वि०

स्तु०

॥८४॥

के० अथवा अजाणे आप्युं ? से य ज्ञणिज्जा के० ते एम कहे. नो खलु मे जाणयादिन्नं के० में जाणीने नथी आप्युं. अजाणया के० अजाणे आप्युं ठे, एवं खलु आहेसो के० हे आज्ञावांत साधु, इदाणिं निसिरामि के० हवणां में आप्युं, तं जुंजहवाणं परिज्जाएस्सा के० ते तमे जोगवो अथवा तमारा साधुने वहेंची आपो. तं परेहिं समणुन्नायं समणु सिठं के० ते परे एम जाणीने आज्ञा आपे थके. ततो संजयामेव के० तेवारे साधु पोते कारणे, जुंजेज्जावा पीएज्जावा के० खाय अथवा पीए. जं च नो संचाएत्ति ज्ञोत्तए वा पायए वा के० जो न जोगवी शके अथवा न पान करी शके; साहम्मिया तद्ध वसंति के० त्यां साधर्मिक साधु वसता होय, संजोइया समणुन्ना अपरिहारिया के० एक सामाचारी वाला जाणे. तप न कर्यो होय, अटूरगया समणुन्नाया के० दुंकमा जाणीने, तेवत्तवं सिया के० तेहने कहे. एटखे तेहने वहेंची आपे, नो जद्ध साहम्मिया के० ज्यां एवा साधु न होय. जहेवं बहु परियावन्ने कीरति के० बहु पर्यापन्ने विधि करे, ते विधि आचारांगमा पूर्वे कही ठे, तहेव कायवं सिया के० तेम करे. एवं खलु तस्स जिखूस्स सामगियं के० ए जिह्नुं सामग्र्य जाणवुं. ए मुनिने लूण वावरतां स्वरूप हिंसा क्या टली ? अने मुनि उत्कृष्ट कहा माटे

हुं०

स्त०

॥८४॥

वि०
स्तु०
॥७३॥

करतां पाणीना जीवोनी स्वरूपथी हिंसा थायं ठे. वसी के० बीजुं उदाहरण कहे ठे. अपवादपदे
जे वरते के० अपवादपद ते कारणे करवुं पमे, त्यां वर्त्ततां हिंसा थायं ठे, पण तेणे शिवपद लीध
के० पण ते अपवादना सेवको, मोक्षपद पाण्या ठे, श्री आचारांगसूत्र द्वितीयश्रुतस्कंध प्रथम
अध्ययन दशमे उद्देशे. ॥ से जिखू वा जिखुणि वा जाव समाणे सिया सेपरो अजिहहुं अंतो पणि-
गहए विलं वा लोणं वा उजियं वा तोणं परिया ज्ञाएत्ता निहहुं दलएज्जा तहप्पगारं पणिग्गहगं
परहंभंसि वा परजायंसि वां अफासुअं जाव नो पणिग्गाहेज्जा आहच्चा पणिगाहए सिया तं च ना-
तिदूरंगए जाणिज्जा सेत्तमायाए तव्वगडिज्जा पुवामेव आलोएज्जां आउसोत्ति वां जगिणीत्ति वां इ-
मं ते किं जाणयादिन्नं उदाहु अजाणया से य ज्ञाणिज्जा नो खलु मे जाणयादिन्नं अजाणया इमं खलु
आउसो इदाणि निसिरामि तं जुंजहवाणं परिजाएज्जा तं पेहिं समणुन्नायं समणुसिष्ठं ततो सं-
जयामेव जुंजेज्जा वा पिएज्जा वा जं च नो संचोएति नोत्तए वा पायए वा साहम्मियां तव्व वसंति सं-
जोश्या समणुन्ना अपरिहारिया अदूरगया समणुन्नाया तेवत्तवंसियां नो जव्वं साहम्मियां जहेवं
बहुपरियावत्ते कीरति तदेव कायवंसियां एवं खलु तस्स जिखूस्स जिखूसामगियं ॥ व्याख्या०

हुं०
स्त०

॥७३